

TRŽAŠKI ZALIV – MEDNARODNO MORSKO OBMOČJE IBA / SPA?

The Gulf of Trieste – an international marine IBA / SPA site?

Pri dosedANJI mreži območij IBA, ki jo je vzpostavila organizacija BirdLife International in je v Evropi tudi podlaga za določanje območij SPA v okviru omrežja Natura 2000 (HEATH & EVANS 2000), se je pokazalo nekaj pomanjkljivosti, ki kažejo na nezadostnost pri uspešnem varstvu nekaterih vrst ptic. Mednje sodijo morske ptice, saj pravega morskega območja IBA ni med območji, ki jih je definirala BirdLife International. S strani organizacije je bila speljana pobuda, imenovana Globalni program za morske ptice (Global Seabird Programme), ki naj bi zapolnila to vrzel. Naloga programa naj bi bila identifikacija morskih območij IBA, pri čemer so bili oblikovani štirje glavni tipi le-teh (CARBONERAS & REQUENA 2006):

- (1) morske razširitve obstoječih IBA-jev z gnezditvenimi kolonijami morskih ptic (prehranjevališča v radiu 5, 15 ali 40 km);
- (2) obalne negnezdeče koncentracije ptic (gre zlasti za agregacije nekaterih kopenskih vrst na morju, denimo slapnikov *Gavia* sp., ponirkov *Podiceps* sp., rac Anatidae ipd.);
- (3) selitvena ozka grla (predvsem morske ožine, kjer se selijo ogrožene in potencialno ogrožene morske ptice);
- (4) prehranjevališča zunaj dosega gnezdečih kolonij (gre predvsem za območja, bogata s hrano, kjer prihaja do večjih agregacij morskih ptic).

V Sredozemlju, ki obsega tudi manjši košček slovenske obale, je bil sprejet splošni pristop k varstvu te razmeroma občutljive in dokaj obremenjene morske regije. Za 15 ogroženih morskih ptic je bil v II. dodatku Barcelonske konvencije izdelan akcijski načrt (UNEP MAP RAC/SPA 2003). V Sloveniji in na slovenskem morju naj bi se po doslej znanih in zbranih podatkih pojavljalo kar 14 vrst s tega seznama, med njimi na Obali, vsaj v zadnjem času, sedem vrst razmeroma redno (VREZEC 2006): sredozemski viharник *Puffinus yelkouan*, vranjek *Phalacrocorax aristotelis desmarestii*, pritlikavi kormoran *Phalacrocorax pygmeus*, ribji orel *Pandion haliaetus*, bengalska čigra *Sterna bengalensis*, kričava čigra *Sterna sandvicensis* in mala čigra *Sternula albifrons*. Narejena je bila analiza populacijskih ocen vrst glede deleža sredozemske oziroma svetovne populacije teh ptic, ki se v slovenskem morju relativno redno zadržujejo bodisi na gnezditvi, poleti na prehranjevališčih ali pozimi na prezimovališčih (podatki primerjani z ocenami po BURFIELD & VAN BOMMEL 2004). Ob tem sta se z visokim deležem (>1%) svetovne populacije izkazali dve vrsti, in sicer sredozemski viharник (do 1.5%) in vranjek (do 11.4%), pri slednjem gre za endemično sredozemsko podvrsto *Ph. a. desmarestii*, ki ima edina status naravovarstveno pomembnega taksona (VREZEC 2006). Pri obeh vrstah pa gre za pretežno poletne agregacije ptic na prehranjevališčih v razmeroma plitvem in s hrano bogatem morju Tržaškega zaliva, kamor sodi tudi slovensko morje. Sredozemski viharник se na območju jeseni pojavlja v velikih jatah do 1000 osebkov, kar so največje agregacije vrste v Jadranskem morju (zbrano v STIPČEVIĆ & LUKAČ 2001). V poletno-jesenskem času se na prehranjevališčih v Tržaškem zalivu zbere izredno velika populacija vranjekov, po ocenah 1500–2000 ptic (BENUSSI 2005), kar je verjetno dobra polovica vse jadranske populacije (BURFIELD & VAN BOMMEL 2004). Gledano v celoti, Tržaški zaliv s svojim slovenskim in italijanskim delom

izpolnjuje kriterije za četrti tip morskega območja IBA, saj je prehranjevališče pomembnega deleža svetovne populacije sredozemskega viharika in sredozemske podvrste vranjeka. Težava pri tem je, da je območje razdeljeno med dve državi, zato bi moral obstajati dogovor med obema stranema o obojestranski razglasitvi mednarodnega morskega območja IBA. Čeprav, kot kaže, območje izpolnjuje kriterije, pa je vendar naloga tako slovenskih kot italijanskih ornitologov, da pripravijo ustrezne strokovne podlage, varstvene smernice in hkrati s tem pobude za formalno razglasitev območja IBA, ki bi po kriterijih BirdLife International sodilo tudi na seznam območij SPA znotraj omrežja Natura 2000. Tesno mednarodno sodelovanje je v tem primeru več kot nujno in potrebno!

The BirdLife International has developed a net of IBA areas, which is also fundamental for declaring SPA areas in Europe in the scope of the Natura 2000 network (HEATH & EVANS 2000). However, there are some gaps that do not allow all the needs for successful bird conservation to be fulfilled. One is conservation of marine birds, as no real marine IBAs have been declared so far. Therefore, BirdLife International developed a Global Seabird Programme for resolving the problem. The main task of the programme is to identify marine IBA areas, where three distinct types are considered (CARBONERAS & REQUENA 2006):

- (1) Seaward extensions of marine bird breeding colonies in the existing IBAs (foraging areas in radii of 5, 15 or 40 km);
- (2) Coastal concentrations of non-breeding birds (aggregations of some waterbirds at sea, e.g. divers *Gavia* sp., grebes *Podiceps* sp., ducks Anatidae etc.);
- (3) Migration bottlenecks of threatened and potentially threatened marine birds;
- (4) Non-contiguous foraging areas (areas rich with food far from breeding colonies, where larger flocks of marine birds aggregate).

In the Mediterranean, including the Slovenian coast and sea, a general consensus has been accepted for conservation of this relatively sensitive and heavily influenced sea region. According to Appendix II of the Barcelona Convention, an action plan was prepared for 15 threatened marine bird species (UNEP MAP RAC/SPA 2003). 14 species from this list have been recorded in Slovenia. Among them, seven species have been regularly frequenting the coast in recent years (VREZEC 2006): Mediterranean Shearwater *Puffinus yelkouan*, European Shag *Phalacrocorax aristotelis desmarestii*, Pygmy Cormorant *Phalacrocorax pygmeus*, Osprey *Pandion haliaetus*, Lesser Crested Tern *Sterna bengalensis*, Sandwich Tern *Sterna sandvicensis*, and Little Tern *Sternula albifrons*. An analysis of population size estimates was conducted in terms of the proportion of birds of the respective global populations breeding, wintering or foraging relatively regularly in the Gulf of Trieste, including the Slovenian sea (compared to BURFIELD & VAN BOMMEL 2004). Those whose proportion of their global population was high (>1%) were the Mediterranean Shearwater (up to 1.5%) and Shag (up to 11.4%; VREZEC 2006). In the latter species, only the endemic Mediterranean subspecies *Ph. a. desmarestii* was taken into consideration, as it is the only taxa of the species of conservation importance. Both Mediterranean Shearwater and Shag exhibited dense summer aggregations in foraging

areas of the relatively shallow and rich Gulf of Trieste. The Mediterranean Shearwater is especially abundant in the autumn, when large flocks of up to 1,000 individuals forage in the area, which are the largest flocks recorded in the Adriatic Sea (STIPČEVIĆ & LUKAČ 2001). A large aggregation of Shags also forages in the area in the summer-autumn time with an estimated population of 1,500–2,000 birds (BENUSSI 2005), which is probably nearly a half the entire breeding population in the Adriatic Sea (BURFIELD & VAN BOMMEL 2004). Given these data, the Italian and Slovenian parts of the Gulf of Trieste area, together fulfil the criteria for the fourth marine IBA type as a foraging area for an important part of the global population of the Mediterranean Shearwater and Mediterranean subspecies of the European Shag. The major problem lies in the fact that two countries contribute to the area, while a common agreement in declaring an international marine IBA area needs to be made. Slovenian and Italian ornithologists should jointly prepare the requisite scientific background issues, conservation guidelines and initiatives for a formal declaration of a new IBA area, which would according to BirdLife International criteria also be considered as an SPA site in the Natura 2000 network. Close international cooperation is therefore more than needed in this respect!

AL VREZEC

Literatura / References:

- BENUSSI, E. (2005): Marangone dal ciuffo *Phalacrocorax aristotelis* (Linnaeus, 1761). pp. 117–118 In: GUZZON, C., TOUT, P. & UTMAR, P. (eds.): I censimenti degli uccelli acquatici severnanti nelle zone umide del Friuli Venezia Giulia, Anni 1997–2004. – Associazione Studi Ornitologici e Ricerche Ecologiche del Friuli-Venezia Giulia (A.S.T.O.R.E. – FVG), »Centro Stampa« di A. Candito & F. Spanghero Snc, Monfalcone.
- BURFIELD, I. & VAN BOMMEL, F., eds. (2004): Birds in Europe: population estimates, trends and conservation status. BirdLife Conservation Series No. 12 – BirdLife International, Cambridge.
- CARBONERAS, C. & REQUENA, S. (2006): Important bird areas at sea (marine IBAs) – where we are & next steps. pp. 22–24 In: ARANSAY, N. (ed.): Proceedings of the first symposium on the mediterranean action plan for the conservation of marine and coastal birds. Vilanova i la Geltrú (Spain), 17–19 November 2005, RAC/SPA pub., UNEP – MAP – RAC/SPA, Tunis.
- HEATH, M.F. & EVANS, M.I., (eds.) (2000): Important Bird Areas in Europe: Priority sites for conservation. BirdLife Conservation Series No. 8 – BirdLife International, Cambridge.
- STIPČEVIĆ, M. & LUKAČ, G. (2001): Status of tubenose seabirds Procellariiformes breeding in the eastern Adriatic. – *Acrocephalus* 22 (104/105): 9–21.
- UNEP MAP RAC/SPA (2003): Action Plan for the Conservation of bird species listed in Annex II of the Protocol concerning Specially Protected Areas (SPAs), and Biological Diversity in the Mediterranean. – RAC/SPA pub., UNEP – MAP – RAC/SPA, Tunis.
- VREZEC, A. (2006): Marine and coastal birds of Slovenia: status, population size and conservation of Mediterranean action plan species. pp. 81–85 In: ARANSAY, N. (ed.): Proceedings of the first symposium on the mediterranean action plan for the conservation of marine and coastal birds. Vilanova i la Geltrú, (Spain), 17–19 November 2005, RAC/SPA pub., UNEP – MAP – RAC/SPA, Tunis.

IN MEMORIAM: PROF DR JOZSEF MIKUSKA, 1942–2006

V spomin: Prof. dr. Jozsef Mikuska, 1942–2006

Prof. dr. Jozsef Mikuska,
1942–2006

Po hudi bolezni je 26. avgusta 2006 preminil prof. dr. Jozsef Mikuska, član uredniškega odbora revije *Acrocephalus*. Rodil se je 28. aprila 1942 v Hajdukovu pri Subotici. Diplomiral je kot zoolog, nato magistriral, doktorat pa je zagovarjal leta 1980, in sicer na temo »ekološke značilnosti in zaščita Kopačkega rita«. Služboval je na fakulteti v Zagrebu (1965–1969), nato v okviru Inštituta »Ilija Đuričić« in Lovno-gozdarskega gospodarstva »Jelen« (1969–1980), od leta 1981 do prerane smrti pa je služboval na Katedri za biologijo Pedagoške fakultete Vseučilišča v Osijeku, kot redni profesor, vodja katedre in dekan.

Dr. Mikuska je življenje posvetil naravi, bil je eden vodilnih hrvaških ekologov in ornitologov, ki je svoje raziskovalno delo posvetil različnim skupinam vretenčarjev, predvsem pticem. Njegova velika ljubezen so bila močvirja in njihovi pernati prebivalci, od Ludaškega jezera, kjer je začel svojo naravoslovno pot, pa do Kopačkega rita, kjer je prebil večino svojega življenja. Naravo je raziskoval, od tod pa ni daleč korak, da jo želiš tudi ohranjati. In dr. Mikuska je varstvu narave posvečal posebno pozornost. Med drugim je vedel, kakšen naravni zaklad je Kopački rit, zato ni naključje, da je bil prav on tisti, ki je utemeljil javno ustanovo »Naravni park Kopački rit« in bil njen ravnatelj.

Kot pedagoški delavec se je dr. Mikuska posvečal vzgoji mladih naravoslovcev. Mnogi njegovi učenci so dosegli zavidljive uspehe na področju raziskovanja narave in njenega varstva. Njegovo pedagoško delo je bilo kronano s častnim doktoratom Vseučilišča madžarskega mesta Pecs.

Opus objavljenih del dr. Mikuske je obširen, pisal je tako poljudne kot znanstvene prispevke in knjige. Objavil je več kot 200 znanstvenih in strokovnih člankov s področij ornitologije, teriologije, herpetologije, ihtiologije, entomologije in imunologije. Nekaj njegovih prispevkov je objavljenih tudi v reviji *Acrocephalus*.

Dr. Mikuska je bil vpet v delovanje različnih stanovskih združenj, kar potrjujejo tudi številna odlikovanja, ki jih je prejel. Delo na ornitološkem in naravovarstvenem področju ga je vodilo na različne sestanke in konference. In tu smo se srečevali z njim, po vse mogočih krajih naše nekdane skupne države, pa tudi v tujini. Srečanje z njim je bilo vedno prijetno doživetje. Bil je pozoren sogovornik, ki je vedno jasno izražal svoja stališča. Na uradnih srečanjih vedno vljudno zadržan, v ožji družbi, ko ga je prešinila iskriva domislica, pa so se mu zasvetile oči in obraz spreletel širok nasmeh. Zadnjič smo bili skupaj pred dvema letoma v Ljubljani, ko je bil član komisije pri zagovoru doktorata z ornitološko tematiko. Premlevali smo stare čase, potarnali, kako je zdaj vse drugače. Skromen kot vedno o sebi ni dosti govoril, rekel je le, da se ne počuti najbolje. In Jožef je odšel od nas. Za vedno. Odšel je vsestranski naravoslovec, ornitolog in varuh narave, s katerim smo, kljub ločitvi držav, ostali vedno skupaj. In ostal nam bo v blagem spominu.

JANEZ GREGORI

Dela prof. dr. J. Mikuske, objavljena v *Acrocephalusu*:

- SCHNEIDER-JACOBY, M., MIKUSKA, T., KOVAČIĆ, D., MIKUSKA, J., ŠETINA, M. & TADIĆ, Z. (2002): Dispersal by accident – the Spoonbill *Platalea leucorodia* population in Croatia. – *Acrocephalus* 22 (109): 191–206.
- MIKUSKA, A., MIKUSKA, J. & MIKUSKA, T. (2002): The first breeding records of Avocets *Recurvirostra avosetta* for Croatia and Kopački rit. – *Acrocephalus* 23 (113/114): 139–140.
- MIKUSKA, A., MIKUSKA, J. & MIKUSKA, T. (2002): Broad-billed Sandpiper *Limicola falcinellus*. – *Acrocephalus* 23 (115): 199.
- MIKUSKA, J., ROŽAC, V. & MIKUSKA, A. (2003): Gull-billed Tern *Gelochelidon nilotica*. – *Acrocephalus* 24 (118): 115.
- MIKUSKA, J., MIKUSKA, T. & MIKUSKA, A. (2004): Bewick's Swan *Cygnus columbianus*. – *Acrocephalus* 25 (122): 164–165.
- MIKUSKA, J., BOGDANOVIĆ, T., MIKUSKA, T., MIKUSKA, A. & ŠALIĆ, V. (2005): Size and distribution of breeding colonies of Grey Heron *Ardea cinerea* in lowland Croatia. – *Acrocephalus* 26 (124): 37–40.
- ADRIAN, T., MIKUSKA, J., MIKUSKA, A., MIKUSKA, T. & ROMULIĆ, M. (2006): Wood Duck *Aix sponsa*. – *Acrocephalus* 27 (128/129): 105–106.
- ADRIAN, T., MIKUSKA, J. & MIKUSKA, A. (2006): Red-throated Pipit *Anthus cervinus*. – *Acrocephalus* 27 (130/131): 59.
- MIKUSKA, T., ROMULIĆ, M., MIKUSKA, A. & MIKUSKA, J. (2006): The first record of African Spoonbill *Platalea alba* in Croatia. – *Acrocephalus* 27 (130/131): 159.

THE BREEDING OF PYGMY CORMORANT *Phalacrocorax pygmeus* IN MONTENEGRO: A REVIEW

Gnezdenje pritlikavega kormorana *Phalacrocorax pygmeus* v Črni gori: pregled

DARKO SAVELJIĆ

National Institute for the Protection of Nature of Montenegro, Trg vojvode Bećir bega Osmanagića 16, ME-81000 Podgorica, Montenegro, e-mail: dasav@cg.yu

There are currently three Pygmy Cormorant *Phalacrocorax pygmeus* breeding sites in Montenegro: Lake Skadar – the Pančeva oka and Crni žar reserves, Paratuk Island and Ada Bojana Island. In total, the number of breeding pairs of this species in Montenegro is roughly estimated at 2,200 to 2,500 pairs. It breeds in mixed colonies, together with Cormorant *Phalacrocorax carbo*, Squacco Heron *Ardeola ralloides*, Grey Heron *Ardea cinerea*, Little Egret *Egretta garzetta*, Night Heron *Nycticorax nycticorax*, Spoonbill *Platalea leucorodia* and Dalmatian Pelican *Pelecanus crispus*. The colonies are seriously disturbed by tourists and fishermen.

Key words: Pygmy Cormorant, *Phalacrocorax pygmeus*, Montenegro

Ključne besede: pritlikavi kormoran, *Phalacrocorax pygmeus*, Crna gora

1. Introduction

The Pygmy Cormorant *Phalacrocorax pygmeus* is the smallest of the three European cormorants. This species has a restricted geographical distribution from Italy to the western side of the Caspian Sea (CRIVELLI *et al.* 2000), but has occurred accidentally in Central Europe (CRAMP & SIMMONS 1977). The world population of this species was estimated at 21,965 to 27,285 pairs in the 1990s (CRIVELLI *et al.* 2000), whereas the Mediterranean population has been estimated at less than 2,500 pairs (UNEP MAP RAC/SPA 2003). The Cormorant Research Group estimates that in 2005 between 22,715 and 24,353 pairs bred in all known colonies (VOSKAMP *et al.* 2005).

In most of the countries where this species breeds, its population is stable or growing, thanks to implementation of the Action Plan for this species, in particular with regard to protection of habitats (GALLO-ORSI 2001). The largest breeding populations are in Azerbaijan (max. 12,000 pairs) (BIRDLIFE INTERNATIONAL 2004) and Romania (between 4,000 and 8,000 pairs) (SCHOGOLEV *et al.* 2005). In Turkey, Ukraine, and Albania are the

Pygmy Cormorant's populations decreasing (BIRDLIFE INTERNATIONAL 2004). As far as the Montenegro's neighbouring countries are concerned, Croatia has a maximum of 25 pairs (RADOVIĆ *et al.* 2003), Serbia 360 to 500 pairs (PUZOVIĆ *et al.* 1999 & 2004), Greece max. 1,310 pairs (NAZIRIDES *et al.* 2005) and Albania 220 pairs in Velipoja (VOSKAMP *et al.* 2005). The wintering population in Europe numbers up to 63,000 individuals (BIRDLIFE INTERNATIONAL 2004).

The species used to be classified as a globally near-threatened species (BIRDLIFE INTERNATIONAL 2000), vulnerable in Europe, but was recently re-classified as secure (BIRDLIFE INTERNATIONAL 2004). It is listed in Appendix II of the Bern Convention, Annex I of the EU Wild Birds Directive, Appendix II of the Bonn Convention and in the African-Eurasian Migratory Waterbirds Agreement (AEWA) developed under the Bonn Convention. For this species, the European Union prepared the Action Plan for its protection in 1994 (CRIVELLI *et al.* 1996).

Literature data and new data are presented on this species in Montenegro, where it breeds in three areas: Lake Skadar, Paratuk Island and Ada Bojana Island.

2. Study area and Methods

2.1. Study area

The study area is shown on Figure 1. Lake Skadar is situated in the very SE part of Montenegro (19° 30' N, 42° 30' E). It is the largest lake on the Balkan Peninsula, with its water surface covering between 354 and 506 km², subject to the season of the year and water level. It is 44 km long and 15 km wide. Its main water source is the Morača River, which provides more than 60% of the lake's water. Through the Bojana River it is connected with the Adriatic Sea. Lake Skadar is situated in a crypto-depression with an average depth of 5–6 m. Two thirds of the lake area are situated in Montenegro and one third in Albania. The two major breeding localities of the birds on Lake Skadar are the Pančeva oka (covering approx. 200 ha) and Crni žar reserves. The Montenegrin part was declared a national park in 1983 and given IBA status in 1989 (GRIMMETT & JONES 1989). Since 1995, this part of the lake is also a Ramsar site. The Albanian part of the Lake has been protected since November 2005 (IUCN 2005). On Lake Skadar, 281 bird species have been recorded so far (DHORA & SAVELJIĆ 2001). During the IWC (International Waterbird Census) in 1999, more than 250,000 water birds were counted on the Lake (VASIĆ *et al.* 2000), while in 2006 only 35,000 were counted (*own data*).

The Paratuk Island on the Bojana River is 120 m long and approximately 10 m wide. It is located 8 km from the mouth of the Bojana River in the Adriatic Sea. The island belongs to Montenegro and is located approximately 100 m from the shore of the Bojana River. It is covered with vegetation, mostly with willows *Salix* sp., alders *Alnus* sp. and poplars *Populus* sp.

Ada Bojana Island is the largest river island in Montenegro; from 1988, it has been connected with the mainland. It is triangular in shape, its surface covers 4.5 km² and its beach is 3,400 m long. Tourist infrastructure occupies only a small part of this peninsula. The rest is covered by wetland forests of oaks *Quercus* sp., alders, ashes *Fraxinus* sp., willows and poplars.

2.2. Methods

The new estimate of the number of Pygmy Cormorant in the Pančeva oka and Crni žar reserves was made during the 2002–2005 period, when the colony was visited several times in the breeding season by the ornithologists Ondrej Vizi and Nela Vešović, twice by Darko Saveljić (VIZI 2003) and once by Borut Rubinić (B. RUBINIĆ *pers.comm.*). In the spring of 2002, a mixed colony on Pančeva Oka was observed from a small aeroplane at an

altitude of some 300 m (SAVELJIĆ 2004). In 2002, this was also the breeding ground of around 2,000 pairs of Cormorant *Phalacrocorax carbo* and several hundred pairs of different heron species.

Due to its inaccessibility and the fact that the colony is mixed, it was very difficult to count the number of pairs of Pygmy Cormorant (VIZI 2003). Pančeva oka has more than 50 small lakes edged by Common Reed *Phragmites australis*, Narrowleaf Cattail *Typha angustifolia* and Common Cattail *T. latifolia* and located on quicksand called “Kako bilo”. For this area only a rough estimate of breeding Pygmy Cormorant pairs is possible, based solely on the number of birds observed and on an incomplete census of the mixed colony.

Ada Bojana Island and Paratuk Island were visited during 2002–2005, on average 4 times in each breeding season. Estimates of the number of pairs were made from the shore, using of binoculars.

I made also literature review for the whole area of Montenegro.

3. Results

3.1. Literature review

FIRER (1894) was the first to describe the breeding of Pygmy Cormorant in Montenegro, i.e. in the colony below the village of Omerbožović. REISER & FIRER (1896) observed the species breeding in the Bojana delta. On Lake Šasko, VASIĆ (1979A & B) found a noteworthy colony in 1969, while 9 years later he registered, in the same habitat, 100 birds sitting on their nests (VIZI 1986). In the Manastirska tapija ornithological reserve, the breeding of Pygmy Cormorants was registered as “most numerous” in the colony mixed with herons (IVANOVIĆ 1966). Later on, some 600 pairs were observed in the same area (IVANOVIĆ 1970). In the Bojana delta, the Pygmy Cormorant was at that time still registered as a breeding species, although without any accurate data (VASIĆ 1979A & B). In the early 1980s, the breeding population on Lake Skadar was estimated at 1,000 to 2,000 pairs (ŠOTIĆ *et al.* 1981), although in another reference the Pygmy Cormorant was recorded as a rarity during the breeding season (VIZI 1986). For the needs of IBA designation, the colony on Lake Skadar was estimated at 2,000 pairs, on Lake Šasko at 50 and on the Bojana River at max. 2,000 pairs (GRIMMETT & JONES 1989). Vizi estimated the colony at Crni žar at 1,100 pairs (VIZI 1995). Total breeding population on Lake Skadar was estimated at more than 1,000 pairs (HAGEMEIJER 1996) and, eventually, at 2,000 pairs in 1997 (REICHHOLF 1997). Pygmy Cormorant was listed as a breeding species of the Montenegrin coast, although without mention of the breeding locality and

Table 1: The breeding of Pygmy Cormorant *Phalacrocorax pygmaeus* in Montenegro**Tabela 1:** Podatki o gnezdenju pritlikavega kormorana *Phalacrocorax pygmaeus* v Črni gori

Site / Območje	Breeding grounds/ Gnezdišče	No. of pairs/ Število parov	Year/ Leto	Source / Vir
Lake Skadar				
	Manastirska tapija	breeding / gnezdi	1966	IVANOVIĆ (1966)
	Manastirska tapija	72	1970	IVANOVIĆ (1970)
	Manastirska tapija	600	1970	IVANOVIĆ (1970)
		2000	1977	REICHHOF (1977)
		breeding / gnezdi	1981	VIZI (1981)
		1000–2000	1981	ŠOTI <i>et al.</i> (1981)
		low numbers breeding/ gnezdi, maloštevilni	1986	VIZI (1986)
		2000	1989	GRIMMET & JONES (1989)
		2000	1992	VASIĆ <i>et al.</i> (1992)
	Crni Žar	1100	1995	VIZI (1995)
		1000	1996	HAGEMEIJER (1996)
		1100–1600	1977	VOSKAMP <i>et al.</i> (2005)
		breeding / gnezdi	2003	VIZI (2003)
		2200–2500	2005	this work / to delo
Lake Šasko				
		large colony recorded/ opažena velika kolonija	1969	VASIĆ (1979A & B)
		breeding / gnezdi	1977	VIZI (1986)
		50	1989	GRIMMET & JONES (1989)
Paratuk Island				
		170	2003	SCHNEIDER <i>et al. in prep.</i>
		200	2005	this work / to delo
Ada Bojana Island				
		breeding / gnezdi	1894	FIRER (1894)
		125	2003	ŠTUMBERGER <i>et al.</i> (2005)
		35–50	2004	SCHNEIDER (2004)
		breeding / gnezdi	1979	VASIĆ (1979A & B)
		breeding / gnezdi	1998	VIZI (1998)
		50	2005	this work / to delo
Bojana River delta				
		max 2000	1989	GRIMMET & JONES (1989)
		365	2003	ŠTUMBERGER <i>et al.</i> (2005)

the number of pairs (VIZI 1998). In the area of the Bojana River delta, on the Montenegrin side, 365 breeding pairs were registered in 2003 (ŠTUMBERGER *et al.* 2005). For the literature review see Table 1.

3.2. Recent status

In Montenegro, the Pygmy Cormorant breeds in three areas: Lake Skadar, Paratuk Island on the Bojana River, and on the Ada Bojana Island. The census results are presented in Table 1.

On Lake Skadar, it breeds in mixed colonies with Cormorant, Squacco Heron *Ardeola ralloides*, Grey Heron *Ardea cinerea*, Little Egret *Egretta garzetta*, Night Heron *Nycticorax nycticorax* and Dalmatian Pelican *Pelecanus crispus* at two localities, Pančeva oka and Crni žar, some 3–4 km apart. Earlier on, it also bred in the Manastirska tapija reserve (VIZI 1997, IVANOVIĆ 1966 & 1970), but due to disturbance the colony was relocated to Crni žar. The colony has more recently moved every three years on average from Pančeva oka to Crni žar, and vice versa. The most likely reasons are disturbance by tourists,

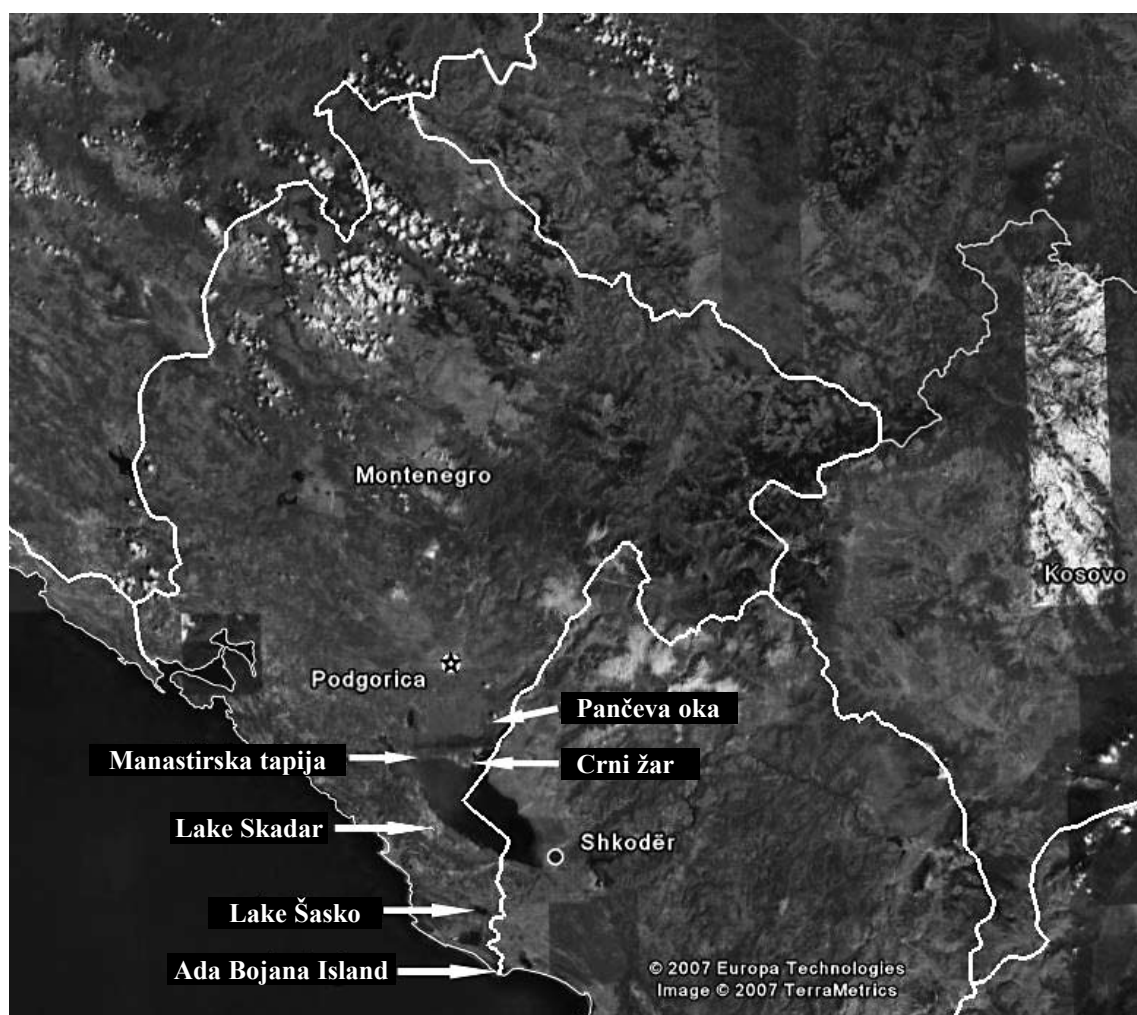

Figure 1: The colonies' locations of Pygmy Cormorant *Phalacrocorax pygmeus* in Montenegro

Slika 1: Lokacije kolonij pritlikavega kormorana *Phalacrocorax pygmeus* v Črni gori

reed burning during the winter months and disturbance by fishermen. Pygmy Cormorants are victims of the closeness of the colony of Dalmatian Pelicans, which are of special interest to tourists and others (SAVELJIĆ *et al.* 2004).

On Paratuk Island, the Pygmy Cormorant breeds in a mixed colony with Cormorant, Squacco Heron, Grey Heron, Little Egret, Night Heron and Spoonbill *Platalea leucorodia*. The Paratuk colony was estimated at 200 pairs in 2005. From earlier observations, starting in 1999, the number of pairs rose from 170 to 220 pairs, which is a maximum for this island due to the lack of breeding space (SCHNEIDER *et al. in prep.*).

On Ada Bojana Island, Pygmy Cormorant breeds in a mixed colony with Cormorant, Squacco Heron, Grey Heron, Little Egret, Night Heron and Spoonbill. The number of breeding pairs was estimated at 125 pairs in 2003 (SCHNEIDER *et al. in prep.*) and at approx. 50 pairs in 2005.

In total, the number of Pygmy Cormorant breeding pairs in Montenegro is estimated at 2,200 to 2,500 pairs, although we cannot exclude a greater observation error outside this range, due to the extreme inaccessibility of the species' most important breeding grounds on Lake Skadar.

4. Discussion

Literature data on the breeding of Pygmy Cormorant in Montenegro date from 1894 (FIRER 1894). Since then, several colonies have been registered: at Manastirska tapija, Pančeva oka and Crni žar, on Lake Šasko, on Ada Bojana Island and on Paratuk Island on the Bojana River.

Pygmy Cormorants have often been subjected to serious disturbance on Lake Skadar, while the colonies on Paratuk Island and Ada Bojana Island have enjoyed complete peace, thanks to the strict protection by the Army. The colony on Lake Šasko does not exist any more.

Disturbance on Lake Skadar has been intense in the past (VIZI 1995). Consideration of Pygmy Cormorants as their competitors led to the fish-processing factory on Lake Skadar – Rijeka Crnojevića – to set up, in 1970, a working group to destroy their nests at Manastirska tapija. In the ensuing year, the colony moved to Crni žar (VIZI 1997). In the Pančeva oka and Crni žar reserves they are currently seriously disturbed, especially during the breeding period, by tourists and fishermen (SAVELJIĆ 2004). This is why it is necessary to implement zoning of the Lake, in order to stop people approaching the immediate vicinity of the colony, especially in the breeding period, when they are most vulnerable (KAREN *et al.* 1996). This is the reason why the colony often changes its nest site, as registered at Mikri Prespa (CATSADORAKIS 1996). The quite significant

population fluctuations noted on Lake Skadar have been also ascribed to human disturbance (VASIĆ 1983). During the winter, 5,000–11,000 individuals were counted during the IWCs on Lake Skadar, which is 20% of the total Mediterranean / Black Sea population (VASIĆ *et al.* 1992). Global problems facing the protection of Pygmy Cormorants are water drainage, tourism, water pollution, fishery, disturbance by hunters (TUCKER & EVANS 1997) and, in some countries, e.g. Albania, people hunt them for food (RADOVIĆ *et al.* 2003, VANGELUWE *et al.* 1996). On Lake Skadar, the greatest problem is disturbance. On Paratuk Island and Ada Bojana Island, disturbance is not as serious, although there is a danger that, as soon as shipping on the Bojana River is established, these colonies will also be threatened to a considerable extent.

5. Povzetek

V Črni gori trenutno obstajajo tri območja gnezdenja pritlikavega kormorana *Phalacrocorax pygmaeus*: rezervata Pančeva oka in Crni žar na Skadarskem jezeru, otok Paratuk in otok Ada Bojana. Po grobih ocenah naj bi v Črni gori gneznilo med 2200 in 2500 parov. Kolonije vznemirjajo turisti in ribiči.

6. References:

- BIRDLIFE INTERNATIONAL (2000): Threatened birds of the world. – Lynx Editions & BirdLife International, Barcelona & Cambridge.
- BIRDLIFE INTERNATIONAL (2004): Birds in Europe: population estimates and trends (BirdLife Conservation Series No.10). – BirdLife International, Cambridge.
- CATSADORAKIS, G., MALAKOU, M. & CRIVELLI, A. (1996): The effect of the 1989/1990 drought on colonial waterbirds breeding at lake Mikri Prespa, Greece, with special emphasis on pelicans. – Colonial Waterbirds 19 (Special Publication 1): 207–218.
- CRAMP, S. & SIMMONS, K.E.L. (eds.) (1977): The birds of the western Palearctic, vol. 1. – Oxford University Press, Oxford.
- CRIVELLI, A., NAZIRIDES, T. & JERRENTUP, H. (1996): Action plan for the Pygmy Cormorant (*Phalacrocorax pygmaeus*) in Europe. – European Commission, Bruxelles.
- CRIVELLI, A., NAZIRIDES, T., CASADOREKIS, G., HULEA, D., MALAKOU, M., MARINOV, M. & SHOGOLEV, I. (2000): Status and population development of Pygmy Cormorant *Phalacrocorax pygmaeus* breeding in the Palearctic. Monitoring and Conservation Birds, Mammals and Sea Turtles of the Mediterranean and Black Seas. – Proceedings of the 5th Medmaravis Symposium, Gozo, Malta.
- DHORA, D. & SAVELJIĆ, D. (2001): Bibliography and check list on Shkodra/Skadar lake. Section VII – Ornithology – Birds. Promotion of networks and exchanges in the countries of the South Eastern Europe. – REC & SDC, Podgorica & Shkodra.

- FIRER, L. (1894): Jedna godina ornitološkog izučavanja u Crnoj Gori. – Glasnik Zemaljskog muzeja u Bosni i Hercegovini 7: 241–258.
- GALLO-ORSI, U. (2001): Saving Europe's most threatened birds. Progress in implementing European Species Action Plans. – BirdLife International, Wageningen.
- GRIMMETT, R.F.A. & JONES, T.A. (1989): Important Bird Areas in Europe (IBA), ICBP Technical publication 9. – International Council for Bird Preservation, Cambridge.
- HAGEMEIJER, W. (1996): Wintering waterbirds in coastal wetlands of Albania. Management of Coastal Lagoons in Albania. – Proceedings of International Seminar held in Tirana, May 29–June 4, 1994. – European Union for Coastal Conservation (EU CC), pp. 21–36.
- IVANOVIĆ, B. (1966): Neka ornitološka zapažanja na Skadarskom jezeru. – Republički zavod za zaštitu prirode, Titograd.
- IVANOVIĆ, B. (1970): Neka ornitološka zapažanja na Skadarskom jezeru. – *Larus* 21–22: 137–160.
- IUCN (2005): The biggest lake in the Balkans becomes a transboundary protected area. – Albania and Montenegro Jointly Protect Lake, Skadar & Belgrade. IUCN Office Belgrade.
- KAREN, C. & SYDEMAN, W.J. (1996): A Review of Human Disturbance Effect on Nesting Colonial Waterbirds. – *Waterbirds* 22 (1): 68–79.
- NAZIRIDES, T., KOUTSERIS, I. & CRIVELLI, A. (2005): Status of Pygmy Cormorant. The First Symposium on the Mediterranean Action plan for the Conservation of Marine and Coastal Birds. Referat. – SEO BirdLife Spain, UNPE; RAC/SPA, Vilanova i la Geltru.
- PUZOVIĆ, S., GERGELJ, J. & LUKAČ, Š. (1999): Kolonije čapli i kormorana u Srbiji 1998. – *Ciconia* 8: 111–114.
- PUZOVIĆ, S., SIMIĆ, D., SAVELJIĆ, D., GERGELJ, J., TUCAKOV, M., STOJNIĆ, N., HULO, I., HAM, I., VIZI, O., ŠČIBAN, M., RUŽIĆ, M., VUCANOVIĆ, M. & JOVANOVIĆ, T. (2004): Ptice Srbije i Crne Gore – veličine gnjezdilišnih populacija i trendovi: 1990–2002. – *Ciconia* 12: 36–120.
- RADOVIĆ, D., KRALJ, J., TUTIŠ, V. & ČIKOVIĆ, D. (2003): Red Data Book of Birds of Croatia. – Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja, Zagreb.
- REICHOLF, J. (1977): Ornithologische Studien in Jugoslawen. – *Mitteilungen der Zoologischen Gesellschaft Braunau* 3 (1/2): 1–28.
- REISER, O. & FIRER, L. (1896): *Ornis Balcanica*, 4. Montenegro. – Carl Gerold's Sohn, Wien.
- SAVELJIĆ, D. (2004): Dosije zaštićenog objekta prirode – Ada Bojana. – Republički zavod za zaštitu prirode Crne Gore, Podgorica.
- SAVELJIĆ, D., RUBINIĆ, B., SCHNEIDER-JACOBY, M. & VIZI, O. (2004): Breeding of Dalmatian Pelican *Pelecanus crispus* on Skadar Lake. – *Acrocephalus* 25 (122): 111–118.
- SCHNEIDER-JACOBY, M. (2004) Basic ideas for the development of sustainable tourism on the Ada Island, Ulcinjsko Primorje, Montenegro. – Euronatur, Radolfzell.
- SCHNEIDER-JACOBY, M., DHORA, D., SACKL, P., SCHWARZ, U., SAVELJIĆ, D. & ŠTUMBERGER, B. (*in prep.*): Rapid assessment of the ecological value of the Bojana-Buna Delta (Albania/Montenegro). – Euronatur, Radolfzell.
- SCHOGOLEV, I., RUDENKO, A. & CRIVELLI, A.J. (2005): Status of pelicans and cormorants on the northern Black Sea. – *Bird Conservation International* 15: 63–71.
- ŠOTI, J. & VIZI, O. (1981): Weight and measures of Pygmy Cormorant, *Phalacrocorax pygmeus* (Pallas), 1773 from Lake Skadar (Yugoslavia). – Glasnik Republičkog zavoda za zaštitu prirode – Prirodnačkog muzeja 14: 65–70.
- ŠTUMBERGER, B., SCHNEIDER-JACOBY, M., SCHWARZ, U., SACKL, P., DHORA, D. & SAVELJIĆ, D. (2005): Ornithological value of the Bojana/Buna Delta. Universiteti i Shodres "Luigj Gurakuqi". – Buletin Shkencor, Ser.Shk.Nat., 55: 136–158 Shkoder.
- TUCKER, G.M. & EVANS, M.L. (1997): Habitats for Birds in Europe: a conservation strategy for the wider environment. – BirdLife International. Conservation Series No.6.
- UNEP MAP RAC/SPA (2003): Action Plan for the Conservation of bird species listed in Annex II of the Protocol concerning Specially Protected Areas (SPAs) and Biological Diversity in the Mediterranean. RAC/SPA, Tunis.
- VANGELUWE, D., BEUDELS, M.O. & LAMANI, F. (1996): Conservation Status of Albanian Coastal Wetlands and their Colonial Waterbird Populations (Pelecaniformes and Ciconiiformes). – *Colonial Waterbirds* 19 (Special Publication 1): 81–90.
- VASIĆ, V. (1979A): Sinekološka skica ornitofaune Ulcinjskog primorja u periodu gniježđenja. – Zbornik II kongresa ekologe Jugoslavije, Zadar, pp. 1681–1689.
- VASIĆ, V. (1979B): Popis faune ptica područja Ulcinja (Južna Crna Gora). – *Biosistematika* 5(1): 71–111.
- VASIĆ, V. (1983): Međunarodni značaj ornitofaune Skadarskog jezera. Skadarsko jezero. Radovi sa simpozijuma, Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, Titograd, pp. 327–344.
- VASIĆ, V., PUZOVIĆ, S. & VIZI, O. (1992): Capacities for Skadar lake in relation to European regional populations of waterbirds. – Glasnik Republičkog zavoda za zaštitu prirode Prirodnačkog muzeja Podgorica 25: 53–62.
- VASIĆ, V., VIZI, O., SAVELJIĆ, D. & ĐURIŠIĆ, S. (2000): Rezultati zimskog prebrojavanja ptica na Skadarskom jezeru. – Republički zavod za zaštitu prirode Podgorica, Podgorica.
- VIZI, O. (1981): Ornithology of Skadar Lake. p.p. 419–424 – The biota and limnology of Skadar Lake. – Univerzitet Veljko Vlahovic, Institut za medicinska istraživanja u SRCG, Biološki zavod Titograd & Smithsonian Institution Washington, D.C., USA.
- VIZI, O. (1984): Zaštićene životinjske vrste u Crnoj Gori. – Glasnik Republičkog zavoda za zaštitu prirode – Prirodnačkog muzeja 17: 69–108.
- VIZI, O. (1986): Elaborat: Fauna ptica Crne Gore, Gaviiformes – Falconiformes. Republički zavod za zaštitu prirode Crne Gore, Titograd.
- VIZI, O. (1995): Crni žar, nova kolonija močvarnih ptica na Skadarskom jezeru. Naučni skup-Prirodne vrijednosti i zaštita Skadarskog jezera. – Crnogorska akademija nauka i umjetnosti. Podgorica.
- VIZI, O. (1997): Uticaj povećanog uznemiravanja na neke ugrožene vrste ptica na Skadarskom jezeru. Naučni skup »Prirodne vrijednosti i zaštita Skadarskog jezera«, pp. 321–330, CANU, Podgorica.

- VIZI, O. (1998): Fauna Morskog dobra Crne Gore – spisak vrsta.
In: Prostorini plan područja posebne namjene za Morsko dobro. Flora i vegetacija, fauna i pejzažne vrijednosti kopnenog dijela Morskog dobra. Bazna studija, Podgorica. Morsko dobro Crne Gore. Budva.
- VIZI, O. (2003): Ornitološki doživljaji sa Skadarskog jezera – kako smo tražili pelikane a našli kormorane. – Natura montenegrina 2: I–IX.
- VOSKAMP, P., VOLPONI, S. & VAN RIJIN, S.(2005): Global population development of the Pygmy Cormorant *Phalacrocorax pygmeus*. Overview of available data and proposal to set up a network of national specialist. – Cormorant Research Group Bulletin 6: 21–34.

Arrived / Prispelo: 25.5.2006

Accepted / Sprejeto: 21.5.2007

DINAMIKA POJAVLJANJA VELIKEGA ŠKURHA *Numenius arquata* NA ZADRŽEVALNIKU MEDVEDCE (SV SLOVENIJA) MED LETI 2002 IN 2005

Seasonal dynamics of the Curlew *Numenius arquata* occurring at Medvedce reservoir (NE Slovenia) during the 2002–2005 period

DEJAN BORDJAN

Ulica 8. februarja 50, SI-2204 Miklavž, Slovenija, e-mail: dejanonih@email.si

Veliki škurh *Numenius arquata* je bil na zadrževalniku Medvedce (SV Slovenija) v letih 2002–2005 opažen v 58 dekadah, kar je 38% vseh dekad v tem obdobju. Največ opazovanj je bilo leta 2004, ko je bil opažen v 26 dekadah. Le dve opazovanji sta iz časa spomladanske selitve (leta 2003 in 2005). Veliki škurh je veliko bolj številen na poletno-jesenski selitvi, ki se začne med 20. in 30. junijem s klatenjem mladostnih osebkov. Na jesenski selitvi sta vidna dva viška selitve. Prvi višek jesenske selitve v letih 2002–2005 je bil zabeležen med 18.8. in 7.9., drugi pa med 27.10. in 16.11. Leta 2003 je bilo opaženo največje število osebkov, v času prvega viška selitve 111 osebkov, ob drugem višku jesenske selitve pa 71 osebkov. Oba podatka veljata za največje zabeleženo število velikih škurhov v eni jati v Sloveniji. Veliki škurhi so na zadrževalniku Medvedce v letu 2003 le počivali in prenočevali, v drugih letih pa so se tudi prehranjevali. Na prenočišče so priletavali v manjših jatah, ki so praviloma štejele manj kot dvajset osebkov, in ki so se kasneje združile v večjo jato. V zimi 2003 / 2004 je bilo opazovano prvo prezimovanje velikega škurha v celinski Sloveniji. Prezimovalo je osemnajst osebkov. Prezimujoči osebki so bili opazovani med hranjenjem na intenzivno obdelovanih travnikih na več lokalitetah na območju Dravskega polja. Decembra 2004 je bil zabeležen še en zimski podatek.

Ključne besede: zadrževalnik Medvedce, Slovenija, veliki škurh, *Numenius arquata*

Key words: Medvedce reservoir, Slovenia, Curlew, *Numenius arquata*

1. Uvod

Veliki škurh *Numenius arquata* je ptica borealnega, zmernega in stepskega območja (CRAMP 1998). V Evropi njegova populacija upada od leta 1970. Samo v obdobju od 1990 do 2000 je evropska populacija velikega škurha upadla za več kot deset odstotkov (BIRDLIFE INTERNATIONAL 2004). V Sloveniji ima status zelo redkega gnezdilca (GEISTER 1995), selivke in zimskega gosta. Po Rdečem seznamu (URADNI LIST 2002) veliki škurh spada v kategorijo E1 (močno ogrožena vrsta). Edina redno zasedena prezimovališča pri nas so v obalnem delu Slovenije (SOVINC 1994), kar potrjujejo tudi vsakoletna mednarodna januarska zimska štetja vodnih ptic (ŠTUMBERGER 1997, 1998, 1999, 2000, 2001A, 2002 & 2005, BOŽIČ 2005). Medtem

ko sta v Sloveniji prezimovanje in gnezditve relativno dobro poznana (OTA 1985, POLAK 1993, TRONTELJ 1994, GEISTER 1995), pa se na obdobje selitve nanašajo le posamezna opazovanja (RUBINIČ 1995, BOŽIČ 1998), ki so pogosto obravnavana v okviru širše raziskave (KMECL & RIŽNER 1993, GREGORI & ŠERE 2005, TOME *et al.* 2005). V članku predstavljam pojavljanje velikega škurha na zadrževalniku Medvedce med leti 2002–2005.

2. Opis območja in metoda

2.1. Opis območja

Obravnavano območje zajema jug Dravskega polja med naseljema Sestrže in Trnovec v SV Sloveniji.

Razdelimo ga lahko na dva dela. Prvi je zadrževalnik Medvedce, ki meri 155 ha. Sestavlja ga obsežna vodna površina, ki pokriva med 65 in 89 ha (KERČEK 2005), s sestoji rogoza *Typha* sp. in trstičja *Phragmites australis* ter zaraščajočih se travišč in šasja. Drug del območja sestavljajo različne kmetijske površine. Ta del je v obdobju raziskave doživel veliko sprememb v obliki intenzifikacije pridelovanja. Najbolj vidna je bila sprememba travnikov v njive. V zimi 2003 / 2004 smo obravnavano območje razširili za potrebe raziskave na kmetijske površine med zadrževalnikom Medvedce, Pragerskim, Spodnjimi Jablanami in naseljem Dravski dvor.

2.2. Metoda

Na zadrževalniku Medvedce smo v letih 2002–2005 opravili 257 obiskov. Vsak obisk je zajemal obhod celotnega nasipa. Za obhod smo porabili od dve uri hoje v zimskem do šest ur hoje v poletnem času. Med obhodom smo vselej pregledovali tako zadrževalnik kot vsa okoliška območja, ki so bila vidna z nasipa. Vselej smo zabeležili velikosti jat velikega škurha, ki so bile na zadrževalniku ali pa so tja prihajale. V zimi 2003 / 2004 smo beležili pojavljanje velikega škurha med prehranjevanjem na razširjenem območju. To območje smo pregledovali iz avtomobila ob istih dneh, kot so bili opravljeni obiski na zadrževalniku Medvedce. Za namen obdelave podatkov in primerjavo med leti sem koledarsko leto razdelil na dekade – desetdnevna obdobja. Tako je vsako leto sestavljeno iz 36 dekad in ene nepopolne na koncu leta. V vsaki dekadi smo opravili najmanj en popis. Kot jato smo šteli skupino osebkov, ki niso bili več kot deset metrov vsaksebi.

3. Rezultati

V letih 2002–2005 je bil veliki škurh na zadrževalniku Medvedce opažen v 58 (38%) dekadah. Delež dekad z opazovanimi osebkami velikega škurha niha med leti (tabela 1). Na spomladanski selitvi smo opazovali velikega škurha leta 2003 in 2005, obakrat po en osebek. Prva poletna opazovanja mladostnih velikih škurhov so bila med 20. in 30.6. (tabela 2). Na jesenski selitvi sta bila opazna dva viška selitve (slika 2 & 3). Prvi višek jesenske selitve je bil v letih 2002–2005 med 18.8. in 7.9, drugi pa med 27.10. in 16.11., oziroma drugega viška ni bilo (tabela 2). Največje število osebkov v eni jati smo opazovali v letu 2003, tako v času prvega jesenskega viška (111 osebkov) kot v času drugega jesenskega viška (71 osebkov; tabela 2). V preostalih letih je bilo velikih škurhov občutno

manj (tabela 2, slike 1, 3 & 4). Najmanj jih je bilo v letu 2002, in sicer tako po številu osebkov kot po številu opazovanj (tabela 1 & 2, slika 1). V zimi 2003 / 2004 je prezimovalo 18 osebkov. V zimi 2004 / 2005 je bil zabeležen še en zimski podatek.

Velike jate škurhov so se na zadrževalniku Medvedce oblikovale šele ob združevanju majhnih jat, ki so bile praviloma manjše od dvajset osebkov (slika 5). Tako jeseni 2003 kot v zimi 2003 / 2004 so veliki škurhi zadrževalnik uporabljali le kot prenočišče in počivališče; hranili so se v širši okolici (tabela 3). V preostalih letih so se veliki škurhi prehranjevali tako znotraj kot zunaj zadrževalnika Medvedce. Vse opazovane skupine zunaj zadrževalnika so se prehranjevale na intenzivnih travnikih (drugačnih v okolici ni).

Tabela 1: Delež dekad, v katerih so bili opazovani veliki škurhi *Numenius arquata*

Table 1: Proportion of decades during which Curlews *Numenius arquata* were observed

Leto / Year	Delež dekad/ Proportion of decades (%)
2002	22
2003	40
2004	70
2005	24
Vsa leta / All years	38

4. Diskusija

Veliki škurh se v času jesenske selitve redno pojavlja na zadrževalniku Medvedce. Na spomladanski selitvi in v zimskem času je redek in maloštevilen, kot ugotavlja že KERČEK (2005).

Čeprav veliki škurh v zunajgnezditvenem obdobju izbira pretežno obmorske habitate, obiskuje tudi vodna telesa s podobnimi značilnostmi v notranjosti. V tem času se osebkami združujejo v večje jate na skupnih prenočiščih (CRAMP 1998). Predvidevam, da je bilo leta 2003 na zadrževalniku toliko velikih škurhov zaradi zanje ugodnih razmer. Ker je bilo v zadrževalniku Medvedce takrat malo vode, je nastalo več neporaščenih blatnih površin, ki so običajna prenočišča in počivališča za velikega škurha (CRAMP 1998). Običajne prehranjevalne skupine velikega škurha štejejo od 2 do 20 osebkov (CRAMP 1998), kar je bilo značilno tudi za skupine na zadrževalniku Medvedce leta 2003, ko je bilo takšnih skupin kar 76%.

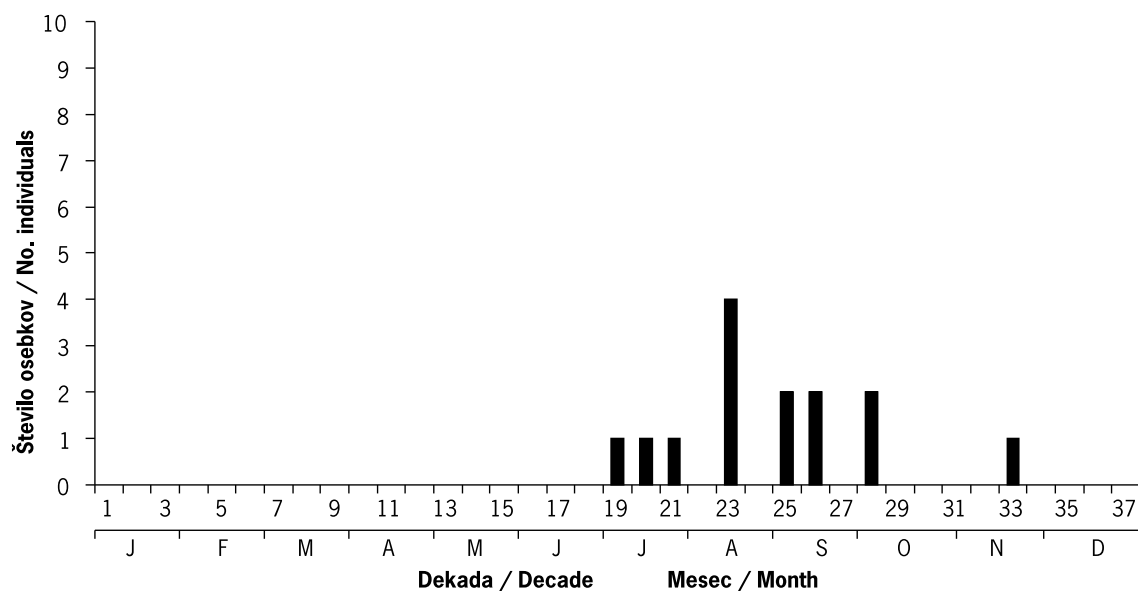
Tabela 2: Ključni datumi opazovanj in števila velikih škurhov *Numenius arquata* na zadrževalniku Medvedce**Table 2:** Key dates of observations of Curlews *Numenius arquata* at Medvedce reservoir

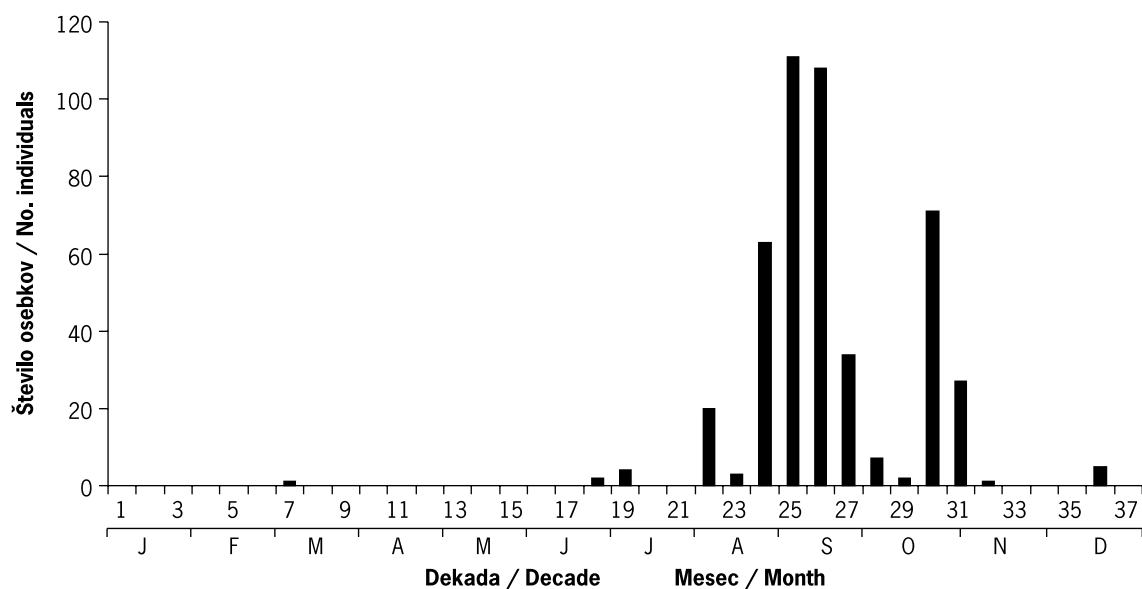
Spomladanski prelet/ Spring passage			Jesenski prelet / Autumn passage				
Datumi spomladanskih opažanj/ Dates of spring observations	Maks. število opaženih osebkov/ Max. No. of individuals	Prvo opazovanje/ First observation	Prvi jesenski višek/ First autumn maximum	Maks. število opaženih osebkov/ Max. No. of individuals	Drugi jesenski višek/ Second autumn maximum	Maksimalno število opaženih osebkov/ Max. No. of individuals	Zadnje opazovanje/ Last observation
2002		30 Jun	18 Aug	4			20 Nov
2003	6 Mar	1	21 Jun	111	27 Oct	71	prezimovanje/ overwintering
2004		20 Jun	28 Aug	42	16 Nov	31	18 Dec
2005	27 Mar	1	22 Jun	25			16 Sep

Prvi datumi opazovanj velikih škurhov na poletno–jesenski selitvi se ujemajo z začetkom klatenja mladostnih osebkov. Prvi višek jesenske selitve se glede na literaturo ujema s selitvenim viškom odraslih osebkov, drugi pa s selitvijo mladih osebkov (CRAMP 1998). Za Slovenijo je več objavljenih podatkov iz obdobja jesenske selitve, kar sovпада z našimi opazovanji na zadrževalniku Medvedce. Izjema pri tem je le Ljubljansko barje, kjer je bila opažena močnejša spomladanska selitev (TOME *et al.* 2005), kar je verjetno povezano s tamkajšnjo gnezdečo populacijo.

Število opaženih osebkov v eni jati na zadrževalniku Medvedce v letu 2003 je doslej največje za Slovenijo, saj je bilo dotlej največje število zabeleženih osebkov na Ljubljanskem barju 35 (TOME *et al.* 2005), na Cerkniskem jezeru 9 (KMECL & RIŽNER 1993), na Ormoškem jezeru in okolici 10 (BOŽIČ 1998) in na Ptujskem jezeru in okolici 9 (RUBINIČ 1995).

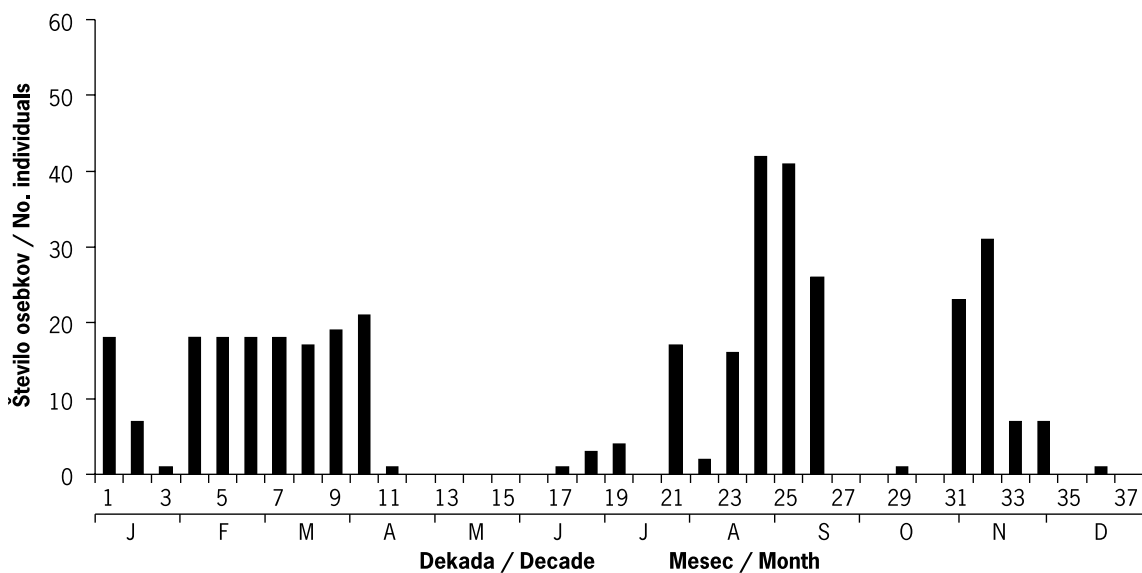
Prezimovanje velikega škurha na zadrževalniku Medvedce v zimi 2003 / 2004 je prvo zabeleženo prezimovanje za celinsko Slovenijo. Dotlej so bila zabeležena samo posamezna zimska opazovanja

Slika 1: Številčnost velikega škurha *Numenius arquata* po dekadah na zadrževalniku Medvedce leta 2002**Figure 1:** Numbers of Curlew *Numenius arquata* per decades at Medvedce reservoir in 2002

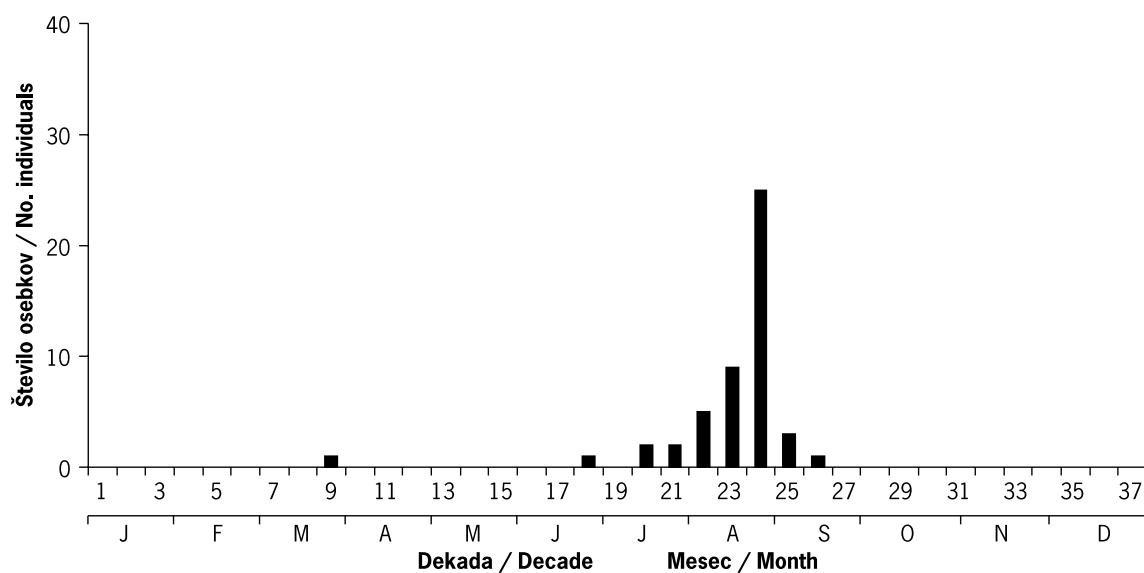
Slika 2: Številčnost velikega škurha *Numenius arquata* po dekadah na zadrževalniku Medvedce leta 2003

Figure 2: Numbers of Curlew *Numenius arquata* per decades at Medvedce reservoir in 2003

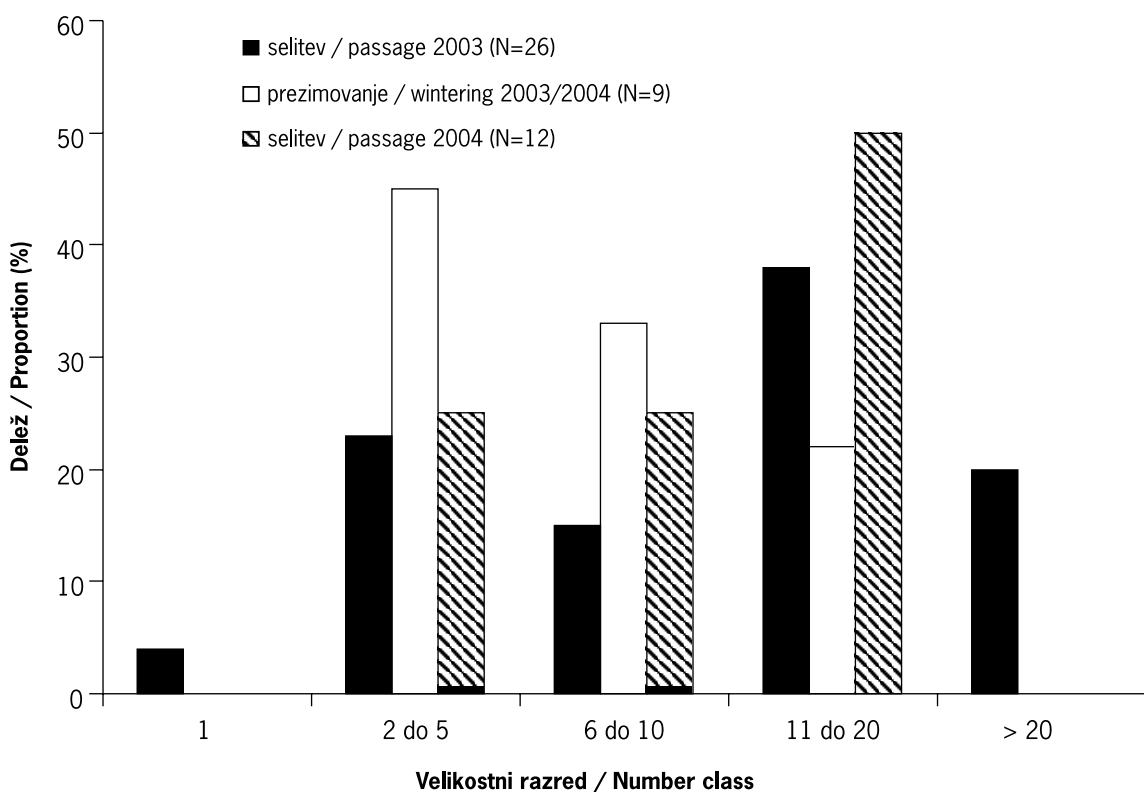
Slika 3: Številčnost velikega škurha *Numenius arquata* po dekadah na zadrževalniku Medvedce leta 2004

Figure 3: Numbers of Curlew *Numenius arquata* per decades at Medvedce reservoir in 2004

Slika 4: Številčnost velikega škurha *Numenius arquata* po dekadah na zadrževalniku Medvedce leta 2005

Figure 4: Numbers of Curlew *Numenius arquata* per decades at Medvedce reservoir in 2005

Slika 5: Delež jat po velikostnih razredih na zadrževalniku Medvedce v letih 2003 in 2004

Figure 5: Proportion of flocks per size classes at Medvedce reservoir in 2003 and 2004

Tabela 3: Opazovanja velikih škurhov *Numenius arquata* na prehranjevališčih pozimi in zgodaj spomladi 2003 / 2004

Table 3: Observations of Curlews *Numenius arquata* at their feeding grounds during the winter and early spring 2003 / 2004

Datum opazovanja/ Date of observation	Kraj opazovanja skupine / Group observed at	Število osebkov/ No. individuals
28.11.2003	travniki J od Šikol / meadows S of Šikole	27
7.12.2003	travniki J od Šikol / meadows S of Šikole	4
12.12.2003	travniki V od Sestrž / meadows E of Sestrže	7
10.2.2004	travniki J od Šikol / meadows S of Šikole	3
5.3.2004	travniki S od Stražgonjce / meadows N of Stražgonjce	13
13.3.2004	travniki S od Stražgonjce / meadows N of Stražgonjce	6

(ČELIK 1992, SOVINC 1994, ŠTUMBERGER 2001B & 2002, KOČEVAR 2002, TOMAŽIČ 2002, BOŽIČ 2005). Zanimiva so kar štiri opazovanja iz zime 2000 / 2001 (ŠTUMBERGER 2001, KOČEVAR 2002, TOMAŽIČ 2002). Sedem osebkov, ki so bili opazovani na Dravskem polju v okviru štetja za mednarodno januarsko štetje vodnih ptic (BOŽIČ 2005), verjetno pripada prezimujoči skupini z zadrževalnika Medvedce. Osemnajst (18) prezimujočih osebkov v zimi 2003/2004 je drugo največje doslej zabeleženo za Slovenijo in primerljivo s prezimujočo populacijo na Kolanskem blatu na otoku Pagu (Hrvaška) (TOME 2003). V zimi 2001 / 2002 je na slovenski obali prezimovalo 35 osebkov (ŠTUMBERGER 2002).

Zahvala: Zahvaljujem se Matjažu Kerčku za mnoge skupne obiske v letih 2002 in 2003 ter za posredovane podatke. Zahvaljujem se tudi drugim, ki so obiskovali zadrževalnik Medvedce med mojo odsotnostjo: Luki Božiču, Jakobu Smoletu, Alešu Tomažiču in Matjažu Premzlu.

5. Summary

At Medvedce reservoir (NE Slovenia), the Curlew *Numenius arquata* was observed in 58 decades during the 2002–2005 period, which is 38% of all decades. Most observations were made in 2004, when the species was observed in 26 decades. Only two spring observations were made (2003 and 2005), with single individuals. The Curlew is more numerous during summer-autumn migration, which begins between 20 and 30 Jun when the wandering juveniles are observed. During autumn migration, two peaks were recorded. The first autumn migration peak between the 2002 and 2005 occurred between 18 Aug and 7 Sep, and the second between 27 Oct and 16 Nov. In 2003, the

largest numbers of individuals were observed both for the first peak (111 individuals) and for the second, with 71 individuals. Both numbers are the largest recorded for a single flock in Slovenia. Medvedce reservoir was a roosting site for Curlews during the autumn migration and in winter. Most flocks frequenting the roosting site were smaller than 20 individuals but on the roosting site they made one, larger flock. In winter 2003 / 2004, the first overwintering for inland Slovenia was recorded with 18 individuals. Individuals were seen feeding in the intensively cultivated meadows of Dravsko polje. In December 2004, one additional winter observation was recorded.

6. Literatura

- BIRDLIFE INTERNATIONAL (2004): Birds of Europe: population estimates, trends and conservation status (BirdLife Conservation Series No. 12). – BirdLife International, Cambridge.
- BOŽIČ, L. (1998): Veliki škurh *Numenius arquata*. – *Acrocephalus* 19 (90/91): 167–171.
- BOŽIČ, L. (2005): Rezultati januarskega štetja vodnih ptic leta 2004 in 2005 v Sloveniji. – *Acrocephalus* 26 (126): 137–137.
- CRAMP, S. (1998): The complete birds of western Palearctic on CD-ROM. – Oxford University Press.
- ČELIK, T. (1992): Veliki škurh *Numenius arquata*. – *Acrocephalus* 13 (50): 25.
- GEISTER, I. (1995): Ornitološki atlas Slovenije; DZS, Ljubljana.
- GREGORI, J. & ŠERE, D. (2005): Ptiči Šaleških jezer. Prirodoslovni muzej Slovenije, Ljubljana.
- KERČEK, M. (2005): Ptice akumulacije Medvedce. – Diplomsko delo, Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta, oddelek za biologijo.
- KMECL, P. & RIŽNER, K. (1993): Pregled vodnih ptic in ujed Cerkniškega jezera; spremljanje številčnosti s poudarkom na preletu in prezimovanju. – *Acrocephalus* 14 (56/57): 4–30.

- KOČEVAR, B. (2002): Veliki škurh *Numenius arquata*. – Acrocephalus 22 (109): 233–241.
- OTA, D. (1985): Gnezditelj velikega škurha *Numenius arquata* na Ljubljanskem barju v letu 1985 – Acrocephalus 6 (24): 21–22.
- POLAK, S. (1993): Ptice gnezdilke Cerkniškega jezera in bližnje okolice – Acrocephalus 14 (56/57): 32–62.
- RUBINIĆ, B. (1995): Veliki škurh *Numenius arquata*. – Acrocephalus 16 (68/69/70): 79–85.
- SOVINC, A. (1994): Zimski ornitološki atlas Slovenije. – TZS, Ljubljana.
- ŠTUMBERGER, B. (1997): Rezultati štetja vodnih ptic v januarju 1997 v Sloveniji. – Acrocephalus 18 (80/81): 29–39.
- ŠTUMBERGER, B. (1998): Rezultati štetja vodnih ptic v januarju 1998 v Sloveniji. – Acrocephalus 19 (87/88): 36–48.
- ŠTUMBERGER, B. (1999): Rezultati štetja vodnih ptic v januarju 1999 v Sloveniji. – Acrocephalus 20 (92): 6–22.
- ŠTUMBERGER, B. (2000): Rezultati štetja vodnih ptic v januarju 2000 v Sloveniji. – Acrocephalus 21 (102/103): 261–274.
- ŠTUMBERGER, B. (2001A): Rezultati štetja vodnih ptic v januarju 2001 v Sloveniji. – Acrocephalus 22 (108): 171–174.
- ŠTUMBERGER, B. (2001B): Veliki škurh *Numenius arquata*. – Acrocephalus 22 (104/105): 54–64.
- ŠTUMBERGER, B. (2002): Rezultati štetja vodnih ptic v januarju 2002 v Sloveniji. – Acrocephalus 23 (110/111): 43–47.
- ŠTUMBERGER, B. (2005): Rezultati štetja vodnih ptic v januarju 2003 v Sloveniji. – Acrocephalus 26 (125): 99–103.
- TOMAŽIČ, A. (2002): Veliki škurh *Numenius arquata*. – Acrocephalus 23 (115): 193–202.
- TOME, D. (2003): Prezimovanje velikaga škurha *Numenius arquata*, pribe *Vanellus vanellus* in liske *Fulica atra* na Kolanskem blatu (otok Pag, Hrvaška). – Acrocephalus 24 (116): 29–30.
- TOME, D., SOVINC, A. & TRONTELJ, P. (2005): Ptice Ljubljanskega barja. – DOPPS, Monografija DOPPS št. 3, Ljubljana.
- TRONTELJ, P. (1994): Ptice kot indikator ekološkega pomena Ljubljanskega barja (Slovenija). – Scopolia 32: 1–61.
- URADNI LIST RS (2002): Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (no. 82/02).

Arrived / Prispelo: 28.2.2006

Accepted / Sprejeto: 21.5.2007

NEW DATA ON THE LICE (Phthiraptera) OF SOME BIRDS IN NORTHERN DOBROGEA (ROMANIA)

Novi podatki o ušeh (Phthiraptera) na nekaterih pticah v severni Dobrudži (Romunija)

JÓZSEF RÉKÁSI¹ & J. BOTOND KISS²

¹ 2 Vár street, HU-9090 Pannonhalma, Hungary, e-mail: rekasi@osb.hu

² Danube Delta National Institute for Research and Development, 165 Babadag street, RO-820112 Tulcea, Romania, e-mail: jbkiss@indd.tim.ro

The authors present new data on the lice (Phthiraptera) from birds collected between 14 Apr 2004 and 20 May 2006 in northern Dobrogea. In this period 186 individuals of 30 bird species were checked. 31 louse species were collected from 76 birds representing 21 species, while 110 birds belonging to 15 species were free of lice. The occurrence of some of these parasite species in this area had already been published, however, 5 species are new to the area and another 5 species (*Eucolpocephalum femorale*, *Laemobothrion maximum*, *Austromenopon phaeopodis*, *Strigiphilus portigi*, *Brueelia obligate*) are new to the Romanian fauna. The authors also provide data on host body specificity and abundance of lice.

Key words: Phthiraptera, birds, Dobrogea, Romania

Ključne besede: Phthiraptera, ptice, Dobrudža, Romunija

1. Introduction

A total of 306 louse species were described from 194 bird species up to 1996 by RÉKÁSI & KISS (1997) out of the 306 bird species known to occur in Northern Dobrogea. Another paper described lice collected from diurnal raptors between 1996 and 2004 (RÉKÁSI & KISS 2005). Although many species of louse are known in Romania, there are a number of bird species which have never been studied as bird lice hosts. Moreover, there are species of birds which may host more than one species of louse, and lice which may parasitize many bird species. The aim of the present paper is to present new data on the lice from wild bird species found in Northern Dobrogea. We present results of our more recent louse collections from 14 Apr 2004 to 20 May 2006.

2. Methods

The research area is depicted on Figure 1. Lice were collected by the second author, following collection methods detailed previously (RÉKÁSI & KISS 1994, 1997, RÉKÁSI *et al.* 1997). To enable a better understanding of the ecology of host-parasite interactions we also paid

attention on the localisation of parasites on different parts of the bird body. We were not able to collect all louse individuals from each of the hosts analysed (e.g. there is no time and possibility for a complete body survey during ringing pelican nestlings in a colony). Mist-netted birds could be stressed by too long surveys, thus louse collection was often limited to a short visual screening, particularly in the case of birds with large bodies. Mist netting was employed on the site Grindul Lupilor, between May and Dec 2005. The mist nets were erected in reed and between bush vegetation of Russian Olive *Eleagnus angustifolia*. The nets were controlled on an hourly basis and all captured birds were extracted and ringed at the nearby station. Most birds were freed within a few minutes of their capture.

Lice were collected from nestlings of pelicans and herons breeding on small islands of the Sinoie Lake. Each nestling was briefly checked for ectoparasites, either in the guttural sack (pelicans) or on the head (of a dead Spoonbill *Platalea leucorodia*, none were found on ringed live birds).

In addition, a number of corpses of species that are difficult to capture using mist nets were collected. A total of 15 birds from 4 species were received from

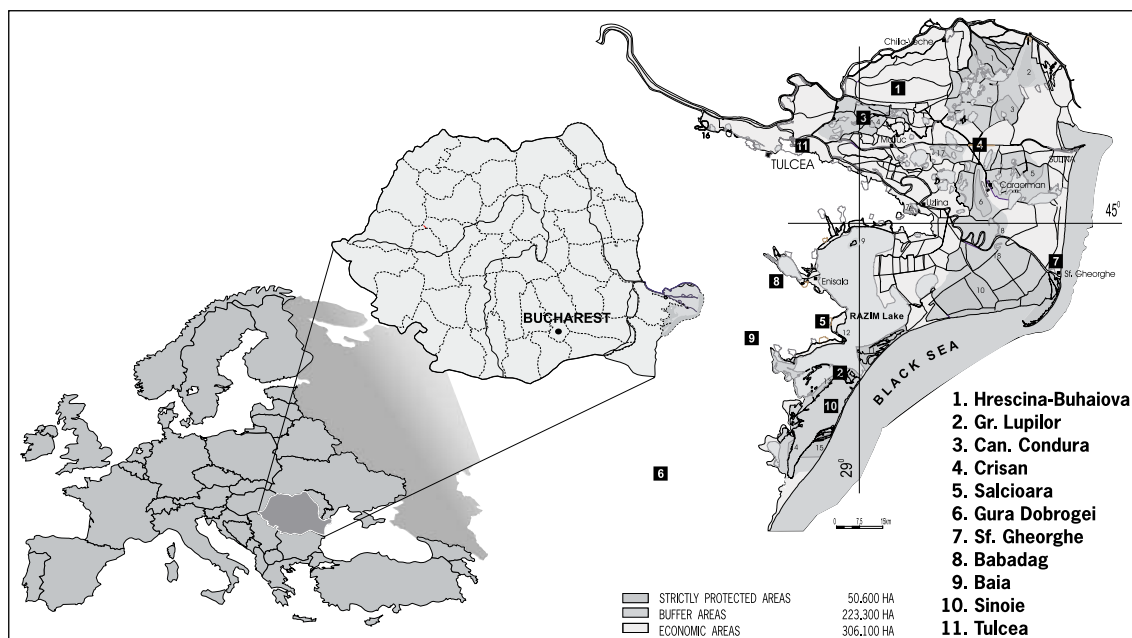

Figure 1: The research area in northern Dobrogea with localities of lice (Phthiraptera) findings

Slika 1: Območje raziskave v severni Dobrudži z označenimi lokalitetami najdb uši (Phthiraptera)

hunters. These hunting bags were received fresh and stored individually until lice survey. Corpses were collected from beneath power lines and from the roadside. A Red-crested Pochard *Netta rufina* accidentally drowned in a fishing gill and a poisoned Black Kite *Milvus migrans* were also checked.

Each bird was scanned visually, paying particular attention to those parts likely to host bird lice (head, neck, and underwing). Each louse encountered was carefully collected with the use of scissors and stored in 70% ethanol in a labelled tube. The specimens were subsequently cleared and mounted on a microscope slide in Canada Balsam for identification. The slides were examined using a 20X Wild-type Heerbrug stereo microscope as well as an NfpK2 type light microscope. Mounting and identification of lice was carried out by the first author. All specimens were identified using the works of HOPKINS & CLAY (1952) and PRICE *et al.* (2003). The specimens are deposited in the personal collection of J. RÉKÁSI. Louse taxonomy follows HOPKINS & CLAY (1952), while bird nomenclature is based on MUNTEANU (1992). The list of lice known to the Romanian fauna is based on BECHET (1961, 1961A), CONSTANTINEANU *et al.* (1961), PISICĂ (1980), RÉKÁSI & KISS (1994, 1997 & 2005) and RÉKÁSI *et al.* (1997).

3. Results

A total of 186 birds of 30 species were surveyed. Of these, 76 individuals of 21 species hosted 31 species of lice. No lice were found on 110 individuals of 15 avian species (Table 1). All controlled Great White Pelican *Pelecanus onocrotalus* nestlings were infested with bird lice in the guttural sack. 60 Dalmatian Pelican *Pelecanus crispus* nestlings were controlled but only one had bird lice in the guttural sack. Only one dead Spoonbill had lice, and none were found on ringed live birds. Of the birds checked as dead individuals, no lice were found on 13 birds belonging to 8 species. From the birds captured alive, no lice were detected on a total of 97 birds belonging to 7 species.

The parasitological survey provided samples of 31 louse species belonging to 25 genera, 3 families and 2 suborders (Subord. Amblycera: Fam. Menoponidae: 6 spp., Fam. Laemobothriidae: 2 spp., Subord. Ischnocera, Fam. Philopteridae: 23 spp; see Table 2 for the bird species parasitized and lice found).

We probably didn't collect all the louse species that were present on the host, because of the relatively small sample size and because of relatively short surveys of individual birds, surveys which did not include the whole body.

Table 1: Bird species and numbers of individuals controlled for the presence of bird lice between 17 Apr 2004 and 15 Jul 2005**Tabela 1:** Vrste in število ptic v raziskavi o pojavljanju uši med 17.4.2004 in 15.7.2005

No./ Št.	Bird species/ Vrsta ptice	No. of birds assessed/ Št. obravnavanih ptic	No. of birds hosting lice/ Št. ptic z ušmi	Notes / Beležke
1	<i>Pelecanus onocrotalus</i>	39	39	nestlings in colonies / mladiči v kolonijah
2	<i>Pelecanus crispus</i>	60	1	nestlings in colonies / mladiči v kolonijah
3	<i>Platalea leucorodia</i>	17	1	nestlings in colonies / mladiči v kolonijah
4	<i>Anas platyrhynchos</i>	6	5	hunting bag / žrtev lova
5	<i>Netta rufina</i>	1	1	drowned in fishing net / utopljena v ribiški mreži
6	<i>Fulica atra</i>	8	8	hunting bag / žrtev lova
7	<i>Milvus migrans</i>	1	1	poisoned / zastrupljena
8	<i>Buteo buteo</i>	1	1	traffic casualty / žrtev prometa
9	<i>Falco subbuteo</i>	1	1	traffic casualty / žrtev prometa
10	<i>Falco tinnunculus</i>	1	0	traffic casualty / žrtev prometa
11	<i>Scolopax rusticola</i>	1	1	hunting bag / žrtev lova
12	<i>Tringa hypoleucos</i>	2	0	mist-netted / ujeta z mrežo
13	<i>Numenius phaeopus</i>	1	1	electrocution / elektrokucija
14	<i>Cuculus canorus</i>	1	1	mist-netted / ujeta z mrežo
15	<i>Strix aluco</i>	1	1	traffic casualty / žrtev prometa
16	<i>Asio otus</i>	1	1	traffic casualty / žrtev prometa
17	<i>Upupa epops</i>	2	2	mist-netted / ujeta z mrežo
18	<i>Alcedo atthis</i>	4	1	mist-netted / ujeta z mrežo
19	<i>Coracias garrulus</i>	3	1	traffic casualty / žrtev prometa
20	<i>Dendrocopos syriacus</i>	1	1	mist-netted / ujeta z mrežo
21	<i>Hirundo rustica</i>	1	0	traffic casualty / žrtev prometa
22	<i>Delichon urbica</i>	1	0	traffic casualty / žrtev prometa
23	<i>Motacilla flava</i>	1	0	traffic casualty / žrtev prometa
24	<i>Turdus merula</i>	3	0	mist-netted / ujeta z mrežo
25	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	12	0	mist-netted / ujeta z mrežo
26	<i>Lanius collurio</i>	5	0	traffic casualty / žrtev prometa
27	<i>Oriolus oriolus</i>	1	1	traffic casualty / žrtev prometa
28	<i>Sturnus vulgaris</i>	1	0	traffic casualty / žrtev prometa
29	<i>Passer domesticus</i>	5	5	traffic casualty / žrtev prometa
30	<i>Emberiza schoeniclus</i>	4	2	mist-netted / ujeta z mrežo

4. Discussion

From faunistic and ecological points of view, the following points are worthy of mention (listed according to host taxonomy):

(1) *Piagetiella titan* (Piaget, 1880). This louse species belongs to a species-poor genus and lives in

the guttural sack of pelicans. Adults migrate to the hind neck to lay eggs and, after hatching, the larvae move back to the guttural sack. The two pelican species breeding in the Danube Delta host different species of lice. The Great White Pelican hosts *Colpocephalum eucarenum* (Burmeister, 1838) and *Pectinopygus forficulatus* (Nitzsch [In Giebel] 1866),

Table 2: Lice (Phthiraptera) recorded from wild birds in northern Dobrogea; M – Male, F – Female, L – Larvae; asterisk denotes first record for Romania**Tabela 2:** Uši (Phthiraptera), najdene na divjih pticah v severni Dobrudži; M – samec, F – samica, L – ličinka; zvezdica pomeni prvi zapis za Romunijo

No.	Host / Gostitelj	Collection locality/ Lokaliteta	Date / Datum	Parasite / Parazit	M	F	L
1	<i>Pelecanus onocrotalus</i>	Hrecisca (45°20'N; 29°25'E)	17 Jul 2004	<i>Piagetiella titan</i> (Piaget, 1880)	8	16	13
2	<i>Pelecanus crispus</i>	Grindul Lupilor (44°37'N; 28°48'E)	23 Jun 2005	<i>Piagetiella titan</i> (Piaget, 1880)	1		
3	<i>Platalea leucorodia</i>	Grindul Lupilor (44°37'N; 28°48'E)	23 Jun 2005	<i>Ibidoecus plataleae</i> (Denny, 1842)	10	21	6
				<i>Ardeicola plataleae</i> (L., 1758)	2	6	
		Canal Candura (45°07'N; 29°20'E)		* <i>Eucolpocephalum femorale</i> (Piaget, 1880)	1		5
4	<i>Anas platyrhynchos</i>	Canal Candura (45°07'N; 29°20'E)	12 Dec 2004	<i>Trinoton querquedulae</i> (Linne, 1758)	1		
5	<i>Anas platyrhynchos</i>	Crişan (45°05'N; 29°24'E)	15 Jan 2005	<i>Anaticola crassicornis</i> (Scopoli, 1763)	1		
6	<i>Anas platyrhynchos</i>	Crişan (45°05'N; 29°24'E)	01 Feb 2005	<i>Trinoton querquedulae</i> (Linne, 1758)	1		
				<i>Anaticola crassicornis</i> (Scopoli, 1763)	1		1
				<i>Anatoecus dentatus</i> (Scopli, 1763)	1	1	
7	<i>Netta rufina</i>	Sălcioara (44°46'N; 28°51'E)	14 Apr 2005	<i>Acidoproctus moschatus</i> (L., 1758)	1	3	1
8	<i>Fulica atra</i>	Crişan (45°05'N; 29°24'E)	02 Feb 2005	<i>Laemobothrion atrum</i> (Nitzsch, 1818)	2	3	3
				<i>Rallicola fulicae</i> (Denny, 1842)	21	38	19
				<i>Fulicoffula lurida</i> (Nitzsch, 1818)	4	7	9
				<i>Incidifrons fulicae</i> (Linne, 1758)	6	6	4
				<i>Pseudomenopon pilosum</i> (Scopoli, 1763)	3	37	4
9	<i>Fulica atra</i>	Crişan (45°05'N; 29°24'E)	06 Mar 2005	<i>Fulicoffula lurida</i> (Nitzsch, 1818)	1		1
				<i>Pseudomenopon pilosum</i> (Scopoli, 1763)	7	7	21
10	<i>Milvus migrans</i>	Gura Dobrogei (44°30'N; 28°25'E)	24 May 2005	* <i>Laemobothrion maximum</i> (Scopoli, 1763)	6	6	9
				<i>Degeeriella regalis</i> (Giebel, 1866)	1	1	
11	<i>Buteo buteo</i>	Gura Dobrogei (44°30'N; 28°25'E)	13 Jun 2005	<i>Degeeriella fulva</i> (Giebel, 1874)	4	19	1
				<i>Colpocephalum turbinatum</i> (Denny, 1842)	1	2	1

continuation of Table 2 / nadaljevanje tabele 2

No.	Host / Gostitelj	Collection locality/ Lokaliteta	Date / Datum	Parasite / Parazit	M	F	L
12	<i>Falco subbuteo</i>	Sfântu Gheorghe (44°53'N; 29°36'E)	05 May 2005	<i>Degeeriella rufa</i> (Burmeister, 1838)		1	1
13	<i>Scolopax rusticola</i>	Can. Candura (45°07'N; 29°20'E)	12 Dec 2004	<i>Rhynonirmus helvolus</i> (Burmeister, 1838)		2	
14	<i>Numenius phaeopus</i>	Murighiol (45°02'N; 29°08'E)	06 May 2003	<i>*Austromenopon phaeopodis</i> (Schränk, 1802)	2	3	2
				<i>Lunaceps numenii phaeopi</i> (Denny, 1842)	2	3	6
15	<i>Cuculus canorus</i>	Grindul Lupilor (44°37'N; 28°48'E)	22 Jun 2005	<i>Cuculoecus latifrons</i> (Denny, 1842)	4	14	1
16	<i>Strix aluco</i>	Babadag (44°54'N; 28°44'E)	05 Dec 2004	<i>*Strigiphilus portigi</i> (Eichler, 1952)	3	7	7
17	<i>Asio otus</i>	Baia (44°43'N; 28°40'E)	09 Sep 2004	<i>Strigiphilus barbatus</i> (Osborn, 1902)	2	3	1
18	<i>Alcedo atthis</i>	Grindul Lupilor (44°37'N; 28°48'E)	15 Jul 2005	<i>Alcedoffula alcedinis</i> (Denny, 1842)		2	
19	<i>Coracias garrulus</i>	Tulcea (45°10'N; 28°48'E)	18 Aug 2005	<i>Capraiella subcuspidata</i> (Burmeister, 1838)		1	1
20	<i>Dendrocopus syriacus</i>	Tulcea (45°10'N; 28°48'E)	09 Jul 2005	<i>Penenirmus auritus</i> (Scopoli, 1763)		1	
21	<i>Passer domesticus</i>	Sinoie (44°37'N; 28°43'E)	22 May 2005	<i>Philopterus fringillae</i> (Scopoli, 1772)	1	3	5
				<i>Brueelia cyclothorax</i> (Burmeister, 1838)			1
22	<i>Passer domesticus</i>	Tulcea (45°10'N; 28°48'E)	10 Jul 2005	<i>*Brueelia obligata</i> (Eichler, 1954)	1	3	3
				<i>Philopterus fringillae</i> (Scopoli, 1772)	1	1	2
23	<i>Passer domesticus</i>	Baia (44°43'N; 28°40'E)	12 Jul 2005	<i>Philopterus fringillae</i> (Scopoli, 1772)	2	2	3
				<i>*Brueelia obligata</i> (Eichler, 1954)	1	1	
24	<i>Emberiza schoeniclus</i>	Grindul Lupilor (44°37'N; 28°48'E)	13 Jul 2005	<i>Philopterus residuus</i> (Zlotorzyska, 1964)		1	
25	<i>Emberiza schoeniclus</i>	Grindul Lupilor (44°37'N; 28°48'E)	15 Jul 2005	<i>Philopterus residuus</i> (Zlotorzyska, 1964)	1	1	
Total / Skupaj					104	221	131

while the Dalmatian Pelican hosts *Pectinopygus bifasciatus* (Piaget, 1880). They share the same species of guttural sack lice, i.e. *P. titan* (see e.g. RÉKÁSI & KISS 1994 & 1997). As direct body contact between the two host species is rare, we suggest that the consumption of regurgitated food from the other species may be responsible for cross-infestation.

(2) *Ibidoecus plataleae* (Denny, 1842) was already known from the region, and now the occurrence of a further two Spoonbill lice, i.e. *Ardeicola plataleae*

(L., 1758) and the *Eucolpocephalum femorale* (Piaget, 1880) is also documented. The latter species is new to the Romanian fauna. Most *A. plataleae* specimens were aggregated around the cloaca, and the other two species were found on the head and the upper neck. The infestation on the individual examined was high, probably because it was caught in a large colony.

(3) High infestation was found on Coot *Fulica atra*; a large number of individuals belonging to 5 louse species were found. In the study area, great richness of louse species was already found on a

few other hosts; Ferruginous Duck *Aythya nyroca* – 10 species, Mallard *Anas platyrhynchos* and a Red-crested Pochard – 8 species, Grey-lag Goose *Anser anser* – 7, and 6 louse species were found on Pheasant *Phasianus colchicus*. Five louse species were found on individuals of Garganey *Anas querquedula*, Lapwing *Vanellus vanellus*, Black-tailed Godwit *Limosa limosa*, Ruff *Philomachos pugnax* and Yellow-legged Gull *Larus cachinans*. The phenomenon of multispecies infestation may be attributed to the gregarious habits of these species (RÉKÁSI *et al.* 1997 & 1998). In contrast, several other gregarious, colony breeding species, like pelicans, cormorants, herons, egrets, and most gull and tern species, have much fewer parasite species.

(4) *Laemobothrion maximum* (Scopoli, 1763) is a species new to the fauna of Romania. Its host, the Black Kite, had not been studied in Northern Dobrogea. This species exhibits a remarkable mobility that is rare in this order of arthropods.

(5) *Colpocephalum turbinatum* (Denny, 1842) from a Common Buzzard *Buteo buteo* is a species new to the region.

(6) *Degeeriella rufa* (Burmeister, 1838) was found on a Hobby *Falco subbuteo*, and this is a new host record.

(7) *Austromenopon phaeopodis* (Schränk, 1802) from a Whimbrel *Numenius phaeopus* is new to fauna of Romania. The only louse we previously found on Whimbrel is *Lunaceps numenii phaeopi* (Denny, 1842).

(8) *Cuculoecus latifrons* (Denny, 1842) specific to the Cuckoo *Cuculus canorus* was already known from the area (RÉKÁSI & KISS 1997). This species, together with *Cuculiphilus fasciatus* (Scopoli, 1763), parasitizes exclusively the Cuckoo, however, neither occurs on Cuckoo nestlings (BROOKE & NAKAMURA 1998).

(9) *Strigiphilus portigi* (Eichler, 1952) from a Tawny Owl *Strix aluco* is new to the fauna of Romania; only the *Strigiphilus laticephalus* (Uchida, 1949) had previously been collected from this host.

(10) *Alcedoffula alcedinis* (Denny, 1842) was collected from only one Kingfisher *Alcedo atthis* out of a sample of four. We consider that it is a fairly rare parasite, as we searched many hosts in the past without finding it.

(11) Several individuals of *Philopterus residuus* (Zlotorzyska, 1964) were collected from feathers close to the eyes of a Reed Bunting *Emberiza schoeniclus*.

(12) *Philopterus fringillae* (Scopoli, 1772) and *Brueelia obligata* (Eichler, 1954), species new to the region, were found on House Sparrows *Passer domesticus*, and the latter is new to the fauna of Romania. Formerly, *Brueelia cyclothorax* (Burmeister,

1838), *Docophorulus fringillae fringillae* (Scopoli, 1772) and *Rostrinirmus (Sturnidoecus) refractariolus* (Zlotorzyska, 1964) were collected from House Sparrows. Being a fairly common species, the House Sparrow did not motivate us to carry out a formal search before.

A total of 186 birds of 30 species were surveyed, of which 76 individuals of 21 species hosted 31 species of lice. No lice were found on 110 individuals of 15 avian species. The lice collected belong to 25 genera, 3 families and 2 suborders. Five of the species are new to the Romanian fauna: *E. femorale* (Piaget, 1880), *L. maximum* (Scopoli, 1763), *A. phaeopodis* (Schränk, 1802), *S. portigi* (Eichler, 1952) and *B. obligata* (Eichler, 1954).

Acknowledgments: We thank our colleagues Andrea Virginás and Attila D. Sándor for translating the text into English and for helpful comments on the manuscript.

5. Povzetek

Avtorja članka predstavljata nove podatke o ušeh (Phthiraptera), najdenih na divjih pticah, pregledanih med 14. aprilom in 20. majem 2006. V tem obdobju sta pregledala 186 osebkov 30 različnih vrst ptic. Skupaj sta našla 31 vrst uši na 76 pticah, pripadajočih 21 vrstam, medtem ko na 110 pticah, pripadajočih 15 vrstam, uši nista našla. Čeprav so bili podatki o pojavljanju teh zajedalskih vrst v tem območju že objavljeni, pa je 5 vrst novih za to območje, še nadaljnjih 5 vrst (*Eucolpocephalum femorale*, *Laemobothrion maximum*, *Austromenopon phaeopodis*, *Strigiphilus portigi*, *Brueelia obligata*) pa novih za celotno romunsko favno. Avtorja hkrati predstavljata podatke o specifičnosti gostiteljskih teles in o številčnosti uši.

6. References

- BECHET, I. (1961A): Malofagele din Republica Populară Română. – Studii și Cercetări de Biologie, Cluj 12: 91–102.
- BECHET, I. (1961B): Contribuții la cunoașterea faunei Malofagelor din R.P.R. III. – Studii și Cercetări de Biologie, Cluj 2: 217–227.
- BROOKE, M. & NAKAMURA, H. (1998) The acquisition of host-specific feather lice by common cuckoos (*Cuculus canorus*). – Journal of Zoology 244: 167–173.
- CONSTANTINEANU, M.I., BORCEA, P., SUCIU, I., ANDRIESCU, I. & PISICĂ, C. (1961): Contribuții la studiul Malofagelor (*Mallophaga* Nitzsch), parazite pe mamifere domestice și de vînat din R.P.R. – Analele Științifice ale Universității "Al. I. Cuza", Iași 7 (1): 81–94.

- HOPKINS, G.H.E. & CLAY, T. (1952): Checklist of the genera species of *Mallophaga*. – British Museum of Natural History, London.
- MUNTEANU, D. (1992): Dicționar poliglot al speciilor de păsări din România. – Editura SOR, Ediția 3., Cluj.
- PISICĂ, C. (1980): Malofagele (*Mallophaga* Nitzsch) cunoscute de pe păsările și mamiferele domestice din România. – Anuarul Muzeului Județean Suceava 6: 41–49.
- PRICE, R.D., HELLENTHAL, R.A., PALMA, R.L., JOHNSON, K.P. & CLAYTON, D.H. (2003): The chewing lice: World checklist and biological overview. – Illinois Natural History Survey Special Publication 24.
- RÉKÁSI, J. & KISS, J.B. (1994): Date privind malofagele (*Mallophaga*) păsărilor din Delta Dunării. – Analele Științifice ale Institutului de Cercetare “Delta Dunării” 3: 101–110.
- RÉKÁSI, J. & KISS, J.B. (1997): Data on the bird lice (*Mallophaga*) of some bird species from the Danube Delta (North Dobrogea, Romania). – Travaux aux Museum d’Histoire Naturelle “Gr. Antipa” 39: 59–82.
- RÉKÁSI, J. & KISS, J.B. (2005): New data regarding the birdlice (*Phthyraptera*) living on diurnal birds of prey (*Accipitriformes*) in Danube Delta, Romania. – Analele Științifice ale Institutului de Cercetare “Delta Dunării” 11: 89–91.
- RÉKÁSI, J., KISS, J.B., RÓZSA, L. & REICZIGEL, J. (1998): Tolltetvek (*Mallophaga*) ökológiai vizsgálata, különös tekintettel a gazda telepes életmódjának hatására. – Ornis Hungarica 8. Suppl. 1: 205–209.
- RÉKÁSI, J., KISS, J.B. & TÖRÖK, Zs. (1997): Data on the bird lice (*Mallophaga*) parasitising the bird species of the Danube Delta (Romania). – Analele Științifice ale Institutului de Cercetare “Delta Dunării” 5 (1): 41–46.
- RÉKÁSI, J., RÓZSA, L. & KISS, J.B. (1997): Patterns in the distribution of avian lice (Phthiraptera: *Amblycera*, *Ischnocera*). – Journal of Avian Biology 28: 150–156.

Arrived / Prispelo: 29.11.2005

Accepted / Sprejeto: 21.5.2007

PREHRANA LESNE SOVE *Strix aluco* NA KOZJANSKEM (V SLOVENIJA)Diet of the Tawny Owl *Strix aluco* in the Kozjansko region (E Slovenia)BRANKA KUCHAR¹, GREGOR KALAN² & FRANC JANŽEKOVICH³¹ Vesnaverjeva 7, SI–2000 Maribor, Slovenija, e-mail: branka.kuhar@gmail.com² Zavod RS za varstvo narave, Opekarniška c. 2, SI–3000 Celje, Slovenija, e-mail: gregor.kalan@zrsvn.si³ Univerza v Mariboru, Fakulteta za naravoslovje in matematiko, Oddelek za biologijo, Koroška cesta 160, SI–2000 Maribor, Slovenija, e-mail: franc.janzekovic@uni-mb.si

V članku je prikazana prehrana lesne sove *Strix aluco* na območju Kozjanskega. V obdobju od jeseni 2002 do pomladi 2005 smo na 13 lokalitetah nabrali 600 izbljuvkov in evidentirali 2028 enot plena. Polovico plena je lesna sova pridobila s plenjenjem malih sesalcev (50.4%), več kot tretjino pa s plenjenjem velikih žuželk (38.2%). V izbljuvkih smo določili 59 taksonov, od tega 21 vrst sesalcev in 13 taksonov hroščev. Lesna sova je najpogostejše plenila rumenogrlo miš *Apodemus flavicollis* (17.2%) in navadno belonogo miš *Apodemus sylvaticus* (6.6%). Največji delež biomase plena v prehrani lesne sove je šel na račun navadnega polha *Glis glis* (28.3%). Plen je sova izbirala oportunistično, kar se izkazuje z veliko pestrostjo uplenjenih vrst in visokim indeksom trofične diverzitete ($H' = 0.886$). Predstavljene so spremembe vrstne sestave plena glede na letne čase, v zimskem obdobju ni polhov, dvoživk in žuželk, ki zunaj zimskega obdobja zasedajo ca. polovico biomasnega deleža plena. V izbljuvkih smo našli ostanke ilirske voluharice *Microtus multiplex*, ki doslej ni bila znana za območje Kozjanskega.

Ključne besede: lesna sova, *Strix aluco*, prehrana, sezonska dinamika v prehrani, Kozjansko, Slovenija

Key words: Tawny Owl, *Strix aluco*, diet, seasonal diet dynamics, Kozjansko, Slovenia

1. Uvod

Lesna sova *Strix aluco* je v Sloveniji najštevilčnejša in najbolj razširjena sovja vrsta (GEISTER 1995) in dosega več kot 0.2% delež evropske populacije (VREZEC 2000). V Kozjanskem parku gnezdi od 50 do 100 parov lesne sove (JANČAR & TREBUŠAK 2000). Je nočna plenilka, prilagojena življenju in prehranjevanju v gozdu. Najpogostejše se prehranjuje z gozdnimi vrstami malih sesalcev, predvsem z mišmi in voluharicami (MIKKOLA 1992). Čeprav je prehrana lesne sove tako pri nas kot v tujini dobro raziskana (KRYŠTUFEK 1980, LIPEJ 1988, MIKKOLA 1992, CRAMP 1994, BALČIAUSKIENE *et al.* 2006, FATTORINI *et al.* 1999, ŠORGO & JANŽEKOVICH 1995, LIPEJ & GJERKEŠ 1996, GLUTZ VON BLOTZHEIM

& BAUER 1994), tovrstne raziskave na Kozjanskem še niso bile narejene.

V prispevku predstavljamo prehrano lesne sove na območju Kozjanskega in njeno sezonsko dinamiko v prehrani.

2. Opis obravnavanega območja in metode

2.1. Opis obravnavanega območja

Kozjansko je robna panonska pokrajina na jugovzhodu Slovenije. Na severu, zahodu in jugu jo omejujejo vzhodni odrastki predalpskega Posavskega hribovja, na vzhodu, ob meji s Hrvaško, pa reka Sotla. Povprečna nadmorska višina območja je 305 m

(PERKO & OROŽEN ADAMIČ 1998). Polovico območja prekriva gozd. V gozdni vegetaciji prevladujeta združbi bukve in pravega kostanja (*Castaneo sativa-Fagetum*) ter bukve in črnega gabra (*Ostryo-Fagetum*; ČARNI *et al.* 2002). Najpogostejša raba tal so travniki in njive, manj je pašnikov in vinogradov (PERKO & OROŽEN ADAMIČ 1998).

uporabljali določevalne ključe (KRYŠTUFEK 1985 & 1991, KRYŠTUFEK & JANŽEKOVIC 1999), žuželke pa smo determinirali s pomočjo entomološke zbirke Biološkega inštituta Jovana Hadžija ZRC SAZU. Število malih sesalcev v izbljuvku smo določevali po številu lobanj in spodnjih čeljustnic, število ptic po številu lobanj oziroma kljunov, plazilcev po številu

Tabela 1: Ravnske koordinate Gauss-Krügerjevega koordinatnega sistema in nahajališča izbljuvkov lesne sove *Strix aluco* na območju Kozjanskega

Table 1: Gauss-Krüger coordinates of the locality of the Tawny Owl's *Strix aluco* pellets in the Kozjansko district

Lokacija / Location	Koordinate / Coordinates (Gauss-Krüger)	
	y	x
Završe pri Dobjem	529664	110189
Jakob pri Šentjurju	531269	115036
Kalobje	530153	113903
Hrastje	536151	112425
Sv. Miklavž v Bukovju pri Slivnici	535301	113989
Dekmanca	548466	103094
Podsreda 1	546692	100519
Podsreda 2	546151	99417
Piščeki grad	549710	96002
Zg. Trebče	548235	99945
Sv. Mihael v Pilštanju	540920	106185
Lastnič	548022	104318
Orešje na Bizeljskem	554868	100891

2.2. Metode

Sove izbljuvke smo sistematično iskali v zapuščenih skednjih in kozolcih, zapuščenih stanovanjskih hišah, cerkvenih zvonikih, gradovih in grajskih razvalinah ter upoštevali tudi naključne najdbe v drugih gnezditvenih habitatih (bukov gozd, smrekov nasad). Za posamezno lokaliteto podajamo ravnske koordinate Gauss-Krügerjevega koordinatnega sistema (tabela 1), ki smo jih določili s pomočjo interaktivnega naravovarstvenega atlasa (AGENCIJA RS ZA OKOLJE 2006).

Prehrano lesne sove smo ugotavljali po vsebini izbljuvkov, najdenih na trinajstih počivališčih. Izbljuvke smo nabirali od jeseni 2002 do pomladi 2005. Bili so različnih starosti, od starih do svežih. V laboratoriju smo izbljuvke razdrli ter odbrali kosti in druge ostanke, pomembne za kvantitativno in kvalitativno obdelavo plena. Do nivoja vrste smo določevali male sesalce in nekatere hrošče z dovolj dobro ohranjenimi hitinskimi ostanki. Za determinacijo sesalcev smo

lobanj, dvoživk po številu okolčij, rib po številu operkularnih kosti in hroščev po številu glav in pokrovk. Povprečno maso malih sesalcev za izračun biomase smo povzeli po KRYŠTUFEK (1991) in ŠORGO (1993). Za maso drugih skupin smo za vsak osebek upoštevali naslednje povprečne ocene: ptiči (Aves) in dvoživke (Amphibia) 20 g, plazilci (Reptilia) in ribe (Osteichthyes) 10 g, bramor *Gryllotalpa gryllotalpa* 5 g, rogači (Lucanidae) 3 g, kozlički (Cerambycidae) 2 g, manjši hrošči 0.5 g, drugi nevretenčarji 1 g. Pri poljskem zajcu *Lepus europaeus* smo se omejili na srednjo vrednost mase malih sesalcev, saj lahko lesna sova pleni plen do maksimalne mase 320 g (CRAMP 1994), kar pa se verjetno redko dogaja. Formulo za izračun indeksa ovalnosti smo povzeli po TOME (1992), indeks trofične diverzitete (H') pa smo izračunali po formuli, povzeti po KREBS (1999). Na lokaliteti Podsreda 1 smo izbljuvke pobirali sezonsko in ugotavljali spremembe v prehrani lesne sove glede na letne čase.

3. Rezultati

Na območju Kozjanskega smo izbljuvke lesne sove našli na 13 lokacijah (tabela 1). Analizirali smo 600 izbljuvkov lesne sove, ki so v povprečju merili 42 x 22 x 17 mm, povprečen indeks ovalnosti je znašal

sylvaticus (6.6%) (tabela 4). Med žuželkami so v prehrani prevladovali kobilice in hrošči, od katerih so bili najpogostejši usnjar *Prionus coriarius* in skarabeji (Scarabaeidae) (tabela 5). Največji delež biomase je pripadal sesalcem (85.7%), sledili so ptiči (7.3%) in dvoživke (3.9%) (tabela 3). Od vrst sta bili po

Tabela 2: Opisna statistika meritev 600 izbljuvkov lesne sove *Strix aluco* na območju Kozjanskega

Table 2: Descriptive statistics of the measurements of the Tawny Owl's *Strix aluco* 600 pellets in the Kozjansko district

Parameter	min	max	$\bar{x}$
Dolžina / Length (mm)	20	79	42
Širina / Width (mm)	11	43	22
Višina / Height (mm)	9	30	17
Št. uplenjenih živali na izblj. / No. of preyed animals per pellet	0	14	2.9
Biomasa na izbljuvek / Biomass per pellet (g)	0	329	50.4
Indeks ovalnosti / Ovalness index	0.5	0.9	0.66

Tabela 3: Zastopanost posameznih skupin živali v prehrani lesne sove *Strix aluco* na območju Kozjanskega (N – št. uplenjenih živali, PN – delež uplenjenih živali, B – biomasa plena, PB – delež biomase)

Table 3: Representation of individual animal taxa in the diet of Tawny Owl *Strix aluco* in the Kozjansko district (N – No. of preyed animals, PN – proportion per preyed animals, B – prey biomass, PB – biomass ratio)

Plen / Prey	N	PN (%)	B (g)	PB (%)
Sesalci (Mammalia)	1021	50.3	33687.5	85.6
Ptiči (Aves)	144	7.1	2880	7.3
Plazilci (Reptilia)	7	0.3	70	0.2
Dvoživke (Amphibia)	76	3.7	1520	3.9
Ribe kostnice (Osteichthyes)	5	0.2	50	0.1
Žuželke (Insecta)	774	38.2	1085.5	2.8
Polži (Gastropoda)	1	<0.1	1	<0.1
Skupaj / Total	2028	100.0	39294	100.0

0.66, posamezen izbljuvek je v povprečju vseboval 2.9 enot plena ter največ do 14, povprečna biomasa plena na izbljuvek je bila 50.4 g (tabela 2).

V izbljuvkah in raztresenem materialu (razdrti in razpadli izbljuvki) smo našli 2028 enot plena. Identificirali smo 59 taksonov, od tega 21 vrst sesalcev. V prehrani lesne sove so po številu uplenjenih osebkov prevladovali mali sesalci (50.4%) in žuželke (38.2%), manj je bilo ptičev (7.1%) in dvoživk (3.7%), z nekaj osebki pa so bili zastopani še plazilci, ribe in polži (tabela 3). Od sesalcev so bile v izbljuvkah najpogostejše zastopane miši (Muridae) in voluharice (Arvicolidae). Najpogostejše plenjena vrsta je bila rumenogrla miš (17.2%), sledila je navadna belonoga miš *Apodemus*

deležu biomase najpomembnejši navadni polh *Glis glis* (28.3%) in rumenogrla miš *Apodemus flavicollis* (17.7%) (tabela 4).

Lesna sova je na območju Kozjanskega plenila živali s povprečno maso v razponu od 0.5 g do okoli 300 g, najpogostejše s povprečno maso med 10 in 50 g, ki so, razen majhnega deleža ptičev in dvoživk, pripadale malim sesalcem.

Plen lesne sove so bile vse dostopne vrste vretenčarjev, vključno z ribami, močno zastopane pa so bile tudi večje vrste žuželk, predvsem hroščev. Izbira raznolikega plena se izkazuje tudi v visoki vrednosti indeksa trofične diverzitete, $H' = 0.886$.

Tabela 4: Zastopanost sesalcev v prehrani lesne sove *Strix aluco* na območju Kozjanskega (N – št. uplenjenih živali, PN – delež uplenjenih živali, B – biomasa plena, PB – delež biomase, M – povprečna masa posamezne vrste)**Table 4:** Mammals in the diet of Tawny Owl *Strix aluco* in the Kozjansko district (N – No. of preyed animals, PN – proportion per preyed animals, B – prey biomass, PB – biomass proportion, M – average mass of separate species)

Plen / Prey	N	PN (%)	B (g)	PB (%)	M (g)
<i>Crocidura leucodon</i>	7	0.3	77	0.2	11
<i>Crocidura suaveolens</i>	13	0.6	91	0.2	7
<i>Neomys fodiens</i>	1	<0.1	13	<0.1	13
<i>Sorex minutus</i>	1	<0.1	4.5	<0.1	4.5
<i>Sorex araneus</i>	1	<0.1	11	<0.1	11
<i>Crocidura</i> sp.	1	<0.1	9	<0.1	9
Soricidae skupaj / total	24	1.2	205.5	0.5	
<i>Talpa europaea</i>	6	0.3	570	1.5	95
Talpidae skupaj / total	6	0.3	570	1.5	
<i>Lepus europaeus</i>	4	0.2	132	0.3	33
Leporidae skupaj / total	4	0.2	132	0.3	
<i>Clethrionomys glareolus</i>	35	1.7	700	1.8	20
<i>Arvicola terrestris</i>	40	2.0	3920	10.0	98
<i>Microtus subterraneus</i>	32	1.6	608	1.5	19
<i>Microtus multiplex</i>	1	<0.1	20	0.1	20
<i>Microtus arvalis</i>	60	3.0	1500	3.8	25
<i>Microtus</i> sp.	42	2.1	924	2.4	22
Arvicolidae skupaj / total	210	10.4	7672	19.5	
<i>Apodemus flavicollis</i>	348	17.2	6960	17.7	20
<i>Apodemus sylvaticus</i>	134	6.6	2546	6.5	19
<i>Apodemus agrarius</i>	3	0.1	61.5	0.2	20.5
<i>Apodemus</i> sp.	102	5.0	1989	5.1	19.5
<i>Micromys minutus</i>	9	0.4	63	0.2	7
<i>Mus musculus</i>	14	0.7	280	0.7	20
<i>Rattus rattus</i>	11	0.5	693	1.8	63
<i>Rattus norvegicus</i>	4	0.2	288	0.7	72
<i>Rattus</i> sp.	3	0.1	202.5	0.5	67.5
Muridae skupaj / total	628	31.0	13083	33.3	
<i>Glis glis</i>	89	4.4	11125	28.3	125
<i>Muscardinus avellanarius</i>	60	3.0	900	2.3	15
Gliridae skupaj / total	149	7.3	12025	30.6	

Tabela 5: Zastopanost žuželk v prehrani lesne sove *Strix aluco* na območju Kozjanskega (N – št. uplenjenih živali, PN – delež uplenjenih živali, B – biomasa plena, M – povprečna masa posamezne vrste)**Table 5:** Insects in the diet of Tawny Owl *Strix aluco* in the Kozjansko district (N – No. of preyed animals, PN – proportion per preyed animals, B – prey biomass, M – average mass of separate species)

Plen / Prey	N	PN (%)	B (g)	M (g)
Carabidae	10	0.5	5.0	0.5
Silphidae	2	0.1	1.0	0.5
Staphylinidae	2	0.1	1.0	0.5
Elateridae	2	0.1	1.0	0.5
Tenebrionidae	7	0.3	3.5	0.5
Geotrupidae	2	0.1	1.0	0.5
Scarabaeidae	68	3.5	34.0	0.5
Lucanidae	20	1.0	60.0	3.0
Cerambycidae	75	3.7	150.0	2.0
Chrysomelidae	1	<0.1	0.5	0.5
Curculionidae	7	0.4	3.5	0.5
Coleoptera <i>nedol. / undet.</i>	94	4.6	47	0.5
Coleoptera skupaj / total	290	14.3	307.5	
Saltatoria	406	20.0	406	1.0
<i>Gryllotalpa gryllotalpa</i>	73	3.6	365	5.0
<i>Gryllus</i> sp.	1	<0.1	2	2.0
Orthoptera skupaj / total	480	23.6	773	
Lepidoptera	1	<0.1	2.0	2.0
Hymenoptera	2	0.1	2.0	1.0
Diptera	1	<0.1	1.0	1.0

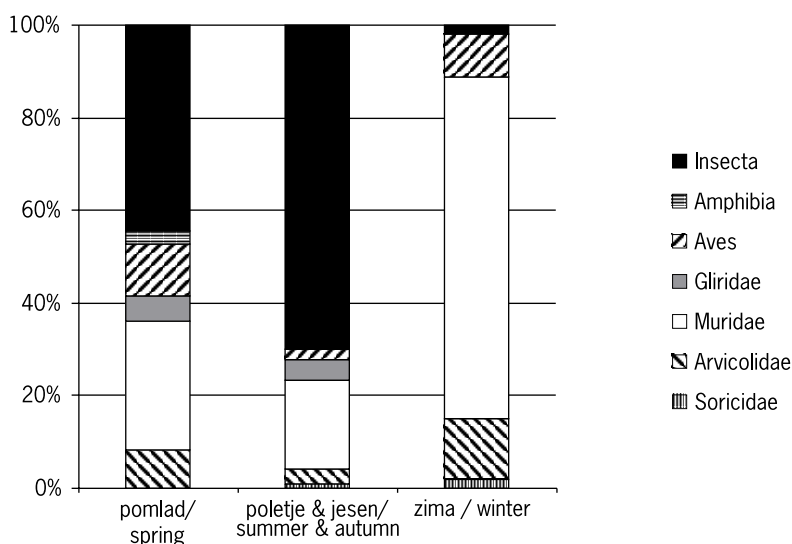
V izbljuvkah, najdenih v okolici Podsrede 2 in Trebč, smo določili dimasto miš *Apodemus agrarius* in s tem potrdili njeno pojavljanje na severni meji poznanege areala. Na območju Dekmance je lesna sova uplenila ilirsko voluharico *Microtus multiplex*. Glede na obstoječe poznavanje razširjenosti sesalcev (KRYŠTUFEK 1991) ta najdba pomeni širitev areala v SV smeri.

Na lokaliteti Podsreda 1 smo izbljuvke pobirali v trimesečnih časovnih intervalih skozi celotno koledarsko leto, kar nam je omogočilo sezonsko spremljanje dinamike plenjenih vrst v številčnem in masnem deležu celotnega plena. Ugotovili smo, da se je prehrana lesne sove statistično značilno spreminjala med sezonami (vse kombinacije primerjav so bile pomembne, $\chi^2 p < 0,01$), tako glede številčnega deleža kot deleža biomase (slika 1 & 2). Velik številčni delež pomladne prehrane so sestavljale žuželke (44.4%), predvsem hrošči in kobilice, ter sesalci (41.7%).

Spomladi so bili, v primerjavi z drugimi obdobji, z večjim deležem v prehrani zastopani ptiči in dvoživke. V poletni in jesenski prehrani se je delež žuželk še povečal (69.7%), več kot polovico celotne prehrane so zavzemale kobilice. Lesna sova je plenila večje male sesalce (navadni polh, veliki voluhar) samo v poletnem in jesenskem obdobju. V zimskem obdobju so zavzemali mali sesalci 88.9% delež prehrane, poleg teh je sova plenila še ptiče. Mali sesalci so v vseh letnih časih prispevali največji delež v celotni biomasi, delež žuželk pri tem je bil zanemarljiv (slika 2).

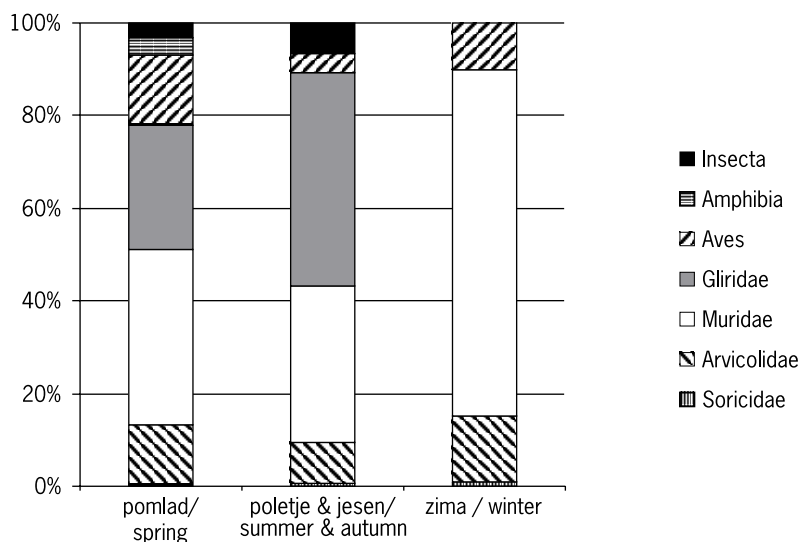
4. Diskusija

Podobno kot drugi avtorji tudi v naši raziskavi ugotavljamo, da je lesna sova gozdni plenilec, ki pleni večinoma gozdne male sesalce, zlasti belonoge miši *Apodemus* sp., ter vrste iz skupin Arvicolidae in Gliridae (MIKKOLA 1992, CRAMP 1994, GLUTZ VON

Slika 1: Sezonska dinamika številčnega deleža uplenjenih živali v prehrani lesne sove *Strix aluco* na lokaliteti Podsreda 1

Figure 1: Seasonal diet dynamics of prey number proportions in the diet of Tawny Owl *Strix aluco* at the locality Podsreda 1

Slika 2: Sezonska dinamika v biomasnem deležu plena v prehrani lesne sove *Strix aluco* na lokaliteti Podsreda 1

Figure 2: Seasonal dynamics in biomass proportion of prey in the diet of Tawny Owl *Strix aluco* at the locality Podsreda 1

BLOTZHEIM & BAUER 1994, ŠORGO & JANŽEKOVIC 1995, LIPEJ & GJERKEŠ 1996). Iz literature so znani tudi odkloni, ko je v prehrani denimo prevladoval rod *Microtus* (BRYJA & REHAK 1998). V naši raziskavi so poleg gozdnih vrst malih sesalcev pomemben delež v prehrani zavzemali še hrošči, večinoma gozdne vrste. Do podobnih ugotovitev o pojavljanju gozdnih

vrst žuželk v prehrani lesne sove so prišli FATTORINI *et al.* (1999), ki so preučevali prehrano lesne sove na območju Rima.

V prehrani lesne sove na Kozjanskem je bila zastopana večina potencialnih vrst malih sesalcev (21 od 25 vrst), prav tako visoka je bila vrednost indeksa trofične diverzitete, ki kaže na široko prehranjevalno

nišo. Iz tega lahko sklepamo na oportunistično prehranjevalno vedenje lesne sove, ki praviloma pleni vrste z najvišjo abundanco v svojem lovnom habitatu. Glede na razmerja med deleži plenjenih skupin sesalcev pa je očitno, da se izogiba žužkojedov, predvsem plenjenju rovk.

Ilirska voluharica, ki jo je lesna sova uplenila na območju Dekmance, je po literaturnih podatkih (KRYŠTUFEK 1991) nova vrsta za območje Kozjanskega.

V zimskih mesecih se je lesna sova na lokaliteti Podsreda 1 prehranjevala predvsem z malimi sesalci, v manjšem deležu pa tudi s ptiči. V pomladnem obdobju je bil številčni delež žuželk v prehrani enakovreden deležu malih sesalcev, v poletnem in jesenskem obdobju pa je številčni delež žuželk še večji kot delež vretenčarjev. Podobne ugotovitve navajata tudi MIKKOLA (1992) in CRAMP (1994) za širše območje Evrope. Žuželke so najverjetneje dopolnilni plen, ki pa ni dostopen v zimskem času. Po optimalni teoriji plenjenja, ki predvideva, da mora plenilec maksimirati razliko med energijo, ki jo potroši za lov, in med pridobljeno energijo uplenjene živali, so bile žuželke z energetskega vidika primerna skupina plena (PIANKA 1974, STEPHENS & KREBS 1986, *cit. po* LIPEJ & GJERKEŠ 1996). V poletnem in jesenskem obdobju bujna podrast zmanjša uspešnost lova manjših vrst sesalcev (MIKKOLA 1992, CRAMP 1994), zato je sova v tem obdobju poleg talnih sesalcev pogostejše plenila arborikalno vrsto – navadnega polha. Zaradi hibernacije oz. neaktivnosti polhov, dvoživk in žuželk v zimskem obdobju slednjih tudi nismo registrirali v zimski prehrani lesne sove. Manjkajoči delež v zimskem obdobju odsotnega plena je sova zapolnila z intenzivnejšim lovom miši in ptičev.

Lesna sova je najmanjše izbljuvke, ki so vsebovali najmanj enot plena na izbljuvek, izbljuvala pozimi. Nasprotno je v poletnem in jesenskem obdobju izbljuvala največje izbljuvke, z največ enotami plena na izbljuvek. Podobne ugotovitve navaja tudi TOME (1992). Sklepamo, da so ugotovljene razlike posledica pomanjkanja hrane pozimi oziroma obilja hrane v poletnem in jesenskem obdobju.

Zahvala: Za pomoč pri določevanju hroščev se zahvaljujemo Andreju Kapli in Alu Vreću.

5. Summary

During the period autumn 2002 – spring 2005, 600 pellets of the Tawny Owl *Strix aluco* from 13 localities were collected, in which 2,028 prey units were found. Mostly, small mammals (50.4%) and insects

(38.2%) had been preyed on. A total of 59 taxa were found in the pellets, of which 21 were mammal and 13 beetle species were identified. The most common prey species were the Yellow-necked Mouse *Apodemus flavicollis* (17.2%) and the Wood Mouse *Apodemus sylvaticus* (6.6%). The highest biomass proportion in the Tawny Owl's diet was that for the Fat Dormouse *Glis glis* (28.3%). The owls fed on prey opportunistically, reflecting a wide feeding niche ($H' = 0.886$). Seasonal changes in prey species ratio was established. For the very first time, the presence of Alpine Pine Vole *Microtus multiplex* was noted in the Kozjansko region.

6. Literatura

- AGENCIJA RS ZA OKOLJE (2006): Interaktivni naravovarstveni atlas. – [http://kremen.arso.gov.si/NVatlas/].
- BALČIAUSKIENE, L., JOVAIŠAS, A., NARUŠEVIČIUS, V., PETRAŠKA, A. & SKUJA, S. (2006): Diet of Tawny Owl (*Strix aluco*) and Long-eared Owl (*Asio otus*) in Lithuania as found from pellets. – Acta Zoologica Lituanica 16 (1): 37–45.
- BRYJA, J. & REHAK, Z. (1998): Diet of two Owl species in the Odra river floodplain (Czech Republic). – Buteo 10: 97–102.
- CRAMP, S., ED. (1994): Handbook of the birds of Europe, the Middle East and North Africa. The birds of the Western Palearctic. – Oxford University Press, Oxford.
- ČARNI, A., MARINČEK, L., SELIŠKAR, A. & ZUPANČIČ, M. (2002): Vegetacijska karta gozdnih združb Slovenije. – Založba ZRC SAZU, Ljubljana.
- FATTORINI, S., MANGANARO, A., PIATTELLA, E. & SALVATI, L. (1999): Role of the beetles in raptor diets from a Mediterranean urban area (Coleoptera). – Fragmenta entomologica, Roma, 31 (1): 57–69.
- GEISTER, I. (1995): Ornitološki atlas Slovenije. – Državna založba Slovenije, Ljubljana.
- GLUTZ VON BLOTZHEIM, U.N. & BAUER, M.K. (1994): Handbuch der Vögel Mitteleuropas. Vol. 9. – AULA Verlag, Wiesbaden.
- JANČAR, T. & TREBUŠAK, M. (2000). Ptice Kozjanskega regijskega parka. – Acrocephalus 21 (100): 107–134.
- KREBS, C.J. (1999): Ecological methodology. – Addison Wesley Longman, California.
- KRYŠTUFEK, B. (1980): Nekaj o prehrani sov na Ljubljanskem barju. – Acrocephalus 1 (6): 91–92.
- KRYŠTUFEK, B. (1985): Mali sesalci. Naša rodna zemlja 4. – Prirodoslovno društvo Slovenije, Ljubljana.
- KRYŠTUFEK, B. (1991): Sesalci Slovenije. – Prirodoslovni muzej Slovenije, Ljubljana.
- KRYŠTUFEK, B. & JANŽEKOVIC, F. (1999): Ključ za določanje vretenčarjev Slovenije. – Državna založba Slovenije, Ljubljana.
- LIPEJ, L. (1988): Prehranjevalna ekologija štirih vrst sov v slovenski Istri. – Diplomsko delo, Ljubljana.
- LIPEJ, L. & GJERKEŠ, M. (1996): Prehrana lesne sove (*Strix aluco*) v Kraškem predelu blizu Škocjanskih jam (JZ Slovenija). – Acta carsologica 25: 351–363.

- MIKKOLA, H. (1992): Owls of Europe. – T. & A. D. Poyser, London.
- PERKO, D. & OROŽEN ADAMIČ, M. (1998): Slovenija. Pokrajina in ljudje. – Mladinska knjiga, Ljubljana.
- ŠORGO, A. (1993): Preučevanje prehrane sov s pomočjo analize njihovih izbljuvkov. – Biologija v šoli 2 (3):19–25.
- ŠORGO, A. & JANŽEKOVICH, F. (1995): Prehrana male uharice (*Asio otus*) in lesne sove (*Strix aluco*) s Pohorja (Slovenija). – Znanstvena revija. Naravoslovje in matematika 7 (1): 61–68.
- TOME, D. (1992): Dinamika prehrane male uharice (*Asio otus*) na Ljubljanskem barju v letih 1989–91. – Magistrsko delo, Ljubljana.
- VREZEC, A. (2000): Evropsko pomembne populacije ptic v Sloveniji. – *Acrocephalus* 21 (102/103): 241–248.

Arrived / Prispelo: 28.6.2006

Accepted / Sprejeto: 21.5.2007

SOIMENSKI, NOMINATEN ALI NOMINOTIPSKI? – PRISPEVEK K SISTEMATSKEMU POIMENOVANJU

Nominate or nominotypical? – a contribution to systematic terminology

PETER TRONTELJ

Oddelek za biologijo, Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani, p.p. 2995, SI-1001 Ljubljana, Slovenija,
e-mail: peter.trontelj@bf.uni-lj.si

Avtor obravnava uporabo izrazov *nominaten*, *nominotipski* ter skovanke *soimenski* v strokovni literaturi. Kljub prevladi populacijskega in filogenetskega razmišljanja nad tipološkim esencializmom imamo stalno potrebo za imenovanje podrejenih taksonov ali primerkov v biološki taksonomiji. Tako je pomembno uporabiti pravilno poimenovanje podrejenega taksona, ki nosi isto ime kot višji takson, npr. podvrsta v vrsti. Pravilen izraz je *nominotipski*, vendar v (slovenski) ornitološki literaturi najdemo predvsem starejšo različico *nominaten* ali pa celo različico s pravopisno napako, *nominanten*. Uporablja se tudi neustrezna skovanka *soimenski*.

Key words: terminology, nominate, nominotypical

Ključne besede: terminologija, nominaten, nominotipski, soimenski

Najbolj navaden ptič na svetu je vrabec. Razširjen je po vseh celinah razen Antarktike. Živi domala povsod tam, kjer živi človek. Skoraj vsi ljudje ga poznajo, in če vidijo kakšno majhno sivkasto ptico, jo imajo za vrabca. Vrabec je arhetip majhne, neugledne ptice. Druge majhne ptice so le različice vrabca.

Čeprav je tako razmišljanje biološko in predvsem epistemološko neutemeljeno, je razširjeno med ljubitelji narave in znanstveniki. V namerno poudarjenih, nesmiselnih trditvah bo verjetno vsak prepoznal absurdnost tipološkega obravnavanja organizmov. Naj si bo domači vrabec *Passer domesticus* še tako pogost, še tako vsakdanji in še tako neugledno obarvan, zaradi tega ni nič bolj značilna ptica kot katerakoli druga. Nič boljši predstavnik ptic pevk ni kot krokar *Corvus corax* ali stržek *Troglodytes troglodytes*, čeprav se vse pevke imenujejo po njem (Passeriformes). Nič bolj ne zastopa svoje družine (Passeridae) kot travniški ali poljski vrabec (*Passer hispaniolensis* in *P. montanus*). Družina vrabcev ni družina, ker bi bili vsi drugi vrabci podobni najbolj vrabčjemu vrabcu, ampak zato, ker imajo vsi vrabci skupne in le njim lastne značilnosti, ki so jih podedovali od skupnega prednika. Predvsem gre za podrobnosti v zgradbi jezičnega okostja s

posebno koščico predjezičnico ali *preglossale* (Bock & Morony 1978). Ta apomorfija jih loči od tkalcev (Ploceidae), s katerimi so jih včasih uvrščali v skupno družino. Sistematska skupina nad ravniyo vrste je naravna enota, ki vključuje skupnega prednika in vse njegove potomce. Take skupine, rečemo jim tudi monofiletske, so predmet filogenetske sistematike (več o tem v članku Trontelj 2002). Slednja uči, da sistematskih skupin ne definiramo, ampak odkrivamo. Podobno, a vendar konceptualno precej drugače in malo bolj zapleteno je z vrstami. Tudi za vrste velja, da so naravne enote, osnovni gradniki biodiverzitete. A hierarhija sorodstvenih odnosov je drugačna med osebki in skupinami osebkov znotraj vrste kot med vrstami. Sistematski biologi so si precej manj enotni glede tiste osnovne biološke realnosti, ki naj bi bila lastna vrstam in ki nam omogoča, da lahko vsak posamezni osebek nedvoumno pripišemo eni sami vrsti. Nekaj je na tem, da so vrste med seboj razmnoževalno povezane skupine populacij, ki so razmnoževalno ločene od drugih takih skupin, a ne vse. Poleg omenjene biološke koncepcije vrste je bilo predlaganih še več deset drugih. Počasi in previdno se morda bližamo neki univerzalni koncepciji, ki

bo pomagala pri odkrivanju še preostalih desetih milijonov neodkritih in neopisanih vrst na Zemlji (npr. HELBIG *et al.* 2002, DE QUEIROZ 2005, BAKER & BRADLEY 2006).

Skoraj vsem prizadevanjem sodobne sistematske biologije, na vrstni ravni ali nad njo, je skupno populacijsko gledanje. Po njem je pripadnost posameznika skupini, ali ožje skupine širši, posledica razmnoževanja, ki je lastno vsem živim bitjem. Vsak osebek zase je poseben in enako dober pripadnik svoje razmnoževalne ali nasledstvene skupine kakor katerikoli drug, s katerim je razmnoževalno povezan. Ta nazor izhaja iz Mayrovega biološkega obravnavanja vrst (npr. MAYR 1959, 1997) kot populacij v nasprotju s tipološkim esencializmom. Slednji je na vrste gledal kot na vzore (ideale, tipe), ki jih posamezen osebek zaradi svoje nepopolnosti ne more doseči. Na ravni višjih sistematskih skupin lahko razmišljanje podobno populacijskemu razširimo na filogenetski okvir (O'HARA 1997).

Pri poimenovanju vrst, rodov in družin živali, kot ga predpisuje Mednarodni kodeks zoološke nomenklature ali Kodeks (INTERNATIONAL COMMISSION ON ZOOLOGICAL NOMENCLATURE 1999), so tipi še vedno v rabi. Njihov namen v sodobni taksonomiji ni več zastopati vrsto kot ideal iz stvarnikovega načrta, temveč zgolj ohranjanje njenega imena. Z imenovanjem tipskega primerka (ali serije primerkov), shranjenega v javno dostopni zbirki ali muzeju, ta primerek (recimo mu primerek *p*) postane nosilec imena vrste. Neglede na vse taksonomske spremembe in prerazporeditve, ki bi utegnile to vrsto (recimo ji vrsta *P*) doleteti, bo vrsta *P* ostala tista vrsta, ki ji pripada tipski primerek *p*. Podobno velja za sistematske skupine nad in pod ravniyo vrste.

Če je bilo ime vrste objavljeno v skladu s pravili kodeksa, postane vrsta formalno poimenovana oziroma *nominalna*. Prav tako govorimo o drugih *nominalnih taksonih*, na primer o nominalnem rodu ali družini. V taksonomiji pogosto naletimo na zelo podoben izraz *nominaten*, ki pomeni čisto nekaj drugega. Uporablja se, kadar so vrste razdeljene na podvrste, rodovi na podrodove in družine na poddružine (možne so še nadaljnje členitve navzgor in navzdol po hierarhiji). Nanaša se na tisto podskupino, ki ji pripada tipski nosilec imena (name-bearing type). Taka podskupina obdrži ime tipa, spremeni se le končnica v njenem imenu, v primeru podvrst pa se s podvrstnim epitetom razširi v trinomen (npr. *Passer domesticus domesticus*). Lahko bi rekli, da je *Passer domesticus domesticus* hkrati *nominalna* in *nominatna* podvrsta. Ker je pogosto prihajalo do zamenjave dveh podobno zapisanih,

a vsebinsko zelo različnih pojmov, so v četrti izdaji Kodeksa izraz *nominaten* nadomestili z *nominotipski*. Slednji zelo dobro opisuje, da gre za tip, ki daje ime višji skupini.

V desetletjih bolj ali manj pravilne uporabe se je izraz *nominaten* zelo udomačil. Formalno ustrenejši nadomestek si le plaho utira pot v ornitološko literaturo. Avtorji, lektorji in uredniki revije *Acrocephalus* pogosto uporabljajo slovensko skovanko *soimenski*, katere izvor mi ni znan. V 125. številki revije se pojavijo kar tri različne besede, nobena čisto pravilna. V uvodniku (VREZEC 2005) nastopa stara verzija s pravopisno napako *nominantna*, v rubriki »Iz ornitološke beležnice« je v prispevku v angleškem jeziku uporabljena pravilno napisana stara verzija *nominate[n]*, v slovenskem izvlečku pa slovenski izraz *soimenska* (TOUT 2005). Ker izraz *soimenski* nikjer ni natančno definiran in semantiki, ki jo opisuje, ustreza le oblikovno, ne pa semantično, za strokovno in znanstveno rabo ni primeren. Celo oblikovna ustreznost velja le pri podvrstnem poimenovanju s trinominom, medtem ko v poimenovanem *nominotipskem* podrodu ali poddružini, poimenovanima le z enim imenom, ni nobene soimenskosti. Mislim, da gre v primeru znanstvene zoološke nomenklature za tako specializirano in formalistično področje, da nam zanj ni treba ustvarjati novega slovenskega žargona. Pri tako skrajno tehničnem izrazu, kot je *nominotipski*, me manjkanje domače besede ne moti.

Da ta zapis ne bi izzvenel preveč dlakocepsko, se znova vračam k drugemu odstavku. Kar šteje, je, da taksoni poznamo in prepoznamo kot naravne enote, imena so drugotnega pomena. Načeloma je vprašanje poimenovanja formalistično in ne bistveno za vsebino napisanega, dokler vsi vedo, kaj je imel pisec v mislih. V luči pred kratkim predstavljenih taksonomskih novosti (VREZEC 2005) bi lahko takole karikirali: *nominaten* je napačno približno toliko, kot če bi meniščku še vedno rekli *Parus ater*, *nominanten* kot če bi rekli *Arus pater*, *soimenski* pa toliko, kot če bi mu rekli *nunica*. Pravilno je *nominotipski*, tako kot je pravilno *Periparus ater*¹. In oboje povzroča nekaj nelagodja, ker smo se na stara imena navadili in bili z njimi popolnoma zadovoljni.

¹ Priporočila vodilnih evropskih ornitoloških združenj glede uporabe novih znanstvenih imen in drugih taksonomskih novosti niso enotna. Nemška ornitološka zveza (DOG) in komisija za redkosti sta na primer sklenili obdržati rod *Parus* v širšem pomenu in ne predlagata povzdigovanja podrodov v rodove. Zato je na aktualnih seznamih nemških ptic menišček še vedno *Parus ater* (BARTHEL & HELBIG 2005). Vprašanje pravilnega imena je v takem primeru rešljivo le z dogovorom.

Summary

The use of the terms *nominate*, *nominotypical*, and a Slovenian translation thereof is discussed. Despite the prevalence of populational and tree thinking over typological essentialism, there is an ongoing need for the designation of subordinate type taxa or specimens in biological taxonomy. Therefore, it remains of some importance to use the correct term for a subordinate taxon containing the name-bearing type, e.g. in the subspecies within a species. The appropriate term to denote such a subspecies is *nominotypical*. However, throughout the ornithological literature the old version *nominate* or even a misspelling thereof (*nominant*) seems to persist.

Literatura

- BAKER, R.J. & BRADLEY, R.D. (2006): Speciation in mammals and the genetic species concept. – *Journal of Mammalogy* 87: 643–662.
- BARTHEL, H.P. & HELBIG, A.J. (2005): Artenliste der Vögel Deutschlands. – *Limicola* 19: 89–111.
- BOCK, W.J. & MORONY, J.J. (1978): The preglossale of *Passer* (Aves: Passeriformes) – a skeletal neomorph. – *Journal of Morphology* 155: 99–110.
- DE QUEIROZ, K. (2005): Ernst Mayr and the modern concept of species. – *PNAS* 102, Suppl. 1: 6600–6607.
- HELBIG, A.J., KNOX, A.G., PARKIN, D.T., SANGSTER, G. & COLLINSON, M. (2002): Guidelines for assigning species rank. – *Ibis* 144: 518–525.
- INTERNATIONAL COMMISSION ON ZOOLOGICAL NOMENCLATURE (1999): International Code of Zoological Nomenclature., fourth edition. – The International Trust for Zoological Nomenclature, London.
- MAYR, E. (1959): Darwin and the evolutionary theory in biology. pp. 409–412 In: *Evolution and Anthropology: A Centennial Appraisal*. – Anthropological Society of Washington, Washington, DC.
- MAYR, E. (1997): *Evolution and the diversity of life*. – The Belknap Press of Harvard University Press, Cambridge, London.
- O'HARA, R.J. (1997): Population thinking and tree thinking in systematics. – *Zoologica Scripta*, 26: 323–329.
- TOUT, P. (2005): Bullfinch *Pyrrhula pyrrhula*. Iz ornitološke beležnice. – *Acrocephalus* 26: 110–111.
- TRONTELJ, P. (2002): Zakaj planinska kavka ni kavka? – *Svet ptic* 8 (2): 4–9.
- VREZEC, A. (2005): Ornitološke taksonomske novosti. – *Acrocephalus* 26: 69–71.

Arrived / Prispelo: 16.4.2006

Accepted / Sprejeto: 21.5.2007

THE FIRST RECORD OF AFRICAN SPOONBILL *Platalea alba* IN CROATIA

Prvi podatek o afriški žličarki *Platalea alba* na Hrvaškem

TIBOR MIKUSKA¹, MARIO ROMULIĆ², ALMA MIKUSKA³
& JÓZSEF MIKUSKA³

¹ Kopački rit Nature Park Management Office,
Ul. Petefi Sandora 33, HR–31327 Bilje, Croatia,
e-mail: tmikuska@kopacki-rit.com

² Orlov put 1, HR–31327 Bilje, Croatia,
e-mail: info@romulic.com

³ Department of Biology, University of
Osijek, Lj. Gaja 6, HR–31000 Osijek, Croatia,
e-mail: amikuska@ffos.hr

In the morning hours of 4 Oct 2005, we observed one adult individual of African Spoonbill *Platalea alba* (colour appendix – Figure 1), in a flock of 120 Eurasian Spoonbills *Platalea leucorodia* at Podunavlje fishponds (UTM CR25, Kopački rit Nature Park, NE Croatia). The first thing we noticed on this bird were its bright red legs and then its red face. The silvery cover of its beak, delimited by red, was also well visible. Wing feathers were normal and not cut, and the bird was not wearing a ring. It behaved normally within the flock of Eurasian Spoonbills and there was no sign that would suggest that this bird had escaped from captivity or some bird collection. Mr Mario Romulić managed to make a series of photographs and suitably documented this rare phenomenon. As far as we know, this is the first observation of this species in Croatia (KRALJ & RADOVIĆ 2002, KRALJ 2005). The record was confirmed by the National Rarities Committee. African Spoonbills are distributed south of Sahara (HANCOCK *et al.* 1992). It occurs rarely in Europe, where it is considered an escapee, although it has been recorded in France, Spain, Denmark and Austria (MULLARNEY *et al.* 1999). During 2005, one bird was being observed throughout the summer along the Po River, Italy (NICOLA BACHETTI, *pers. comm.*). On 2 and 3 Oct 2005, one individual was observed at Lake Csaj-to near Tömörkény in Hungary, approximately 142 km east north-east from Kopački rit. The bird was photographed and these observations were shown on Hungarian website [www.birding.hu].

Povzetek

Dne 4.10.2005 je bil opažen en osebek afriške žličarke *Platalea alba* na ribnikih Podunavlje (UTM CR25, Park narave Kopački rit, SV Hrvaška), gre za prvi podatek za Hrvaško, ptica ni bila označena in tako najverjetneje ne gre za ubežnico. Podatek je potrdila nacionalna komisija za redkosti.

References

- HANCOCK, J.A., KUSHLAN, J.A. & KAHL, M.P. (1992): Storks, Ibises and Spoonbills of the World. – Academic Press, London.
- KRALJ, J. & RADOVIĆ, D. (2002): Rare birds in Croatia. 1st Report of the Croatian Rarities Committee. – *Larus* 48: 73–83.
- KRALJ, J. (2005): Rare birds in Croatia. 2nd Report of the Croatian Rarities Committee. – *Larus* 49: 37–51.
- MULLARNEY, K., SVENSSON, L., ZETTERSTRÖM, D. & GRANT, P.J. (1999): The Most Complete Field Guide to the Birds of Britain and Europe. – HarperCollins Publishers Ltd.

Arrived / Prispelo: 21.11.2006

Accepted / Sprejeto: 21.5.2007

REZULTATI JANUARSKEGA ŠTETJA VODNIH PTIC LETA 2006 V SLOVENIJI

Results of the International Waterbird Census (IWC) in January 2006 in Slovenia

LUKA BOŽIČ

DOPPS–BirdLife Slovenija, Kamenškova ulica 18,
SI–2000 Maribor, Slovenija,
e–mail: luka.bozic@dopps-drustvo.si

Januarsko štetje vodnih ptic je bilo leta 1997 prvič zastavljeno kot celovit, koordiniran in standardiziran popis vodnih ptic na ozemlju celotne Slovenije (ŠTUMBERGER 1997). Od takrat naprej štetje pokriva vse večje reke, celotno Obalo in večino pomembnejših stoječih vodnih teles v državi (ŠTUMBERGER 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002 & 2005, BOŽIČ 2005). K temu sta pripomogla predvsem dobra organizacija in veliko število sodelujočih prostovoljnih popisovalcev. V članku so predstavljeni rezultati januarskega štetja vodnih ptic leta 2006.

Januarsko štetje vodnih ptic je leta 2006 potekalo 14. in 15.1.2006. Organizacija, potek in uporabljena metoda štetja so bili takšni kot leta 1997 (ŠTUMBERGER 1997). Za organizacijo popisovalcev na sedmih števnih območjih so bili zadolženi lokalni koordinatorji. Pri obdelavi in predstavitvi rezultatov smo upoštevali tudi nekatere podatke zbrane izven organiziranega štetja, vendar največ deset dni pred ali po koncu tedna, predvidenega za štetje. Kormorane *Phalacrocorax carbo*, z izjemo Notranjske, Obale in reke Kolpe, smo prešteli na skupinskih prenočiščih. Za območje Primorske smo pri obdelavi rezultatov upoštevali podatke dnevnih štetij. Mokože *Rallus aquaticus* smo na ptujskih studenčnicah, Ljubljani, potoku Črnc, Škocjanskem zatoku in še nekaterih manjših lokalitetah šteli s pomočjo predvajanja posnetka oglašanja. Metoda je podrobneje opisana v Božič (2002).

Klimatske značilnosti zimskega obdobja 2005/2006 v Sloveniji lahko v grobem strnemo v naslednji opis: temperature v decembru so se v večjem delu države največ za 1°C razlikovale od dolgoletnega povprečja, le na SZ je bilo občutno hladneje. Zadnji teden v letu je zaznamovalo obilno sneženje, ki je zajelo celo Obalo. Občutno se je tudi ohladilo, saj je bila povprečna dnevna temperatura z izjemo obale in dela Primorske povsod pod 0°C. Srednji mesečni

pretoki rek so bili decembra za 20% večji kot navadno. Pretoki so bili največji v prvi dekadi, nato pa so se postopno zmanjševali. Januar je bil mrzel, povprečna temperatura zraka je bila povsod nižja od dolgoletnega povprečja, najbolj na Koroškem in SV države. Padavin je bilo malo, večinoma občutno pod dolgoletnim povprečjem, ki je bilo preseženo le na skrajnem SV države in na Obali. Januarja so bili pretoki večine rek manjši od običajnih, najbolj izrazito v zahodni, severni in osrednji Sloveniji. Pretoki rek v SV Sloveniji so bili le malo nižji od dolgoletnih povprečnih vrednosti. Dne 14. in 15.1.2006 je bilo nad Srednjo in Vzhodno Evropo ter Balkanom območje visokega zračnega pritiska. Na Primorskem je bilo jasno, drugod pa se je večji del dneva zadrževala nizka oblačnost in megla, ki se je ponekod po nižinah sredi dneva za krajši čas razkrojila. Na Primorskem je pihala šibka do zmerna burja. Najvišje dnevne temperature so bile od -5 do 1°C, na Primorskem 4 do 9°C (ARSO 2005, 2006A & 2006B).

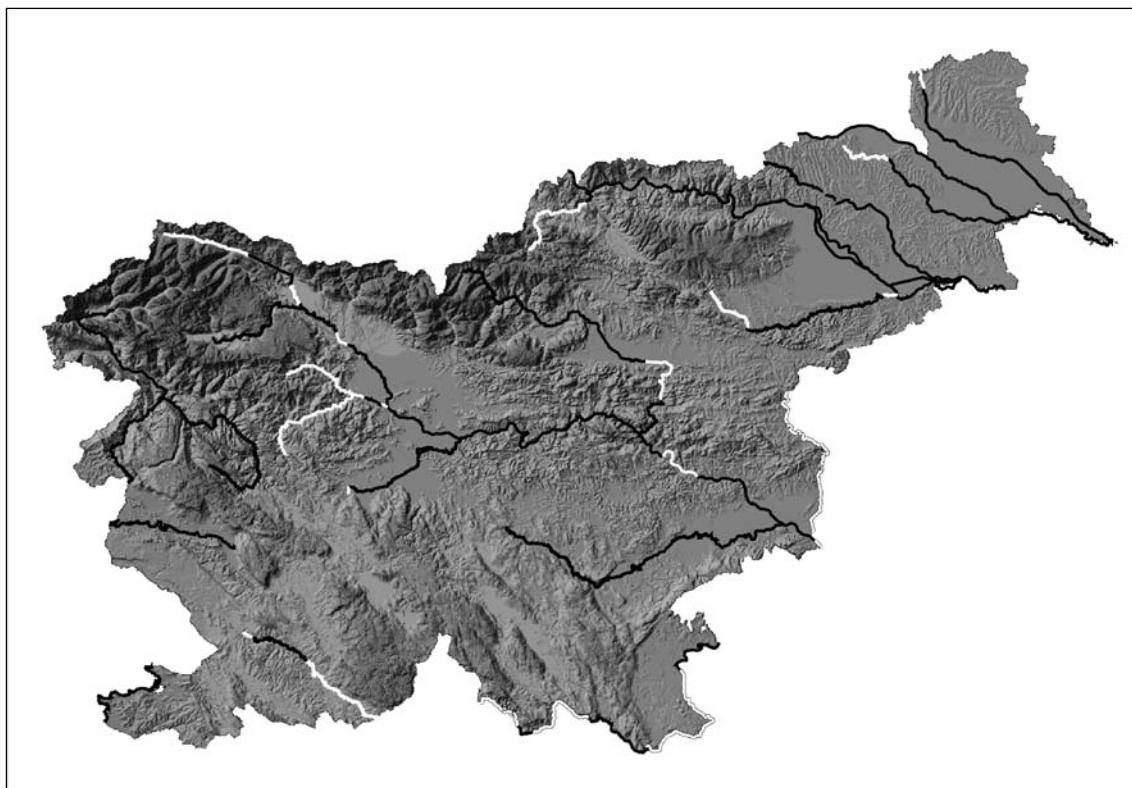
V času štetja je bila večina rek nezaledenelih. Zaledeneli so bili zornji deli toka Ledave, Ščavnice in Pesnice (do 3/4 zaledenelega). Do največ 1/4 so bili zaledeneli spodnji del toka Dragonje in Vipave ter zgornji del Savinje. 1/4 sta bili zaledeneli akumulaciji Moste na zg. Savi in Vogršček, praktično v celoti pa akumulacije Trboje na Savi ter Klivnik in Mola v Brkinih. Na reki Dravi je bila v celoti zaledenela struga med Falo in akumulacijo Melje pri Mariboru ter deli struge na zgornjem delu alpske Drave. Drava na območju mesta Maribor in deli struge na zgornjem delu alpske Drave so bili zaledeneli 3/4. Dovodni kanal HE Zlatoličje in spodnji del alpske Drave sta bila zaledenela 1/2 – 3/4. Večji del stare struge Drave je bil zaledenel 1/4. Zaledenela je bila tudi 1/4 vodne površine Ptujškega, medtem ko so bili na Ormoškem akumulacijskem jezeru zaledeneli robovi. Med pomembnejšimi stoječimi vodami so bili le Blejsko, Cerkniško in Vonsko jezero zaledeneli samo 1/4. Jezera v Pesniški dolini, zadrževalnik Požeg ter Ledavsko, Gajševsko, Rudniško (Kočevje) in Bohinjsko jezero so bili zaledeneli v celoti. Jezera v okolici Velenja so bila 95% zaledenela. Zaledenelost ribnikov in gramoznic na Dravskem polju je bila 3/4 ali pa so bili zaledeneli v celoti. Aktivna gramoznica v Sp. Krapju ob Muri ni bila zaledenela, vse ostale gramoznice v Prekmurju pa so bile zaledenene v celoti. Večina manjših stoječih vod v notranjosti Slovenije je bila zaledenelih v celoti. Deloma so bili zaledeneli tudi večji potoki (do 1/4 zaledenelega). Notranjska kraška polja so bila zaledenela največ 1/4. Na Obali so bile zaledenene Sečoveljske soline (3/4 zaledenelega), druga vodna telesa pa ne.

Leta 2006 je v janurskem štetju vodnih ptic sodelovalo 225 prostovoljnih popisovalcev. Pregledali smo 338 popisnih odsekov na rekah v skupni dolžini 1202.9 km (tabela 1). Poleg tega smo obiskali tudi 141 drugih lokalitet (91 stoječih voda in 50 potokov). S tem je bila pokritost vodnih teles v dosedaj opravljenih januarskih štetjih vodnih ptic v Sloveniji ena najboljših doslej. Leta 2006 smo vodne ptice na večini rek in števnih območjih nadpovprečno dobro prešteli. Še posebej to velja za Muro, Ledavo, in že drugo leto zapored, za vse reke na Primorskem. Nekoliko manj popolno kot leta 2005 je bilo štetje na Zgornji Savi in Dravinji. Popisne odseke, pregledane v štetju leta 2006 prikazuje slika 1, pregledane druge lokalitete pa slika 2.

Skupaj smo prešteli 54,140 vodnih ptic, ki so pripadale 60 vrstam. Tako kot vsa leta poprej smo največje število vodnih ptic prešteli na števnem območju reke Drave in sicer 22,454. To je 41.5% vseh vodnih ptic prešteti v Sloveniji. Mlakarica *Anas platyrhynchos* je bila v štetju leta 2006, tako kot ob

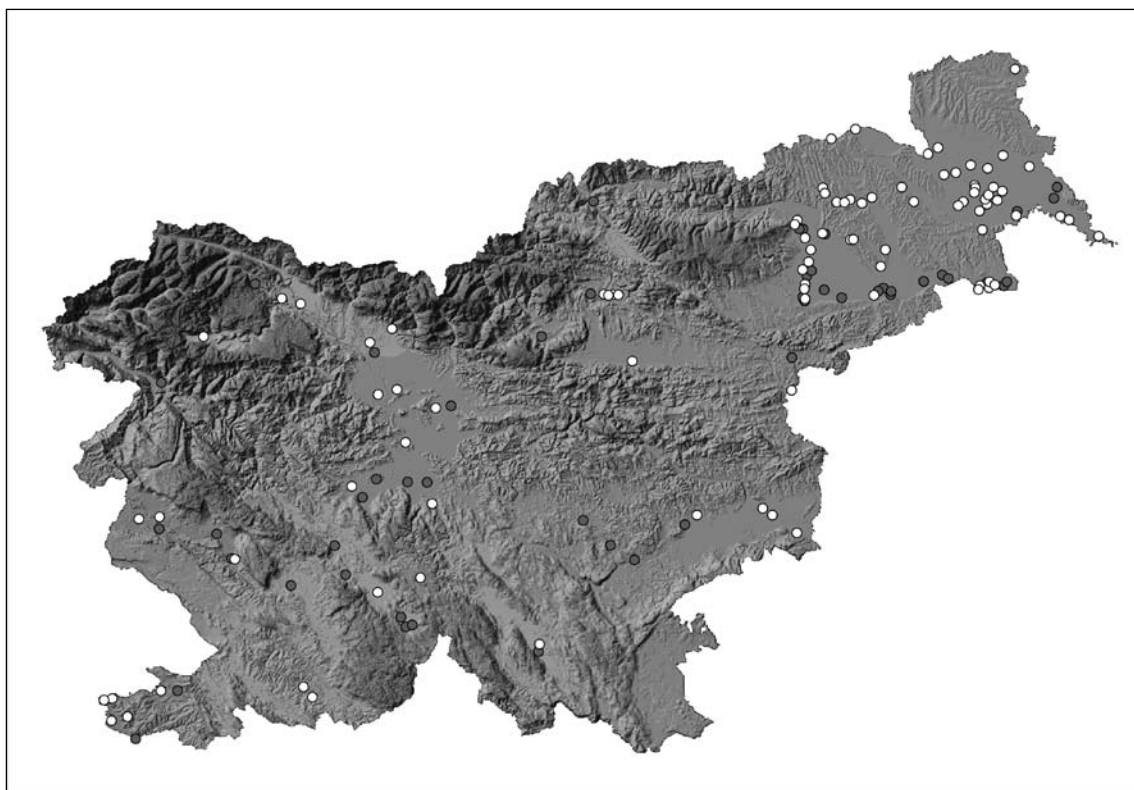
vseh prejšnjih štetjih, daleč najštevilnejša vrsta (46.2% vseh vodnih ptic). Po številu prešteti osebki sledijo liska *Fulica atra* (10.8% vseh vodnih ptic), kormoran (8.3% vseh vodnih ptic), rečni galeb *Larus ridibundus* (8.0% vseh vodnih ptic) in rumenonogi galeb *Larus michahellis* (6.1% vseh vodnih ptic). Število 1000 prešteti osebki so presegli še krehelj *Anas crecca*, labod grbec *Cygnus olor*, čopasta črnica *Aythya fuligula* in mali ponirek *Tachybaptus ruficollis*. Rezultati januarskega štetja vodnih ptic leta 2006 so podrobneje predstavljeni v Prilogi (tabela 2). Osnova predstavitev rezultatov je uveljavljena shema razdelitve na sedem števnih območij (ŠTUMBERGER 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002 & 2005), ki so dalje razdeljena na posamezne reke in območja z večjim številom drugih lokalitet, kot so poplavne ravnice, doline, ravnine ipd.

Leta 2006 smo prvič v okviru januarskega štetja vodnih ptic registrirali čilsko žvižgavko *Anas sibilatrix* (opuščeni glinokop pri Volčji dragi). Po dosedaj zbranih objavljenih podatkih ta vrsta sploh ni bila

Slika 1: Popisni odseki januarskega štetja vodnih ptic leta 2006 v Sloveniji; črne črte označujejo pregledane, bele nepregledane odseke

Figure 1: Survey sections of the January waterfowl counts in 2006 in Slovenia, with black lines indicating surveyed and white lines unsurveyed sections

Slika 2: Druge lokalitete (stoječe vode – beli krogi; potoki – temni krogi), pregledane v januarskem štetju vodnih ptic leta 2006 v Sloveniji

Figure 2: Other localities (stagnant waters – white circles; streams – dark circles) surveyed during the January waterfowl counts in 2006 in Slovenia

ugotovljena v Sloveniji (Božič 2001, CIGLIČ & ŠERE 2004). Na stari strugi Drave smo že drugo leto zapored opazovali veliko število pritlikavih kormoranov *Phalacrocorax pygmeus*. V notranjosti Slovenije smo ponovno zabeležili malo belo čapljo *Egretta garzetta*. Leta 2006 smo prešteli največje število kormoranov, mandarink *Aix galericulata*, srednjih žagarjev *Mergus serrator*, velikih žagarjev *M. merganser*, malih prodnikov *Calidris minuta*, kozic *Gallinago gallinago*, črnohlavih galebov *Larus melanocephalus*, kričavih čiger *Sterna sandvicensis* in povodnih kosov *Cinclus cinclus* v času januarskega štetja vodnih ptic doslej. Najnižje število v desetih letih januarskih štetij smo zabeležili pri spremenljivem prodniku *Calidris alpina* in rdečenogem martinu *Tringa totanus*. Prvič dosedaj nismo v okviru štetja prešteli niti ene njivske gosi *Anser fabalis*. Največ vodnih ptic v času januarskega štetja vodnih smo prešteli na števnem območju Mure in Zgornje Save, na Obali pa je bilo to število večje le leta 2000. Število vodnih ptic na števnem območju Savinje je bilo najmanjše po letu 1997.

Zahvala: Vsem popisovalcem, ki so šteli vodne ptice, gre zasluga, da smo ponovno sistematično in hkrati popisali vse pomembnejše vodne površine v Sloveniji. Brez nesebičnega truda to ne bi bilo mogoče. Lokalni koordinatorji so požrtvovalno organizirali mrežo popisovalcev na števnih območjih. Vsem najlepša hvala.

Leta 2006 so v januarskem štetju vodnih ptic sodelovali: Branko Bakan, Antonija Bogdan, Luka Božič, Danica Barovič, Ernest Bedič, J. Brandner, Gregor Domanjko, Franc Ferik, Borut Ficko, Igor Kolenko, Franc Kosi, Valika Kuštor, Boris Lebar, Anton Lejko, Kristjan Malačič, Cvetka Marhold, Janez Maroša, Marjan Mauko, M. Nutz, Martina Ploj, Monika Podgorelec, I. Purr, Petra Radolič, S. Ringert, Milan Rus, G. Salzer, Nada Sitar, W. Stani, Vojko Stolnik, Željko Šalamun, Branko Vajndorfer, Marjan Vaupotič, Štefan Virak, M. Wirtitsch, S. Wolf, L. Zechner (**Mura**), Tilen Basle, Dominik Bombek, Dejan Bordjan, Luka Božič, Katja Božičko, Franc Bračko, Boris Čebašek, Damijan Denac, Angela Fras, Stanko Jamnikar, Ana Janžekovič, Franc Janžekovič, Matjaž Kerček, Tina Klenovšek, Venčeslav Kmetec, Damjan Kobale, Boris

Tabela 1: Število pregledanih popisnih odsekov in njihova skupna dolžina na posameznem števnem območju v januarskem šteju vodnih ptic leta 2006 v Sloveniji**Table 1:** Number of surveyed sections and their total length in separate survey areas in January waterfowl counts in 2006 in Slovenia

Števno območje / Count area	Skupno število popisnih odsekov / Total number of sections	Dolžina / Length (km)	Št. pregledanih odsekov / Sections surveyed	Dolžina / Length (km)
Mura	59	212.3	54	190.6
Drava	124	338.9	111	293.6
Savinja	27	104.6	20	87.6
Sava (zgornja / upper)	90	270.8	66	177.9
Sava (spodnja / lower)	72	352.5	51	213.8
Notranjska & Primorska	28	230.5	24	198.5
Obala / coast	12	40.9	12	40.9
Skupaj / Total	412	1550.5	338	1202.9

Kočevar, Jure Kočevar, Aleksander Koren, Tatjana Koren, Lidija Križanič, Albin Kunst, Danica Kušter, Nada Labus, Bojana Mencinger Vračko, Klemen Mlinarič, Luka Osmani, Alen Ploj, Matjaž Premzl, Darja Remsko, Darja Slana, Jakob Smole, Igor Stražišnik, Tom Strojnik, Borut Štumberger, Aleš Tomažič, Marjan Trup, Martina Trup, Vesna Trup, Vladka Tucovič, Rok Tuš, Andrej Valenti, Miroslav Vamberger, Iztok Vreš, Davorin Vrhovnik, David Vujinovič (**Drava**), Milan Cerar, Ivan Čede, Matej Gamser, Vasiljka Gamser, Anton Kladnik, Teja Plešnik, Boštjan Pokorny, Zdravko Podhraški, Primož Sedminek, Janko Skok, Marija Sodja Kladnik, Meta Zaluberšek (**Savinja**), Katarina Aleš, Peter Belhar, Blaž Blažič, Henrik Ciglič, Bert Van der Geest, Petra Demšar, Damijan Denac, Petra Draškovič, Dare Fekonja, Nataša Gorjanc, Jurij Hanžel, Vojko Havliček, Tomaž Jančar, Barbara Kaiser, Andrej Kelbič, Urša Koce, Jure Kočan, Ivan Kogovšek, Ivica Kogovšek, Jože J. Kozamernik, Anže Kristan, Nada Labus, Marjana Mandeljč, Tomaž Mihelič, Anja Moškerc, Sava Osole, Jožef Osredkar, Julija Prepeluh, Aleksander Pritekelj, Tomaž Remžgar, Rok Rozman, Borut Rubinič, Mirko Silan, Sergij Stepančič, Jošt Stergaršek, Miomira Šegina, Mitja Šegina, Sara Šemrov, Dare Šere, Metka Štok, Franci Štros, Tanja Šumrada, Rudolf Tekavčič, Tone Trebar, Tomi Trilar, Zlata Vahčič, Barbara Vidmar, Uroš Žibrat (**Zg. Sava**) Janez Božič, Jože Bračika, Majda Bračika, Alenka Bradač, Franc Brečko, Matjaž Cizel, Vito Cizel, Angela Čuk, Zdravko Čuk, Ivan Esenko, Žan Gliha, Jolanda Gobec, Marjan Gobec, Andrej Hudoklin, Laura Javoršek, David Kapš, Marinka Kastelic, Andrej Kelbič, Dušan Klenovšek, Marjan Kumelj, Nada Labus, Joaquin Lopez Lopez, Valentina Mavrič Klenovšek, Petra Mohar, Rudi Omahen, Hrvoje Oršanič, Primož Pahor,

Martina Peterlin, Zdravko Podhraški, Terezija Potočar, Peter Požun, Sanja Prelevič, Mojmir Pustoslemšek, Robert Rožaj, Borut Rubinič, Tone Strniša, Pavel Šet, Štefan Vesel, Branimir Vodopivec, (**Sp. Sava**), Nadja Baucon, Helena Bavec, Jože Berce, Rok Berce, Tomaž Berce, Urša Bolta, Marjeta Cvetko, Marko Cvetko, Janez Dragolič, Andrej Figelj, Jernej Figelj, Karin Gabrovšek, Marko Gregorič, Peter Grošelj, Leon Kebe, Ivan Kljun, Mika Kocjančič, Borut Kokalj, Darij Krajčič, Gal Krajčič, Jurij Krajčič, Peter Krečič, Bogdan Lipovšek, Helena Mele, Marjan Mele, Jurij Mikuletič, Ana Novak Velkavrh, Aljaž Rijavec, Erik Šinigoj, Viljana Šiškovič, Drago Telič, Andrej Tomažin, Gregor Torkar, Alojz Troha, Mile Turšič, Polonca Voglar, Irena Žnidar (**Notranjska & Primorska**), Igor Brajnik, Primož Kmecl, Bogdan Lipovšek, Andrej Medved, Borut Mozetič, Tadeja Oven, Anja Perović, Borut Rubinič, Boris Šuštaršič, Peter Trontelj, Al Vrezec, Petra Vrh Vrezec, Sašo Weltd (**Obala**).

Lokalni koordinatorji leta 2006 so bili: Luka Božič, Željko Šalamun (**Mura**), Matjaž Kerček (**Drava**), Luka Božič, Zdravko Podhraški (**Savinja**), Tomaž Mihelič, Vojko Havliček, Aleksander Pritekelj (**Zg. Sava**), Andrej Hudoklin, Dušan Klenovšek, Hrvoje Oršanič, Borut Rubinič (**Sp. Sava**), Andrej Figelj, Jernej Figelj, Leon Kebe (**Notranjska & Primorska**), Borut Rubinič (**Obala**).

Summary

International Waterbird Census (IWC) in Slovenia in 2006 took place on 14 and 15 Jan. Waterbirds were counted on all main rivers and most important stagnant waters in the country. There were 225

participants. During the census 338 sections with total length 1202.9 km and 141 other localities (91 standing waters and 50 streams) were surveyed. Altogether 54,140 waterbirds of 60 species were counted. The largest number of waterbirds was counted on Drava – 22,454 individuals (41.5% of all waterbirds in Slovenia). The most numerous species was Mallard *Anas platyrhynchos* (46.2% of all waterbirds) followed by Coot *Fulica atra* (10.8%), Cormorant *Phalacrocorax carbo* (8.3%), Black-headed Gull *Larus ridibundus* (8.0%) and Yellow-legged Gull *Larus michahellis* (6.1%). A further four species accounted for over 1000 individuals: Teal *Anas crecca*, Mute Swan *Cygnus olor*, Tufted Duck *Aythya fuligula* and Little Grebe *Tachybaptus ruficollis*.

Literatura

- ARSO (2005): Mesečni bilten 12 (12): 3–28, 51–54.
ARSO (2006A): Mesečni bilten 13 (1): 3–29.
ARSO (2006B): Mesečni bilten 13 (2): 46–49.
Božič, L. (2001): Seznam ugotovljenih ptic Slovenije s pregledom redkih vrst. – *Acrocephalus* 22 (106/107): 115–120.
Božič, L. (2002): Zimsko štetje mokožev *Rallus aquaticus* v Sloveniji. – *Acrocephalus* 23 (110/111): 27–33.
Božič, L. (2005): Rezultati januarskega štetja vodnih ptic leta 2004 in 2005 v Sloveniji. – *Acrocephalus* 26 (123–137).
CIGLIČ, H. & ŠERE, D. (2004): Pregled pojavljanja tujerodnih rac v Sloveniji. – *Acrocephalus* 25 (121): 79–83.
ŠTUMBERGER, B. (1997): Rezultati štetja vodnih ptic v januarju 1997 v Sloveniji. – *Acrocephalus* 18 (80/81): 29–39.
ŠTUMBERGER, B. (1998): Rezultati štetja vodnih ptic v januarju 1998 v Sloveniji. – *Acrocephalus* 19 (87/88): 36–48.
ŠTUMBERGER, B. (1999): Rezultati štetja vodnih ptic v januarju 1999 v Sloveniji. – *Acrocephalus* 20 (92): 6–22.
ŠTUMBERGER, B. (2000): Rezultati štetja vodnih ptic v januarju 2000 v Sloveniji. – *Acrocephalus* 21 (102/103): 271–274.
ŠTUMBERGER, B. (2001): Rezultati štetja vodnih ptic v januarju 2001 v Sloveniji. – *Acrocephalus* 22 (108): 171–174.
ŠTUMBERGER, B. (2002): Rezultati štetja vodnih ptic v januarju 2002 v Sloveniji. – *Acrocephalus* 23 (110/111): 43–47.
ŠTUMBERGER, B. (2005): Rezultati štetja vodnih ptic v januarju 2003 v Sloveniji. – *Acrocephalus* 26 (125): 99–103.

Arrived / Prispelo: 15.12.2006

Accepted / Sprejeto: 21.5.2007

APPENDIX / DODATEK

Tabela 2: Število prešteti vodnih ptic v januarskem štetju leta 2006 v Sloveniji (DA – Drava Alpe: meja z Avstrijo pri Libelcih – Selnica ob Dravi, ME – Meža, D – Drava: Selnica ob Dravi – meja s Hrvaško pri Središču ob Dravi, DV – Dravinja, P – Pesnica, DPP – Dravsko in Ptujsko polje: ribniki, gramoznice, kanali in potoki na Dravskem ter Ptujskem polju, M – Mura, ŠČ – Ščavnica, LD – Ledava, MO – Mura ostalo: ribniki, gramoznice, mrtvice in potoki v Pomurju, S – Savinja, SJ – Savinja jezera: Škalsko, Velenjsko in Šoštansko jezero, ZGS – zgornja Sava: Sava Bohinjka, Sava Dolinka, Sava do Gornje Save (Kranj), SR – Sora, SRS – srednja Sava: Gornja Sava (Kranj) – Breg pri Litiji, LB – Ljubljana, ZGSR – zgornja sava razno: jezera, gramoznice, kanali in potoki na Ljubljanskem barju ter Savski ravni, SSO – Sava soteska: Breg pri Litiji – Zidani Most, SS – spodnja Sava: Zidani Most – meja s Hrvaško, K – Krka, ST – Sotla, KO – Kolpa, SO – Soča, I – Idrija, VI – Vipava, NOT – Notranjska: notranjska kraška polja in ponikalnice, Cerkniško jezero, RE – Reka, O – Obala: slovensko obalno morje, OS – Obala soline: Sečoveljske in Strunjske soline, OZ – Obala zatok: Škocjanski zatok, OR – Obala razno: reke in stoječe vode v Koprskih brdih).

Table 2: Results of the International Waterbird Census (IWC) in January 2006 in Slovenia (DA – Drava Alpe: from border with Austria at Libelice to Selnica ob Dravi, ME – Meža, D – Drava: from Selnica ob Dravi to border with Croatia at Središče ob Dravi, DV – Dravinja, P – Pesnica, DPP – Dravsko polje and Ptujsko polje: fish ponds, gravel pits in streams on Dravsko and Ptujsko polje, M – Mura, ŠČ – Ščavnica, LD – Ledava, MO – Mura other: fish ponds, gravel pits, backwaters and streams in Pomurje, S – Savinja, SJ – Savinja lakes: Škalsko, Plevelovo, Velenjsko in Družmirsko jezero, ZGS – Upper Sava: Sava Bohinjka, Sava Dolinka, Sava to Kranj, SR – Sora, SRS – Middle Sava: from Kranj to Breg pri Litiji, LB – Ljubljana, ZGSR – Upper Sava other localities: lakes, gravel pits, channels and streams on Ljubljansko barje and Sava plain, SSO – Sava gorge: from Breg pri Litiji to Zidani Most, SS – Lower Sava: from Zidani Most to border with Croatia, K – Krka, ST – Sotla, KO – Kolpa, SO – Soča, I – Idrija, VI – Vipava, NOT – Notranjska: karst fields of S Slovenia (eg. Cerkniško polje), RE – Reka, O – Slovene coastal sea, OS – Coastal salt pans: Sečoveljske in Strunjske soline, OZ – Škocjanski zatok, OR – other localities on coast: rivers and standing waters in Koprška brda).

Tabela 2 / Table 2: IWC 2006; naslov glej str. 49 / title see page 49

Vrsta / Species	Drava						Mura				Sava (zgornja / upper)								
	Skupaj vse/ Total overall	DA ME	D DV	P DPP	Skupaj/ Total		M	ŠČ	LD	MO	Skupaj/ Total	ZGS	SR	SRS	LB	ZGSR	Skupaj/ Total		
<i>Gavia stellata</i>	7																		
<i>Gavia arctica</i>	45																		
<i>T. ruficollis</i>	1106	46	355	2	7	410	74	49	2	125		31	137	88	17		273		
<i>Podiceps cristatus</i>	429	1	18	2		21	1	4	3	8		22	9				31		
<i>Podiceps grisegena</i>	3																		
<i>Podiceps nigricollis</i>	107																		
<i>Phalacrocorax carbo</i>	4474	333	1971			2304	339				339	115	188	56			359		
<i>P. aristotelis</i>	2																		
<i>P. pygmaeus</i>	56		56			56													
<i>Botaurus stellaris</i>	2		1			1	1				1								
<i>Egretta garzetta</i>	88																		
<i>Egretta alba</i>	326		76	5	15	43	45	17	29	20	111		7	2	6		15		
<i>Ardea cinerea</i>	951	10	176	22	21	41	60	17	39	19	135	72	2	71	39	23	207		
<i>Ciconia ciconia</i>	1					1													
<i>Cygnus olor</i>	1376	6	660	2	5	673	114	2	44	6	166	8	148	3			159		
<i>Anser albifrons</i>	6																		
<i>Anser anser</i>	40						38				38		1	1			2		
<i>Anser sp.</i>	34						34				34								
<i>Tadorna tadorna</i>	3																		
<i>Cairina moschata</i>	3																		
<i>Aix galericulata</i>	7											3				1	4		
<i>Anas sibilatrix</i>	2																		
<i>Anas penelope</i>	261		15		3	18				1	1								
<i>Anas strepera</i>	35		22			22													
<i>Anas crecca</i>	1391	15	598	13		626	13		3	73	89	1	25	18			44		
<i>Anas platyrhynchos</i>	25017	148	55	8386	481	181	2137	171	513	1332	4153	988	7	1610	1458	523	4586		
<i>Anas acuta</i>	4		2			2				1	1								
<i>Anas chlypeata</i>	60						1				1								
<i>Netta rufina</i>	3		3			3													
<i>Aythya ferina</i>	569	11	460			471	9		6		15	10	30	8			48		
<i>Aythya nyroca</i>	1											1					1		
<i>Aythya fuligula</i>	1323	6	988			994	6				6	29	3	268	2	4	306		
<i>Aythya marila</i>	6		3			3								1			1		
<i>Melanitta fusca</i>	7																		
<i>Bucephala clangula</i>	916	1	767		3	771	8			1	9	19	46	4			69		
<i>Mergellus albellus</i>	114		107			107	1				1		3				3		
<i>Mergus serrator</i>	129																		
<i>Mergus merganser</i>	432	52	145		7	204	42				42	32	132				164		
<i>Haliaeetus albicilla</i>	3						2				2								
<i>Rallus aquaticus</i>	69		9	2	1	12				12	12			32	1		33		
<i>Gallinula chloropus</i>	194		7		1	4	1	17	4	22			6	60	37		103		
<i>Fulica atra</i>	5855	26	3138	3	8	24	17	2	17	10	46	117	517	84	17		735		
<i>Pluvialis squatarola</i>	2																		
<i>Vanellus vanellus</i>	37							1			1								
<i>Calidris minuta</i>	10																		
<i>Calidris alpina</i>	1																		
<i>Gallinago gallinago</i>	93		14		2	16		1	4	2	7								
<i>Scolopax rusticola</i>	2																		
<i>Numenius arquata</i>	13																		
<i>Tringa totanus</i>	19																		
<i>Tringa nebularia</i>	9																		
<i>Tringa ochropus</i>	46		12			12	27				27		1	1	2		4		
<i>Actitis hypoleucos</i>	12																		
<i>Larus melanocephalus</i>	7																		
<i>Larus ridibundus</i>	4337	1	707			708	11		1		12		1				1		
<i>Larus canus</i>	465		389			389							1				1		
<i>Larus michahellis</i>	3279	7	465			472	9				9								
<i>Sterna sandvicensis</i>	49																		
<i>Alcedo atthis</i>	109	3	20	4	6	1	8	2	2	1	13		2	3	3		8		
<i>Cinclus cinclus</i>	193	2	4	1	1		2				2	60	4		3		67		
Skupaj / Total	54140	668	59	19571	533	236	1387	22454	3000	212	729	1487	5428	1508	12	3207	1860	637	7224

Nadaljevanje tabele 2 (desna stran) / continuation of Table 2 (right side)

	Sava (spodnja / lower)					Savinja			Notranjska & Primorska						Obala / Coast					
	SSO	SS	K	ST	KO	Skupaj/ Total	S	SJ	Skupaj/ Total	SO	I	VI	NOT	RE	Skupaj/ Total	O	OS	OZ	OR	Skupaj / Total
G. ste.																7				7
G. arc.	1					1										44				44
T. ruf.	7	11	165		34	217	1	1	2	1	8	8	8		25	17	27	9	1	54
P. cri.		8	2		1	11				8	2	9			19	339				339
P. gri.			1			1										2				2
P. nig.																101	6			107
P. car.		545	185		100	830	380		380	24		9			33	223	6			229
P. ari.																2				2
P. pyg.																				
B. stel.																				
E. gar.			1			1						1			1	30	47	8	1	86
E. alb.		6	2	1	6	15	2		2	2		21	4		27	2	12	1	2	17
A. cin.	11	19	51	13	15	109	51	2	53	28	40	30	16		114	22	18	10	13	63
C. cic.																				
C. olo.		13	283		19	315	29	13	42	1		2	6		9	5		7		12
A. alb.																	6			6
A. ans.																				
A. sp.																				
T. tad.																	3			3
C. mos.							3		3											
A. gal.												1			1			2		2
A. sib.												2			2					
A. pen.					2	2							1		1		168	71		239
A. str.		3			4	7								1	1		6			6
A. cre.		52			48	100	16	2	18			3			3		264	247		511
A. pla.	155	470	980	205	894	2704	584	167	751	327	122	211	875		1535	122	527	126	17	792
A. acu.													1		1					
A. chp.																	24	35		59
N. ruf.																				
A. fer.		19	2			21				14					14					
A. nyr.																				
A. ful.		11				11				2			4		6					
A. mar.										2					2					
M. fus.																	7			7
B. cla.		2			2	4				2			56		58	5				5
M. alb.													3		3					
M. ser.																114	15			129
M.mer.			3			3	2		2	9	8				17					
H. alb.					1	1														
R. aqu.		1				1												10	1	11
G. chl.			13			13		4	4			4	1		5			19	16	35
F. atr.		237	188		58	483	5	390	395	12	6	5	50		73		707	216	1	924
P. squ.																2				2
V. van.							1		1							5	28	2		35
C. min.																	10			10
C. alp.									0								1			1
G. gal.			3		3	6	16		16			6			6		37	1	4	42
S. rus.																		1	1	2
N. arq.																6		7		13
T. tot.																1	18			19
T. neb.																9				9
T. och.		3				3														
A. hyp.							1		1							7	4			11
L. mel.																7				7
L. rid.		23				23				3					3	1527	538	525	1000	3590
L. can.		1				1										16	7	11	40	74
L. mic.	1	31	2			34				4		85			89	998	824	153	700	2675
S. san.																49				49
A. att.		3	6	5	1	15	2		2	6		4	1		11	4	19	1	2	26
C. cin.			10	3		13	34		34	44	8	10	6	1	69					
	175	1458	1897	227	1188	4945	1127	579	1706	489	194	411	1032	1	2127	3673	3322	1460	1801	10256

NOVA GNEZDITVENA KOLONIJA
PLANINSKIH HUDOURNIKOV
Tachymarptis melba v KARAVANKAH
(J AVSTRIJA)

**New breeding colony of Alpine Swift
Tachymarptis melba in Karavanke/
Karawanken mountains (S Austria)**

TOMAŽ JANČAR

DOPPS, p.p. 2990, SI-1001, Ljubljana, Slovenija,
e-mail: tomaz.jancar@dopps-drustvo.si

V slovenskem delu Karavank podatka o gnezdenju planinskih hudournikov zaenkrat nimamo (GEISTER 1995). Na severnem, avstrijskem delu Karavank, je znana le ena gnezditvena kolonija. FELDNER *et al.* (2006) poročajo o koloniji pri Področci (Rosenbach). Kolonija je v skalni steni na višini ca. 1000 m n.m.v. in šteje 2–3 pare.

Dne 23.7.1998 sem odkril domnevno kolonijo planinskih hudournikov v skalni steni v JV pobočju Sopotniškega grintovca (Loibler Grintoutz) blizu Sopotnice (Sapotnica), ki leži ob glavni Ljubeljski cesti Tržič – Celovec (Klagenfurt). Mogočna previsna stena je na višini okrog 1000 m n.m.v. in je usmerjena proti jugovzhodu. Okrog stene sem opazoval največ 5 osebkov planinskih hudournikov hkrati. Občasno so priletavali v steno, kjer so izginjali v skalne razpoke. Identificiral sem vsaj dve različni mesti, kamor so hudourniki priletavali v steno. Kolonije kasneje nisem več obiskal, tako da mi ni znano, če so planinski hudourniki v naslednjih letih tudi gnezdili tam.

Summary

A new (the second known) colony of Alpine Swift *Tachymarptis melba* was discovered in Karavanke/ Karawanken (S Austria). The colony comprised at least 2–3 pairs as deduced from the observation of the birds on 23 Jul 1998 in the Loibler Grintoutz (Sopotniški grintovec) cliffs near the main road Tržič – Klagenfurt/Celovec.

Literatura

- GEISTER, I. (1995): Ornitološki atlas Slovenije. DZS, Ljubljana.
FELDNER, J., RASS, P., PETUTSCHNIG, W., WAGNER, S., MALLE, G., BUSCHENREITER, R.K., WIEDNER, P. & PROBST, R. (2006): Avifauna Kärntens, Die Brutvögel. Naturwissenschaftlicher Verein für Kärnten, Klagenfurt / Celovec.

Arrived / Prispelo: 26.9.2006

Accepted / Sprejeto: 21.5.2007

BLACK STORK *Ciconia nigra* ON THE ISLAND OF PAG (DALMATIA, CROATIA)

Črna štorclja *Ciconia nigra* na otoku Pagu (Dalmacija, Hrvatska)

JASMINA MUŽINIĆ

Institute for Ornithology at CASA, Gundulićeva 24, HR-10000 Zagreb, Croatia, e-mail: jasminka@hazu.hr

The appearance of Black Stork on the island of Pag on 25 Aug 2006, noted by ŠERE (2006) made me think, and then conclude, the following: first – any data on observing birds in areas where they are not expected is important enough to be published, second – I should have published by now my own observations of the same species, but 13 years ago, on the same island. During research on biodiversity in and threats to the wetland habitats of the island of Pag (MUŽINIĆ 1998A & B), in part of the ornithological reserve named Blato Rogoza (the Mud of Rogoza), on 27 Aug 1993, a Black Stork suddenly landed about 80 m away in front of me. I photographed the bird without zooming,

Figure 1: Black Stork *Ciconia nigra* recorded on 27 Aug 1993 on island Pag (Dalmatia, Croatia)

Slika 1: Črna štorclja *Ciconia nigra* opažena 27.8.1993 na otoku Pagu (Dalmacija, Hrvatska)

as I supposed there would be no time to adapt the camera. And so it was. The bird flew away in the next moment, and did not come back. All I have is a rather poor photo, showing a recognizable bird silhouette in karst environment (Figure 1). Kolansko blato (the Mud of Kolan) and Blato Rogoza (the Rogoza Mud) on the southern side of the island of Pag, near Kolan, is an ornithological reserve with an area of 525 ha, established on 10 Oct 1988 as the area important for birds' wintering and migration. Blato Rogoza is

a flood meadow in contact with the sea, constituting the eastern part of the reserve.

Black Stork is considered a migratory bird and a dispersive species. Wintering areas of European populations are in tropical Africa, in the southeastern part of Africa south of the Sahara (CRAMP & SIMMONS 1977). Autumn migration flyways leading to their wintering sites are less well known. Beside more frequent transit over Bospor, sites of a few observations have been reported in Italy, Greece, the Aegean Sea and Mediterranean islands.

There are a few reported sightings in other areas of the Adriatic coast at the time of autumn migration. Single birds were observed in the south Adriatic from 10 Aug to 29 Oct in 1953 in Metković (RUCNER 1998), Koločep and Lokrum islands (between 1953 and 1973), and in the wider surroundings of Dubrovnik, including Konavle (between 1962 and 1975) (TUTMAN 1980). One individual was registered in the north Adriatic high in flight above Pula on 30 Oct 1954 (RUCNER 1998), while two individuals of Black Stork from the central Adriatic are in the ornithological collection of the Institute for Ornithology at the Croatian Academy of Sciences and Arts: Smoković near Zadar 10 Sep 1920, and Poljica near Nin 25 Aug 1935. After Lokrum and Koločep, Pag is the third Adriatic island with registered autumn individuals of Black Stork.

Povzetek

Črna štorclja je bila opazovana na otoku Pagu v ornitološkem rezervatu Blato Rogoza dne 27.8.1993. Vrsta je v času jesenske selitve zelo redko opazovana na jadranski obali.

References

- CRAMP, S., SIMMONS, K.E.L. (eds) (1977): Birds of Europe the Middle East and North Africa. Vol 1. – Oxford University Press, Oxford.
- MUŽINIĆ, J. (1998A): Biološka različitost paških voda. – Hrvatska vodoprivreda 7 (72): 63–66.
- MUŽINIĆ, J. (1998B): Ugroženost paških voda. – Hrvatska vodoprivreda 7 (74): 31–33.
- RUCNER, D. (1998): Ptice hrvatske obale Jadrana. Hrvatski prirodoslovni muzej i Ministarstvo razvitka i obnove.
- ŠERE, D. (2006): Črna štorclja *Ciconia nigra*. – Acrocephalus 27 (128/129): 99–113.
- TUTMAN, I. (1980): Sastav i dinamika mješovitih populacija ptica dubrovačkog područja. – Doktorska disertacija, PMF Sarajevo. 551 str.

Arrived / Prispelo: 23.11.2006

Accepted / Sprejeto: 21.5.2007

RAZPRAVA: KOMENTAR NA ČLANEK MIHELIČ, T. & GENERO, F. (2005):
OCCURRENCE OF GRIFFON VULTURE *Gyps fulvus* IN SLOVENIA IN THE PERIOD
FROM 1980 TO 2005. – ACROCEPHALUS 26 (125): 73–79

**Forum: Comments on the article by MIHELIČ, T. & GENERO, F. (2005): Occurrence
of Griffon Vulture *Gyps fulvus* in Slovenia in the period from 1980 to 2005. –
Acrocephalus 26 (125): 73–79**

DAVORIN TOME

Trnovska 8, SI-1000 Ljubljana, Slovenija

Čeprav so napisane črke in besede za vse enake, pa vsebino, ki jo nosijo, vidi vsak po svoje – v skladu s svojimi prepričanji. Volk v Rdeči kapici je za nekoga ogrožena vrsta, ki jo pred smrtjo še prav nevzgojno mučijo, za drugega zver, ki se moteče vmešava v življenje ljudi in ji je zato lahko kar prav, da je končala, kakor pač je. Še vesela je lahko, da so jo mučili med spanjem in ne pri polni zavesti. Trontelj, v skladu s svojim prepričanjem, v mojem mnenju o prispevku Miheliča in Genera vidi namen razvrednotenja dela. Na treh straneh ga utemeljuje z izkrivljenimi resnicami, z zavajajočimi in nesmiselnimi primerjavami, primeri, s citati povzetkov, izvzetih iz konteksta, itd. Upam, da je edini, ali vsaj eden redkih, ki si ga tako razlagajo, za kar sem skušal poskrbeti tudi z uvodnimi stavki, v katerih sem prispevku priznal precejšen prispevek k poznavanju avifaune v Sloveniji. Upam, da je bila pri večini kritika analize in interpretacije podatkov sprejeta bolj pozitivno, saj je bila napisana z dobrim namenom, da bralcem, potencialnim piscem, rabi kot smernica, kako se lotiti prispevka za revijo, ki si želi iz strokovnega, društvenega glasila postati znanstvena, mednarodna. Glede na izkušnje s pisanjem in recenziranjem prispevkov tudi za najboljše ornitološke revije po svetu menim, da si to lahko dovolim. Kot član uredniškega odbora Acrocephalusa imam verjetno tudi to dolžnost.

V prvih desetletjih obstoja kot veda je bila ekologija predvsem opisna veda. Že kmalu pa so raziskovalci spoznali, da dogajanje v naravi ni dovolj le opazovati, temveč da jih je treba tudi nedvoumno dokazati, saj so rezultati opazovanj drugače premočno izpostavljeni subjektivnim presojam in naključnim dogodkom. Zato v ekologiji danes ne le opazujemo, temveč tudi opravljamo slepe poskuse, postavljamo nevtralne

modele ter merimo in objavljamo negativne rezultate enako zavzeto kakor pozitivne. V tem prispevku bi avtorja kot negativne rezultate sicer lahko upoštevala opazovanja, ki jih predlaga Trontelj (deloma sta tudi jih), a kvaliteta tako dobljenih podatkov običajno ni primerljiva s kvaliteto namensko dobljenih, ki jih zberejo motivirani opazovalci, zato se vse skupaj konča z neprepričljivimi ugotovitvami. Tudi v tem primeru je tako. Največ jastrebov je bilo opaženih okoli grebenov. Glede na to, da se vrsta prek JV Slovenije seli, pa so se morali prav vsi osebk, ki so bili opaženi, in tudi vsi neopaženi določen čas zadrževati tudi nekje v vmesnih območjih, npr. v zračnem prostoru med grebeni Snežnika in Nanosa, od koder pa opažanj praktično ni. In to kljub temu, da je jastrebe lahko opaziti in da tam poteka avtocesta, po kateri dnevno drivijo opazovalci ptic in da so bila tam opravljena že številna kartiranja. Predstavljeni rezultati torej so obremenjeni s ciljno razporeditvijo opazovalcev in le s predstavitev negativnih rezultatov bi ta vpliv avtorja lahko odpravila ali vsaj omilila.

Stališču, da v znanosti ugotovitev ni, da so vse samo hipoteze, s filozofskega vidika seveda ne gre nasprotovati, je pa v danem primeru le pesek v oči bralcem. V ekologiji se s tem vidikom ne obremenjujemo preveč, ker k razumevanju procesov in mehanizmov, ki jih preučujemo, ne prispeva nič bistvenega. V ekologiji se tudi precej dobro ve, kdaj opažanja poimenujemo ugotovitve in kdaj hipoteze (ali, kakor jim tudi pravimo, delovne hipoteze). Tako v ekologiji npr. sončni vzhod vedno jemljemo kot ugotovitev, kot dejstvo, za enega izmed najbolj redno ponavljajočih se dogodkov v naravi, čeprav je v resnici le hipoteza, ki jo bomo morali nekoč hočeš nočeš zavrniti. Tudi sonce namreč ni večno.

POVZETKI DIPLOMSKIH, MAGISTRSKIH IN DOKTORSKIH DEL

Thesis Summaries

SMOLE, J. (2005): *Race iz rodu *Aythya* na ribnikih v Donjem Miholjcu v času gnezdenja [Ducks from the genus *Aythya* on Donji Miholjac fishponds (Croatia) during the breeding period]*. – BSc thesis. University of Ljubljana, Biotechnical Faculty, Department of Biology, Ljubljana.

Mentor / Supervisor:

Assist. Prof. Davorin Tome, PhD

UDC 591.5:598.4(497.5 Podravina)(043.2)=863,

Author's e-mail: jakob.smole@email.si

The Pochard *Aythya ferina* and Ferruginous Duck *Aythya nyroca* are closely related species. Their ecological requirements are supposed not to differ substantially. Since the Pochard's range and population increased in the last century and, in contrast, the Ferruginous Duck's decreased to a certain extent, this shows certain differences that have clearly not been sufficiently researched. Between 1990 and 2000, the Ferruginous Duck's population decreased by 30%. Until the 1970s, it was a common species and therefore not researched in greater detail. Today, however, we urgently need more data to implement protection measures for these species.

Between 13 Jun and 14 Jul 2003, I was trying to gather as much data as possible in the oxbows St. Đurađ and Orahovica and particularly in the fishpond complex at Donji Miholjac in Croatia. I divided the fishponds into 11 areas, which served as sampling units. The surveys were limited to the Pochard and Ferruginous Duck due to the size of the area and limited time.

My study had two parts, one dealing with the species distribution within the complex and the other dealing with the species' daily activities. I studied their activities during the entire day, but focused on their distribution in the morning and evening, when the atmospheric conditions were most favourable. Open flowers of the Fringed Waterlily *Nymphaoides peltata* constituted an obstacle to reliable daytime observations. I surveyed those parts of the fishponds frequented by the majority individuals of the two species.

The aim of the thesis was to define the differences in certain parameters of the ecological niche of the Pochard and Ferruginous Duck during the breeding period. The research was carried out on the man-made fishpond complex in Donji Miholjac (Croatia). Between 13 Jun and 24 Jul, data were collected 2,406 Pochards and 5,684 Ferruginous Ducks. Of the Pochards, 29% were males, 35.9% females, 33.3% ducklings, and 1.8% adults whose sex could not be determined. Of the Ferruginous Ducks, males made up 58.0%, females 25.9%, ducklings 5.3% and non-determined adults 11.0%. Most of the Pochards were situated on fishponds without floating vegetation, whereas the Ferruginous Ducks preferred fishponds rich with this kind of vegetation. Both species avoided large uncovered water surfaces. Surface feeding was by far the most common behaviour of the Ferruginous Ducks i.e. 44.4%, while in Pochards this kind of behaviour reached only 7.5%, the most common behaviour being resting (19.7%). In general, the Pochards were more passive than Ferruginous Ducks. They hatched their ducklings earlier than the Ferruginous Ducks. The number of ducklings of the Pochard had increased up to the beginning of July whereas the number of ducklings of the Ferruginous Duck kept increasing at least up to the middle of July. The small number of Ferruginous Duck ducklings is clearly associated with the unusually low proportion of females.

The sex ratio of Pochards is slightly in favour of females, whereas in Ferruginous Ducks it is strongly in favour of males. One of the reasons for this could be the coincidence of the hunting season and moulting by Ferruginous Duck females. During nesting, the species are separated as a result of the differences in feeding habits and choice of breeding habitat. Small reed islands could be a factor which is reducing the impact of suboptimal habitat. Both species avoided large fishponds not overgrown with vegetation, which can be explained by their sensitivity at the time of nesting and moulting.

IZ ORNITOLOŠKE BELEŽNICE

From the ornithological notebook

TUNIZIJA / TUNISIA

AVOCET *Recurvirostra avosetta*

Sabljarke – 5000–6000 osebkov opazovanih 1.3.2004 v solinah Thyna, južno od mesta Sfax (10°43'E, 34°38'N; okrožje Sfax, osrednja Tunizija). To je verjetno ena izmed največjih jat sabljarke, kar jih je bilo kdaj opazovanih v Tuniziji.

On 1 Mar 2004, between 15.30 and 18.00 h, Vesna Trup and I were exploring the Thyna saltpans (10°30'E, 34°30'N), situated immediately south of Tunisia's second biggest town, Sfax. Among various interesting bird species occurring there in large numbers, our attention was soon drawn by a huge flock of Avocets, roosting in one of the water basins in the central part of the saltpans. The birds congregated in shallow water in the very middle of the basin. During our observation, the entire flock flushed several times without obvious reason but invariably returned to the previous roosting site, packed even more tightly. This, of course, made precise counting very difficult. However, on the basis of several incomplete counts carried out repeatedly, I estimated the number of Avocets at 5,000–6,000 birds. In close association with Avocets I also saw a group of 300 Black-tailed Godwits *Limosa limosa*. Avocet winter totals for Tunisia are given as 12,000 (year unknown) [URBAN, E.K., FRY, C.H. & KEITH, S. (1986): The Birds of Africa. Volume II. – Academic Press, London] and 4,100, 9,050, 2,638, 1,361 and 2,944 for the years 1975, 1977–78, 1986, 2002 and 2003 respectively [ISENMANN, P., GAULTIER, T., HILI, A.E., AZAFZAF, H., DLENSI, H. & SMART, M. (2005): Oiseaux de Tunisie – Birds of Tunisia. – SEOF éditions, Paris]. Figures of the wintering birds for the most important sites (IBAs) in the country are as follows: Sebkhet Kelbia (1,600), Sebkhet Sidi Mansour (100–3,500) and Salines de Thyna (1,000–2,000) [AMARI, M. & AZAFZAF, H. (2001): Tunisia. pp. 953–973 In: FISHPOOL, L.D.C. & EVANS, M.I. (eds.): Important Bird Areas in Africa and associated islands: Priority sites for conservation. BirdLife Conservation Series No. 11. – Pisces Publications and BirdLife International, Newbury and Cambridge]. However, published data for the migration period, when numbers in general might be even higher, are scarce. The largest numbers of Avocets in Thyna saltpans published so far date to 7 Nov 1998 (2,980), while 3,000 birds were counted on 24 Mar 1975 at Sebkhet Sidi Mansour (ISENMANN *et al.* 2005). The observation described

in this short note is probably one of the largest single-site concentrations of Avocets ever recorded in Tunisia and further indicates the importance of the country's saline and brackish wetlands as staging-posts for migratory waterbirds.

Luka Božič, DOPPS-BirdLife Slovenia, Kamenškova 18, SI-2000 Maribor, Slovenia, e-mail: luka.bozic@dopps-drustvo.si

BLUE-CHEEKED BEE-EATER *Merops persicus*

Zeleni čebelar – 2 osebka opažena dne 5.3.2004 na 19. kilometru poti med krajema Matmata in Douz (9°48'E, 33°32'N; okrožje Gabes, J Tunizija); zelo zgodnje in eno izmed redkih novejših opazovanj vrste v Tuniziji, kjer zeleni čebelar ne gnezdi

During a drive between Matmata and Douz (9°30'E, 31°30'N; Gabes governorate, S Tunisia) in the early afternoon on 5 Mar 2004, I noticed, on the 19th kilometre of the road, two bee-eaters flying slowly in SW–NE direction and then circling for a while, a few meters above the ground. I stopped the car and immediately became aware of their calls, slightly but distinctly different from those of the familiar European Bee-eater's *Merops apiaster* calls. A look through binoculars revealed the completely green breast and belly of the birds, rusty-red underwings and clearly visible, long tail-streamers, making identification of the Blue-cheeked Bee-eater straightforward. The observation lasted only for about half a minute, as the birds soon disappeared behind a small ridge in the rugged desert country. The Blue-cheeked Bee-eater is rarely recorded in Tunisia. The most up-to-date annotated checklist for the country by ISENMANN *et al.* [ISENMANN, P., GAULTIER, T., HILI, A.E., AZAFZAF, H., DLENSI, H. & SMART, M. (2005): Oiseaux de Tunisie – Birds of Tunisia. – SEOF éditions, Paris] lists just five records since 1979, while no reliable recent records were known to THOMSEN & JACOBSEN [THOMSEN, P. & JACOBSEN, P. (1979): The birds of Tunisia. An annotated check-list and a field-guide to bird-watching, Copenhagen]. The last two authors conclude that the Blue-cheeked Bee-eater is perhaps an irregular and very rare visitor in spring or autumn migration. I found two additional recent records dated 2004 and 2005 from web sources [<http://www.birdtours.co.uk/tripreports/tunisia/>]. All observations, except one, originate from southern, Saharan regions of Tunisia. My observation, however, also represents quite an early record as the species usually arrives at its breeding grounds in NW Africa in late March and

(mainly) April [FRY, C.H., KEITH, S. & URBAN E.K. (1988): The Birds of Africa. Volume III. Parrots to Woodpeckers. – Academic Press, London].

Luka Božič, DOPPS–BirdLife Slovenia, Kamenškova 18, SI–2000 Maribor, Slovenia, e–mail: luka.bozic@dopps-drustvo.si

SLOVENIJA / SLOVENIA

BELOREPEC *Haliaeetus albicilla*

White-tailed Eagle – an individual in 1y plumage observed on 19 Nov 2006 at Draga fishponds (UTM VL68, C Slovenia), which is only the second observation for these fishponds

Dne 19.11.2006 sem na izletu v dolini ribnikov v Dragi pri Igu opazoval orla belorepca. V Velikem ribniku je bilo le nekaj centimetrov vode: upravljalci praznijo ribnik zaradi izlova rib. Na sredini ribnika je bilo v plitvini ujetih veliko rib in najbrž so prav te pritegnile orlovo pozornost. Da gre za prvoletnega mladčaka, je potrdila obarvanost repa, kjer še ni bilo belih peres, ki so značilna za odrasle ptice. Vendar pa se tega popoldneva orel ni spustil po plen na Veliki ribnik. Morda so ga od tam pregnali mladi skavti, ki so se zadrževali ob tem ribniku in bili kar precej glasni. Zato se je orel spustil na naslednji ribnik, imenovan Srednji. Tam je preplašil nekaj rac mlakaric *Anas platyrhynchos* in poletel za sivo čapljjo *Ardea cinerea*, vendar je ni napadel. Po nekaj krogih nad tem ribnikom je letel do gozda pod vasico Sarsko. Naj dodam, da sem med več kot 50 mlakaricami na Velikem ribniku opazoval tudi samca race kostanjevke *Aythya nyroca*. Med več kot desetletnim sistematičnim opazovanjem ptic v Dragi [SOVINC, A. (1990): Ptice doline Drage pri Igu (Ljubljansko barje, Slovenija) v letih 1978–88 in naravovarstvena vprašanja. – Varstvo narave 16: 101–117] in od konca osemdesetih let prejšnjega stoletja dalje orel belorepec tu ni bil opažen. Znano pa je, da je bil v drugi polovici prejšnjega stoletja en osebek v Dragi ustreljen.

Andrej Sovinc, Pod kostanji 44, SI–1000 Ljubljana, Slovenija, e–mail: andrej.sovinc@guest.arnes.si

SHORT-EARED OWL *Asio flammeus*

Močvirska uharica – odrasel osebek opažen 16.10.2006 na Cerkniškem jezeru (UTM VL56)

On 16 Oct 2006, we paid a short visit to Lake Cerknica (UTM VL56, C Slovenia). In the meadow southwest of the village of Žerovnica we noticed, at around 10.30 hrs when walking near a small area covered by old high grass, an adult Short-eared Owl. Before our arrival, the owl was resting on the ground. When we came closer to the high grassland, we

observed the Short-eared Owl flying from this spot to the next islet of high grass in the harvest field meadow. After having a good look at the species, we proceeded to the other spot with high grass, where we watched the owl flying from the grass to the meadow again.

Tomáš Brinke, Czech Society for Ornithology, Na Bělidle 252/34, CZ–150 00 Praha 5, Czech Republic, e–mail: brinke@birdlife.cz
Lukáš Viktor, Czech Society for Ornithology, Na Bělidle 252/34, CZ–150 00 Praha 5, Czech Republic, e–mail: viktor@birdlife.cz

RJAVA CIPA *Anthus campestris*

Tawny Pipit – one individual observed on 11 May 2006 near Hajdina (UTM WM64, NE Slovenia)

Med popisom ptic v bližini kraja Hajdina (Dravsko polje) dne 11. 5. 2006 sem na zbranani njivi opazoval rjavo cipo. Ptica ni bila boječa. Ko sem se ji približal, sploh ni odletela, le nekoliko je pospešila hojo vzdolž roba njive. Med opazovanjem se ni oglašala. Območje sem do začetka julija obiskal še večkrat, vendar rjave cipe nisem več opazil. V zadnjih 15 letih sta bili v literaturi objavljeni le dve opažanji rjavih cip v SV Sloveniji [BRAČKO, F. (1996): Rjava cipa *Anthus campestris*. – *Acrocephalus* 17 (77): 131; SOVINC, A. & ŠERE, D. (1994): Ornitološka kronika za leto 1992. – *Acrocephalus* 15 (64): 102–106].

Matjaž Kerček, Kungota pri Ptuj 44, SI–2325 Kidričevo, Slovenija, e–mail: matjazkercek@yahoo.com

ROBIDNA TRSTNICA *Acrocephalus dumetorum*

Blyth's Reed Warbler – one individual in its final moult phase caught on 26 Aug 2005 at Slovenja vas near Ptuj (UTM WM74, NE Slovenia)

Pisanje o redko odkriti vrsti oz. o prvem podatku za neko območje je posebno zadovoljstvo. Dne 26.8.2005 sem v vrbišču v Slovenji vasi blizu Ptuja v mrežo za lov ptic ujel in obročkal odrasel osebek robidne trstnice. Z determinacijo ni bilo težav, saj to vrsto dobro poznam z ornitološke postaje na Vrhniki. Glede na to, da je šlo za odrasel osebek, sem ob pregledu perja opazil sledove golitve letalnih peres in krovnega perja. Zajeda na drugem primarnem peresu (2.pp) ni bila v celoti izoblikovana, pero je še raslo in bilo je dokaj krajše v primerjavi s tretjim primarnim peresom (3.pp), deloma v tulcu in na vrhu nekako zavito. Tudi prvo primarno pero (1.pp) je bilo še v tulcu. Rep in druga letalna peresa so bila povsem sveža in pregoljena. Zelo zgođen in presenetljivo zanimiv je čas pojavljanja, vsi naši dosedanja podatki o tej vrsti datirajo namreč iz druge polovice septembra [TOME, D., SOVINC, A. & TRONTELJ, P. (2005): Ptice Ljubljanskega barja. – Monografija DOPPS št. 3, DOPPS, Ljubljana]. Drugi pridobljeni parametri so skladni z robidnimi trstnicami, ujetimi pri nas, in s podatki ornitoloških priročnikov.

Vreme je bilo tega dne oblačno, dopoldne je v presledkih rahlo deževalo, popoldne pa se je dež okrepil. Dnevna temperatura pa je bila 21°C.

Franc Bračko, Gregorčičeva 27, SI–2000 Maribor, Slovenija

SIVA VRANA *Corvus corone cornix*

Hooded Crow – notes on unusual behaviour on 21 Apr 2006 near Starošince (UTM WM54, NE Slovenia): one of the birds was hanging for some seconds; from the electrical wire in a bat-like posture on 2 May, near Lovrenc na Dravskem polju (NE Slovenia), a Hooded Crow was following on a Stoat *Mustela erminea* on the ground

Predstavniki iz družine vranov so bili zaradi svoje visoke inteligence in zanimivega vedenja predmet številnih etoloških raziskav. Tudi sam sem imel priložnost opazovati dva zanimiva primera njihovega vedenja. Prvo nenavadno vedenje sem opazoval dne 21.4.2006 v bližini kraja Starošince (Dravsko polje). Na žicah daljnovoda, speljanega sredi ogromnih monokulturnih njiv, sem opazil štiri sive vrane. Ena izmed ptic je visela z žice kot netopir, z glavo navpično navzdol. V nasprotju z netopirji pa je imela spuščene tudi peruti. Mislim sem, da je poginila zaradi udara električnega toka in se nekako zataknila za žico. Po nekaj sekundah opazovanja pa se je ptica spretno zasukala in obsedela v običajnem položaju. Nato so vse štiri vrane skupaj odletele. Podobno vedenje sivih vran je že bilo opazovano na Poljskem. Tam so posamezne sive vrane visele z žice 3–8 sekund, potem pa so se spustile v mešano skupino sivih in poljskih vran *Corvus frugilegus* ter kavk *C. monedula*, ki so se hranile na tleh. Za razlago tega vedenja avtorji članka navajajo dve hipotezi. Po prvi so s tem vedenjem splašile druge ptice in si s tem izboljšale dostop do hrane, po drugi pa so to počele za lastno zabavo [SKORKA, P. (2000). Niezwykłe zachowanie »wron siwych« *Corvus corone cornix* na zerowis. – Notatki Ornitologiczne, 41 (1): 91–92]. Drugo zanimivo vedenje sem opazoval 2.5.2006 na njivskih površinah v bližini Lovrenca na Dravskem polju. Takrat sem opazoval sivo vrano, ki je po tleh sledila veliki podlasici *Mustela erminea*. Ker se nisem premaknil, me podlasica ni opazila in ubirala pot naravnost proti meni. Naposled me je vendarle opazila in obšla na razdalji kakih 20–30 metrov, siva vrana pa ji v mojo bližino ni sledila. Vrane *Corvus corone* so občasno tudi plenilke, znani pa so tudi številni primeri kleptoparazitizma [GLUTZ VON BLOTZHEIM, U.N. IN BAUER, K.M. (1993). Handbuch der Vögel Mitteleuropas. Band 13/III. – Aula Verlag, Wiesbaden]. Na podlagi pričujočega opazovanja pa vzroka vraninega vedenja ne moremo zanesljivo ugotoviti.

Matjaz Kerček, Kungota pri Ptuj 44, SI–2325 Kidričevo, Slovenija, e-mail: matjazkercek@yahoo.com

HRVAŠKA / CROATIA

NEVESTICA *Aix sponsa*

Wood Duck – one seen swimming on 18 Apr 2004 on the calm surface of Crikvenica harbour (UTM VL70, Dalmatia, NW Croatia); the record was confirmed by the National Rarities Committee

Dne 18.4.2004 sva avtorja premočena prikolesarila do obmorskega mesta Crikvenica. Tam sva v pristanišču opazila raco, ki je krožila po vodi. V njej sva hitro prepoznala pisanega samca nevestice. Prav smešno je bilo opazovati to prineseno ptico na zelo mirni gladini. Verjetno je samec od kod pobegnil, vendar si ne morem predstavljati, kaj je ta osebek počel na morju. Vsekakor gre za redek podatek za Hrvaško obalo, saj je znan le podatek o paru z Neretve [RUCNER, D. (1998): Ptice hrvatske obale Jadrana. – Hrvatski prirodoslovni muzej, Ministrstvo razvitka i obnove, Zagreb]. Podatek je potrdila Nacionalna komisija za redkosti.

Dejan Bordjan, Ulica 8. februarja 50, SI–2204 Miklavž, Slovenija, e-mail: dejanonih@email.si

Jernej Polajnar, Kašova 15d, SI–3212 Vojnik, Slovenija, e-mail: j@biologija.org

MALI ŠKURH *Numenius phaeopus*

Whimbrel – one individual seen on 5 Aug 2005 on the coast near Kolansko blato (UTM VK92, Pag Island, W Croatia)

Dne 5.8.2005 sem med letovanjem na otoku Pagu opazoval malega škurha na obali pred Kolanskim blatom. Tam se je spreletaval in posedal po obrežnih skalah. Rucner [RUCNER, D. (1998): Ptice hrvatske obale Jadrana. – Hrvatski prirodoslovni muzej, Ministrstvo razvitka i obnove, Zagreb] sicer navaja malega škurha za Kolansko blato, vendar ima samo en zabeležen podatek pred 5.8. za celotno Hrvaško primorje. Značilnejši so v začetku septembra.

Dejan Bordjan, Ulica 8. februarja 50, SI–2204 Miklavž, Slovenija, e-mail: dejanonih@email.si

RED-THROATED PIPIT *Anthus cervinus*

Rdečegrla cipa – dva osebkopa opažena dne 26.10.2005 at Lake Sakadas (UTM CR25, Baranja, SV Hrvaška); prvo opazovanje za Naravni park Kopački rit

On 26 Oct 2005, we heard and observed two individuals of the Red-throated Pipit on the slope of the flood protection dyke at Lake Sakadas, Kopački rit Nature Park (UTM CR25, Baranja, NE Croatia). The birds were discovered by the first author on the basis of their characteristic calls

that are distinct from those of other pipits (Tree Pipit *A. trivialis*, Meadow Pipit *A. pratensis*, Water Pipit *A. spinoletta* or Tawny Pipit *A. campestris*) present in the area. The birds were hiding in the grass and were difficult to observe owing to their quick movements and "rodent" type behaviour. After some time, however, we were able to observe them long enough to establish that they were in the first winter plumage as depicted in Collins Field Guide [MULLARNEY, K., SVENSSON, L., ZETTERSTÖM, D & GRANT, P.J. (1999): The most complete field guide to the Birds of Britain and Europe. – Harper Collins, London]. Unfortunately, we were not in position to photograph them. Red-throated Pipits are considered accidental and rare species in Croatia [KRALJ, J. & RADOVIĆ, D. (2002): Rare birds in Croatia. 1st Report of the Croatian Rarities Committee. – *Larus* 48: 73–83; KRALJ, J. (2005): Rare birds in Croatia. 2nd Report of the Croatian Rarities Committee. – *Larus* 49: 37–51]. Until this observation, only 21 individuals had been observed or ringed on five occasions in the Mediterranean part of Croatia from Pag Island to the Neretva delta. They have never been recorded in the continental part of Croatia, including Kopački rit Nature Park. This observation is therefore the first of this species in this area, making the 294th species on the checklist. It is interesting that Red-throated Pipits have been regular migrants during spring and autumn in nearby Hungary and the Vojvodina region, Serbia, where the senior author (J. MIKUSKA) had a chance to observe them on several occasions at Lake Ludasko and Kapetanski rit.

Tomik Adrian, Department of Biology, University of Osijek, Lj. Gaja 6, HR-31000 Osijek, Croatia, e-mail: adrian.tomik1@os.htnet.hr
 József Mikuska, Department of Biology, University of Osijek, Lj. Gaja 6, HR-31000 Osijek, Croatia, e-mail: amikuska@ffos.hr
 Alma Mikuska, Department of Biology, University of Osijek, Lj. Gaja 6, HR-31000 Osijek, Croatia, e-mail: amikuska@ffos.hr

CITRONASTA PASTIRICA *Motacilla citreola*

Citrine Wagtail – one observed on 29 Apr 2004 initially in a bush and eventually in flight above a wet meadow at Donje blato (UTM XH75, Korčula Island, S Dalmatia); the record was confirmed by the National Rarities Committee

Dne 29.4.2004 sva obiskala močvirne travnike Donje blato pri mestu Korčula na otoku Korčula v južni Dalmaciji. Tam sva ob prvi mlaki nekje na sredini travnikov na grmovju opazila majhno ptico, ki je nisva takoj prepoznala, kljub uporabi teleskopa in daljnogleda. Ptica je bila delno zakrita z vejami, tako da nama je bila razkrita le prva polovica telesa. Bila je rumena po glavi in sedela je na grmu, zato sva takoj pomislila na rumenega *Emberiza citrinella* ali pa plotnega strnada *Emberiza cirrus*. Zaradi posebnega vzorca rumene barve na glavi sva obe vrsti strnada izločila. Živo

rumeni podbradek se je nadaljeval v polkrožno rumeno črto, ki se je končala kot rumena nadočesna črta s koncem pri očesu. Preostali del glave je bil rumeno rjav. Ptica je najinega oprezanja imela očitno dovolj, in je odletela. V letu sva prepoznala značilni let pastirice, kar naju je v kombinaciji z rumeno glavo napeljalo na rumeno pastirico *Motacilla flava*, vendar sva potem opazila siv hrbet, kar naj bi govorilo o sivi pastirici *Motacilla cinerea*. Potem ko sva se "posvetovala" s Collinsonim priročnikom za opazovanje ptic, sva izločila vse podvrste rumenih pastiric, prav tako siva pastirica nima rumene glave. V opazovanem osebku sva tako prepoznala citronasto pastirico. Bila je bodisi samec ali samica v zimskem perju. Kljub intenzivnemu iskanju in večkratnim obiskom Donjega blata pa citronaste pastirice nisva več videla. Prav zlahka bi se skrila v grmovju ali med mnogimi rumenimi pastiricami, ki so ta kraj izkoriščale kot selitveno postojanko. Le-teh sva našla štiriinštirideset (44). Podatek je potrdila Nacionalna komisija za redkosti.

Dejan Bordjan, Ulica 8. februarja 50, SI-2204 Miklavž, Slovenija, e-mail: dejanonih@email.si

Jernej Polajnar, Kašova 15d, SI-3212 Vojnik, Slovenija, e-mail: j@biologija.org

ČRNOČELI SRAKOPER *Lanius minor*

Lesser Grey Shrike – on 10 Aug 2004, two young individuals were spotted in a tree on the edge of a stony pasture at Velo blato (UTM WK00, Pag Island, W Croatia); every few minutes an adult individual appeared

Dne 10.8.2004 sva se odpravila na Velo blato na otoku Pag. Tam sva opazovala dva mlada črnočela srakoperja, h katerima je vsakih nekaj minut priletel odrasel osebek. Mlada osebk sta sedela vrh nizkega drevesa na robu ograjenega kamnitega travnika na pobočju SV od Velega blata. Zanimivo je, da gnezdenje črnočelega srakoperja še ni bilo zabeleženo za hrvaške otoke – razen za otok Krk [RUCNER, D. (1998): Ptice hrvatske obale Jadrana. – Hrvatski prirodoslovni muzej, Ministrstvo razvitka i obnove, Zagreb]. Hranjenje mladih pa vsekakor kaže na možno gnezdenje, čeprav je datum nekoliko pozen.

Dejan Bordjan, Ulica 8. februarja 50, SI-2204 Miklavž, Slovenija, e-mail: dejanonih@email.si

Ana Vidmar, Polanškova 8, SI-1000 Ljubljana, Slovenija, e-mail: ana_vidmar@email.si

TRAVNIŠKI VRABEC *Passer hispaniolensis*

Spanish Sparrow – several observations of Spanish Sparrows during the Student Research Camp on Korčula Island (Dalmatia, W Croatia) in 2004; the first observation on 24 Apr 2004 concerned two

individuals frequenting the area near the village of Čara (UTM XH55); on 26 Apr 2004, we saw ten individuals in three groups near the town of Lumbarda (UTM XH75); on 27 Apr 2004, we observed five individuals in Postrana town; our last observation made on 28 Apr 2004 comprised forty individuals hiding in the bushes near the Vela luka – Cape Privala road (UTM XH45)

Med študentskim biološkim taborom na otoku Korčuli v letu 2004 smo se večkrat srečali s travniškimi vrabci. Prvič smo jih opazili dne 24.4.2004 pri naselju Čara, in sicer dva osebk, ki sta se kopala v obcestnem pesku. Dne 26.4.2004 smo pri naselju Lumbarda opazovali v treh skupinah deset osebkov, dne 27.4.2004 pa smo med poslušanjem smrdokavre *Upupa epops* v naselju Postrana opazili pet osebkov, ki so se zadrževali v bližini hiš. Nazadnje smo se srečali s to vrsto 28.4.2004 pri kalu ob cesti, ki vodi od Vele Luke proti rtu Privala. Opazovali smo štirideset osebkov, ki so se skrivali po grmovju.

Dejan Bordjan, Ulica 8. februarja 50, SI-2204 Miklavž, Slovenija, e-mail: dejanonih@email.si

BOSNA IN HERCEGOVINA / BOSNIA AND HERZEGOVINA

RED-RUMPED SWALLOW *Hirundo daurica*

Rdeča lastovka – najdeni dve gnezdi: 29.10.2006 pri vasi Rajići v dolini Drežnice (UTM YJ12 Z od Mostarja) ter v jami Velika pečina (UTM YH38, J od Blagaja)

More than 20 years ago, S. Obratil gave an overview of the area inhabited by the Red-rumped Swallow in Bosnia and Herzegovina [OBRATIL (1982): Areal lastovice pečinske *Hirundo daurica rufala* Temm. U SR Bosni i Hercegovini. – Glasnik Zemaljskog muzeja, Prirodne nauke, nova serija, 21: 173–182], in which he referred to four localities: the western part of Popovo polje, Hutovo blato, the Bregava valley upstream from Stolac and near the town of Gornja Grabovica on the Mostar – Sarajevo road. Now we can add two more localities to this list. The first is a small cave above the village of Rajići in the Drežnica valley (northwest from Mostar) (UTM YJ12) along the road leading to Mala Čvrstica, which we visited on 29 Oct 2006. The second is Velika pečina, not far from Izvor Bunice (UTM YH38) south from Blagaj near Mostar, which we explored on 5 Nov 2006. In both caves, only nests were found, without the presence of birds, which is normal for that time of the year.

Jasminko Mulaomerović, B. Zenuni 6, BA-71000 Sarajevo, Bosnia and Herzegovina, e-mail: jasminko.mulaomerovic@bhtelecom.ba
Ilhan Dervović, Visočkih brigada 36, BA-71300, Bosnia and Herzegovina, e-mail: vidravisoko@gmail.com

WALLCREEPER *Tichodroma muraria*

Skalni plezalček – 1 osebek opažen dne 27.8.2006 na gori Čvrstica (UTM YJ12, S Hercegovina)

After some of the rare genuine mountaineers in Bosnia and Herzegovina, led by Faruk Zahirović and Zdravko Raštegorec, made the first bivouac in Zakamenica (UTM YJ12, N Herzegovina) under the cliff called Veliki kuk on Mt Čvrstica and set up some ropes to secure the path, the valley of Grabovica became one of the most visited places of this mountain. On 27 Aug 2006, Kenan Pašić, Ilhan Dervović and I went there to shoot some material for a documentary that had been in the making for almost three years. The visit to the left canyon (towards the entries to the alpinist routes) was rewarded with a Wallcreeper, spotted on a rock on the left side above the first metal steps. The ornithological literature of Bosnia and Herzegovina [OBRATIL, S. (1966): Pregled istraživanja ornitofaune Bosne i Hercegovine (I dio). – Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine u Sarajevu, Prirodne nauke, nova serija V: 191–268] makes no mention of this bird on Mt Čvrstica.

Jasminko Mulaomerović, B. Zenuni 6, BA-71000 Sarajevo, Bosnia and Herzegovina, e-mail: jasminko.mulaomerovic@bhtelecom.ba

ALPINE COUGH *Pyrrhocorax graculus*

Planinska kavka – jata 375 osebkov opažena dne 29.10.2006 nad Malo Čvrstico (UTM YJ12, SZ od Mostarja)

During our speleological explorations implemented in the last few years we have been intensively noting down all information on the occurrence and nesting of Alpine Cough on the mountains of Bosnia and Herzegovina. These are mostly smaller flocks nesting in certain pits and caves. The excursion to the valley of Drežnica (north-west of Mostar) on 29 Oct 2006 and the ascent along the old shepherd road towards Mala Čvrstica led us to the “bench” at Borovi rat. From one side, an unforgettable view of the Čvrstica valley and Mt Čabulja opens up, while from the other side the peaks of Krst and Srednji rat (UTM YJ12) of Mala Čvrstica are to be seen. Exactly above this second peak, a flock of Alpine Choughs appeared at the end of the day. Thanks to the photograph, I was able to count 375 birds. Besides me, Ilhan Dervović and Salko Lalić, a local man from Gornja Drežnica, were there to see the unusual sight.

Jasminko Mulaomerović, B. Zenuni 6, BA-71000 Sarajevo, Bosnia and Herzegovina, e-mail: jasminko.mulaomerovic@bhtelecom.ba

ALPINE CHOUGH *Pyrrhocorax graculus*

Planinska kavka – leta 2006 najdeno novo gnezdišče na Bjelašnici (UTM BP73, osrednja Bosna)

During the last speleological camp on Mt Bjelašnica, some new pits and caves with nesting Alpine Choughs were explored. In one of the pits, not previously known as a nesting site (Jama u Jasenu, UTM BP73, C Bosnia, near the Zelene njive summer house on the south side of Bjelašnica), the temperature at the bottom of the pit, i.e. the place of nesting, was measured for the first time, at 1°C. This year, two pairs nested in the pit. The pit was explored on the 22 Jul 2006 by Italian speleologists from Gruppo Grotte CAI Novara and our member Simone Milanolo. There was a significant amount of snow at the bottom of the pit.

Jasminko Mulaomerović, B. Zenuni 6, BA-71000 Sarajevo, Bosnia and Herzegovina, e-mail: jasminko.mulaomerovic@bhtelecom.ba

SRBIJA / SERBIA

EAGLE OWL *Bubo bubo*

Velika uharica – oglašanje samca na vzhodnem pobočju gore Kablar, dne 29.4.2005 (UTM DP36, osrednja Srbija)

Our team arrived at Rošci Primary School on Kablar Mt (UTM DP36, C Serbia) in the evening of 29 Apr 2005 in order to use the school as a base for the Big Birding Day, which started after midnight. For the beginning, we gathered in front of the school to listen for owls and other night active birds. The night was calm and we expected to find at least 3 different owl species, which had been known to breed in the vicinity of the school in previous years. To our surprise, the first bird we actually heard was a male Eagle Owl booming some 300 meters E from the school. The call was coming from the area of Đunovići, a hill situated at an altitude of 599 m a.s.l. and covered with mixed broad-leaf forest consisting of Hornbeam *Carpinus betulus*, Beech *Fagus moesiaca*, Turkey Oak *Quercus cerris*, Locust Tree *Robinia pseudoacacia*, and Lime *Tilia* sp. trees. This is the first data on the presence of Eagle Owl on the eastern slopes of Kablar Mt. Considering the time of the year and the suitable habitat, we presume that a pair bred there, although further research is needed to prove the assumption. Apart from this locality, the Eagle Owl is known to breed some 2 km SE on the cliffs of the Kablar Mt [Ružić, M. (2003): Contribution to

the knowledge of ornithofauna of the Ovčar-Kablar Gorge. – Beležnik Ovčarsko-Kablarske klisure 2: 75–80; GRUBAČ, B. (2003): The birds of the Ovčar-Kablar Gorge area. – Beležnik Ovčarsko-Kablarske klisure 2: 81–95].

Milan Ružić, ul. 8/8 N. N. Atenica, RS-32000 Čačak, Serbia,

e-mail: milrusic@yahoo.com

Miloš Radaković, Drakčići, 36000 Kraljevo, Serbia,

e-mail: calpestris@yahoo.com

BARN OWL *Tyto alba*

Pegasta sova – dne 4.6.2003 najden kadaver v bližini Čačka (UTM DP55, osrednja Srbija); sum na zastrupitev

During the field research carried out on 4 Jun 2003 in Atenica and Trnava (UTM DP55, C Serbia) near Čačak, I found the corpse of a Barn Owl on the ground in a ramshackle stable (see Photo). The corpse was about 4 weeks old. The bird was determined as a member of the north-east race *guttata* [MULLARNEY, K., SVENSSON, L., ZETTERSTROM, D. & GRANT, P.J., (1999): Bird Guide. – HarperCollins, London]. No evidence of blood, shooting, or mechanical wounds were found after a thorough examination of the corpse. Typical position of the left leg suggested convulsion, possibly poisoning. In recent years, the same stable has been used by Barn Owls during the non-breeding period. Barn Owl is a possible rare breeding species in Čačak and its surroundings. A poisoned Barn Owl was recovered in Prijedor village (UTM DP46) near Čačak on 24 Feb 1996 [GRUBAČ, B. (2003): The birds of the Ovčar-Kablar Gorge area. – Beležnik Ovčarsko-Kablarske klisure 2: 81–95]. It seems that poisoning has a great influence on the local Barn Owl population within the explored region.

Milan Ružić, ul. 8/8 N. N. Atenica, RS-32000 Čačak, Serbia, e-mail: milrusic@yahoo.com

GREY-HEADED WOODPECKER *Picus canus*

Pivka – oglašanje treh osebkov dne 8.4.2005; dne 30.4.2005 opažen oglašajoč se osebek pri izlivu reke Kamenice v Zahodno Moravo (UTM DP46, osrednja Srbija)

On 8 Apr 2005, while performing a 20 km long transect along the Zapadna Morava River between Čačak and Ovčar Banja, I visited the only known breeding colony of Grey Heron *Ardea cinerea* in the Čačak valley. The colony is situated in the Ridage village (UTM DP46, C Serbia) in a White Poplar *Populus alba* forest on the left bank of the Zapadna Morava, about 300 m downstream from the place where Kamenica River joins the Zapadna Morava. The mouth of the Kamenica river lies at an altitude of 249 m a.s.l. There I counted a total of 63 nests, 59 of which were occupied by Grey Herons. On that day I found 1 breeding pair of Common Buzzard *Buteo buteo* nesting on the edge of the Grey Heron colony and 1 pair of Green Woodpecker *Picus viridis* nesting in one of the huge White Poplar trees inside the colony. As soon as I left the colony and started walking upstream towards the Kamenica River I heard, at 12.45 h, 2 Grey-headed Woodpeckers calling from a small patch of White Poplar stand, close to the colony. After some 200 m walk further upstream, I even had a wonderful view of an adult Grey-headed Woodpecker male, which was feeding and calling intensively from a large isolated White Poplar tree in the meadow with scattered bushes. Although I approached this bird quite close, it did not take much notice of me. At 13.00 h, I heard another Grey-headed Woodpecker calling from the opposite bank of the Zapadna Morava, some 250 m away from the point where I was standing. This bird was evidently calling from an oak forest surrounded by orchards and arable fields on a small hill. Since I heard at least 3 territorial birds, I believe that there were 3 pairs of Grey-headed Woodpeckers there. On 30 Apr 2005, one Grey-headed Woodpecker male was observed and heard from the White Poplar and Common Alder *Alnus glutinosa* stand at the mouth of the Kamenica River, very close to the place where the solitary male had been observed on previous occasion. These are the first territorial pairs of Grey-headed Woodpeckers found in the Zapadna Morava valley around the town of Čačak. There are few records of the Grey-headed Woodpeckers occurring in lowland forests during the breeding season in Serbia, and until now mainly in the country's northern province of Vojvodina [TUCAKOV, M. (2004): Grey-headed Woodpecker *Picus canus*. – *Acrocephalus* 25 (120): 41–42].

Milan Ružić, ul. 8/8 N. N. Atenica, RS-32000 Čačak, Serbia, e-mail: milrusic@yahoo.com

RED-RUMPED SWALLOW *Hirundo daurica* & CRAG MARTIN *Ptyonoprogne rupestris*

Rdeča lastovka & skalna lastovka – manjša skupina opažena dne 2.5.2003 na gori Jelici (UTM DP55, Stjenik, JZ Srbija)

Mt Jelica (SW Serbia) stretches from Mt Ovčar on the NW to Mt Stolovi on the SE. Its ridge is about 30 km long. Mt Jelica's northern slopes facing the Čačak valley are mostly steep, while its southern slopes facing the Dragačevo region are fairly gentle. The mountain is mostly covered by a broad-leaved forest of Beech *Fagus sylvatica* and Oak *Quercus* sp. stands. At Stjenik (UTM DP55), in the central part of the mountain, there are about 500 m long and up to 100 m high limestone cliffs facing south. Accompanied by Marko Đurakić we visited the locality on 2 May 2003. In late afternoon we spotted a group of swallows and martins flying and feeding around the cliffs. There were 4–6 Red-rumped Swallows, 10–12 Crag Martins and several House Martins *Delichon urbica*. Red-rumped Swallows and Crag Martins are found in the nearby Ovčar-Kablar Gorge during the breeding season [GRUBAČ, B. (2003): The birds of the Ovčar-Kablar Gorge area. – *Beležnik Ovčarsko-Kablarske klisure* 2: 81–95; RUŽIĆ, M. (2003): Prilog proučavanju faune ptica Ovčarsko-Kablarske klisure. – *Beležnik Ovčarsko-Kablarske klisure* 2: 75–80]. We therefore assume that these 2 species could possibly breed at Stjenik during that year.

Milan Ružić, ul. 8/8 N. N. Atenica, RS-32000 Čačak, Serbia, e-mail: milrusic@yahoo.com

Marko Šćiban, Bate Brkića 18, RS-21000 Novi Sad, Serbia, e-mail: sciban@eunet.yu

BOHEMIAN WAXWING *Bombycilla garrulus*

Pegam – trije osebkovi opaženi dne 15.2.2005 pri Kazanu na zahodni Moravi (UTM DP55)

At 13.00 h on 15 Feb 2005, three Bohemian Waxwings were observed flying upstream of Kazan on the Zapadna Morava in Atenica, Čačak (UTM DP55). The typical call of this bird was heard as well. It is obvious that during the winter 2004/2005 we had an invasion of this species in Serbia, as established in several different places throughout the country [KULIĆ, B. (2005): Pojavljivanje kugare *Bombycilla garrulus* u Nišu. – *Ciconia* 14: 129; RADIŠIĆ, D., ŠĆIBAN, M., GRUJIĆ, D. & PUZOVIĆ, S. (2005): Boravak i veličina jata kugara *Bombycilla garrulus* u toku zime 2004/2005 u Novom Sadu i Beočinu. – *Ciconia* 14: 93–96; VUČANOVIĆ, M. & TOT, E. (2005): Boravak kugara *Bombycilla garrulus* u jugoistočnom Banatu tokom zime 2004/2005. – *Ciconia* 14: 89–93]. This record is, however, the first for this part of Serbia.

Milan Ružić, ul. 8/8 N. N. Atenica, RS-32000 Čačak, Serbia, e-mail: milrusic@yahoo.com

FIRECREST *Regulus ignicapillus*

Rdečeglavi kraljiček – osebek opažen dne 3.1.2005 na jezeru Međuvršje, v soteski Ovčar-Kablar (UTM DP35, JZ Srbija)

Within the framework of the International Waterbird Census carried out on 3 Jan 2005, we counted birds on Međuvršje lake in the Ovčar-Kablar gorge (UTM DP35, SW Serbia). Around 13.00 h we paid attention to several small passerines foraging on the right bank of the lake in a mixture of scrub and trees (Locust Tree *Robinia pseudoacacia*, willow *Salix* sp., Elder *Sambucus nigra*, Alder *Ulmus glutinosa*). Apart from a Marsh Tit *Parus palustris* and Blue Tit *Parus caeruleus*, a single Firecrest was observed. The birds were flying up and down along the bank and feeding, which enabled us to have several good sightings of the Firecrest as well as to hear its typical calling for a couple of times. Apparently, this is a new bird species for the IBA Ovčar-Kablar gorge [GRUBAČ, B. (2003): The birds of the Ovčar-Kablar gorge area. – Beležnik Ovčarsko-Kablarske klisure 2: 81–95]. Firecrest is a rare wintering species in central Serbia [STANKOVIĆ, B. (2000): The survey of bird fauna of broader Jagodina area in middle Morava valley. – *Ciconia* 9: 80–102; STANIMIROVIĆ, Ž. (2000): Faunistical list of birds of Banjička forest and Banjica (suburbia of Belgrade). – *Ciconia* 9: 103–110].

Milan Ružić, ul. 8/8 N. N. Atenica, RS-32000 Čačak, Serbia, e-mail: milruzic@yahoo.com

Marko Šćiban, Bate Brkića 18, RS-21000 Novi Sad, Serbia, e-mail: sciban@eunet.yu

RAVEN *Corvus corax*

Krokar – trije osebkovi so dne 2.11.2004 v vasi Grab (UTM DP45, JZ Srbija) napadali mlado domačo mačko

In the region of Dragačevo (SW Serbia), the numbers of breeding pairs of Ravens have increased in the last 15 years. This population increase has also been recorded in other regions of Serbia [PUZOVIĆ, S., SIMIĆ, D., SAVELJIĆ, D., GERGELJ, J., TUKAKOV, M., STOJNIC, N., HULO, I., HAM, I., VIZI, O., ŠĆIBAN, M., RUŽIĆ, M., VUČANOVIĆ, M. & JOVANOVIĆ, T. (2003): Birds of Serbia and Montenegro – breeding population estimates and trends: 1990–2002. – *Ciconia* 12: 35–120]. During the survey performed in Dragačevo in 2003 and 2004, a total of 8 active nests were found and more than 10 other occupied territories. On 2 Nov 2004, my father Branimir Ružić and I drove from Čačak to the village of Milatovići. Around 8.00 h we spotted 3 Ravens on the road in Grab village (UTM DP45). They were attacking a young Domestic Cat *Felis domesticus*, about 4 weeks old. The Ravens surrounded the kitten and attacked it from the air in low flight as well as from the ground. As

the nearest homestead was about 150 metres away, the kitten tried to find cover in a Locust Tree *Robinia pseudoacacia* alley and Blackberry *Rubus caesius* bushes beside the road. The kitten defended itself by hair raising, hissing and body contracting. I wasn't able to find out what the outcome of the Ravens' attack was. Active hunt by Ravens as well remains of cats in their diet have been recorded [CRAMP, S. & PERRINS, C.M. (1994): The Birds of the Western Palearctic. Vol. VIII Crows to Finches. – Oxford University Press, Oxford, New York].

Milan Ružić, ul. 8/8 N. N. Atenica, RS-32000 Čačak, Serbia, e-mail: milruzic@yahoo.com

ČRNA GORA / MONTENEGRO

BLACK STORK *Ciconia nigra*

Črna štorklja – pet novih podatkov o njenem pojavljanju v Črni gori: 18.–19.12.2000 in 13.1.2001 v Ulcinjskih solinah; 10.7.2001 na Šaskem jezeru; 15.2.1999 v Ulcinjskih solinah, s poljskim obročkom; 14.–15.10.2005 na Ulcinjskih solinah s slovaškim obročkom; vedno opazovan le en osebek

The Black Stork is one of the rarest birds in Montenegro. Only FIRER (1894) states an uncertain piece of data for Lake Skadar, depicting it is a rare breeder in the area [FIRER, Lj. (1894): Jedna godina ornitološkog izučavanja u Crnoj Gori. – Glasnik Zemaljskog muzeja u Bosni i Hercegovini, 7. 241–258. Sarajevo]. Since then, there are no breeding records [PUZOVIĆ, S., SIMIĆ, D., SAVELJIĆ, D., GERGELJ, J., TUKAKOV, M., STOJNIC, N., HULO, I., HAM, I., VIZI, O., ŠĆIBAN, M., RUŽIĆ, M., VUČANOVIĆ, M. & JOVANOVIĆ, T. (2004): Ptice Srbije i Crne Gore – veličine gnjezdilišnih populacija i trendovi: 1990–2002. – *Ciconia* 12: 36–120. Novi Sad]. In the south of the country, the species has been irregularly registered on passage with a maximum number of only two individuals. Recently, however, three interesting observations were made: one individual on 18–19 Dec 2000 and 13 Jan 2001 at the Ulcinj salinas (41°55'N, 19°18'E; SE Montenegro); one individual on 10 Jul 2001 at Lake Šasko. In addition, two records were reported by Martin Schneider Jacoby: one individual was registered on 15 Feb 1999 with a ring from Poland, and another on 14–15 Oct 2005 with a ring from Slovakia, both at the Ulcinj salinas (M. SCHNEIDER pers. comm.).

Darko Saveljić, P.O. Box 2, ME-81000 Podgorica, Montenegro, e-mail: dasav@cg.yu

VELIKA UHARICA *Bubo bubo*

Eagle Owl – single male heard calling at sunset on 28 Apr 2005 from a cliff above the Buljarica–Đurovica road south of Katun on the Adriatic coast

Na študentskem biološkem taboru Ekosistemi Jadrana Črna gora 2005 se je 28.4.2005 skupina za ptice odpravila na večerni teren v Uvalo Buljarica J od Katuna, in sicer z namenom, da preuči stanje tukalic v tamkajšnjem močvirju. Namesto zelenega petja tukalic smo ob sončnem zahodu slišali teritorialno oglašanje samca velike uharice. Oglašal se je iz skalnih sten nekje nad cesto med Buljarico in Đurovico.

Dejan Bordjan, Ulica 8. februarja 50, SI-2204 Milklavž, Slovenija, e-mail: dejanonih@email.si

ČUK *Athene noctua*

Little Owl – report on three individuals observed in 2005 in Montenegro: the first was observed on 25 Apr 2005 in the village of Mataguži north of Lake Skadar, the second on 25 Apr 2005 at Glavatičiči north of Budva, whereas the third individual was seen on 26 Apr 2005, sitting on a pillar in an abandoned part of the Ulcinj salt pans factory

Med študentskim biološkim taborom Ekosistemi Jadrana Črna gora 2005 smo se s čukom srečali trikrat, prvič dne 25.4.2005 v naselju Mataguži, ki leži na severni strani Skadarskega jezera. Med vožnjo skozi naselje smo ga opazili, ko je sedel na žici. Med opazovanjem se je enkrat spustil k tlom, vendar ni bilo videti, da bi kaj ujel. Še istega dne nam je mentorica skupine za netopirje Katerina Jazbec sporočila, da so en osebek opazili sedeti na oknu zapuščene hiše v naselju Glavatičiči severno od Budve. Zadnji osebek smo imeli priložnost videti 26.4.2005, ko je sedel na stebri v opuščenem delu tovarne v Ulcinjskih solinah.

Dejan Bordjan, Ulica 8. februarja 50, SI-2204 Milklavž, Slovenija, e-mail: dejanonih@email.si

SREDNJI DETEL *Dendrocopos medius*

Middle Spotted Woodpecker – a pair seen flying from one tree to another on 29 Apr 2005 in the area of Bijele skale near the town of Tuđemili NE of Bar; the pair frequented dry Turkey Oak *Quercus cerris* forest

V okviru študentskega biološkega tabora Ekosistemi Jadrana Črna gora 2005 je skupina za ptice skupaj s skupino za plazilce obiskala območje Bijele skale pri mestu Tuđemili SV od mesta Bar. Tja smo se odpravili 29.4.2005. Pobočje Bijele skale proti morju pokriva debeljak puhastega hrasta *Quercus pubescens*, planoto proti Skadarskemu jezeru pa suh gozd cera *Quercus cerris*. V tem gozdu smo na veliko presenečenje zaslišali srednjega detla. Ker ga nismo pričakovali, smo se odpravili na lov za njim. Kmalu smo zagledali par, ki se je spreletaval z drevesa na drevo in se glasno oglašal. Ptičjo sliko domačih nižinskih gozdov so dopolnile močvirske sinice *Parus palustris*, kratkoprsti plezalčki *Certhia brachydactyla*, brglezi *Sitta europaea* in črna žolna *Dryocopus martius*. Da pa le nismo nekje ob Muri, so nas poleg suhe pokrajine opozarjali še skalni strnadi *Emberiza cia*, kotorne *Alectoris graeca* in zelo glasen skalni brglez *Sitta neumayer*.

Dejan Bordjan, Ulica 8. februarja 50, SI-2204 Milklavž, Slovenija, e-mail: dejanonih@email.si

NOVE KNJIGE

New books

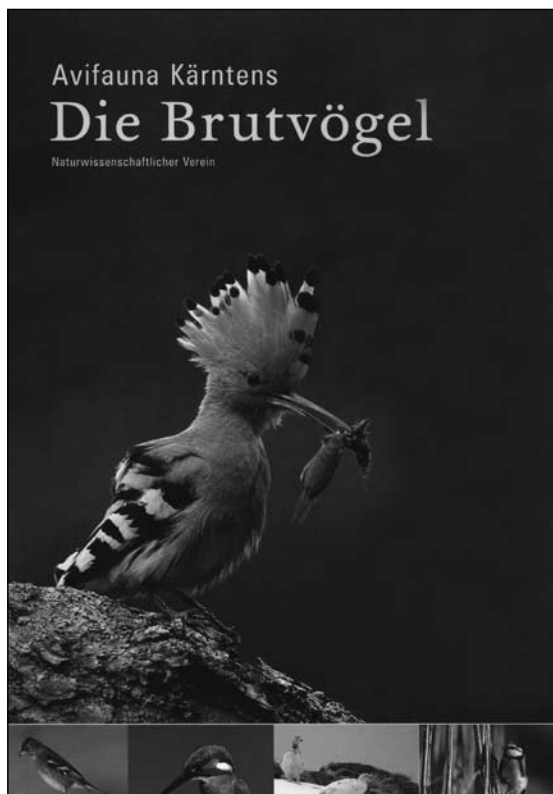
FELDNER, J., RASS, P., PETUTSCHNIG, W., WAGNER, S., MALLE, G., BUSCHENREITER, R. K., WIEDNER, P. & PROBST, R. (2006): **Avifauna Kärntens, Die Brutvögel**. – Naturwissenschaftlicher Verein für Kärnten, Klagenfurt. 423 strani formata A4, trda vezava, ISBN 3-85328-039-0. Cena: 30 EUR + poštšina

Pred nami je avifauna Koroške, in sicer njeni gnezdilci, ki jo je izdalo Naravoslovno društvo Koroške. Je plod sedemletnega kartiranja, opravljenega med leti 1998 do 2004. Avtorji so dobljene številne terenske podatke vsestransko obdelali, zbrali vse, kar je bilo napisano o pticah Koroške, in to strnili v celovit prikaz.

Bežno knjigo prelistajmo. Predstavitvi naravnih danosti Koroške, skupaj z njeno vegetacijo, sledi poglavje o zgodovinskem razvoju ornitologije na Koroškem. Temeljito in dokumentiran pregled ornitoloških snovanj v tem delu Avstrije, od samih začetkov, do novejšega časa. Med raziskovalci je omenjen tudi G. A. Scopoli, ki je na svojih terenskih pohodih zbiral podatke in material vse do južnokoroškega hribovja.

V poglavju o metodi je natančno razčlenjen potek tega zajetnega projekta, ki je združeval 115 bolj ali manj rednih sodelavcev. Celotno ozemlje Koroške, ki meri dobrih 9500 km², so razdelili na kvadrate v velikosti 5 x 3 geografskih minut ali ca. 6,1 x 5,6 km, kar pomeni površino 34,2 km² na posamezni kvadrat. Popis je bil opravljen v 270 kvadratih. Popisovalci so zapisovali tudi kvantitativne podatke, kar je bila podlaga za izračun pogostnosti oziroma številčnosti posamezne vrste. Podatki kartiranja za običajne vrste so razvrščeni v 4 kategorije pogostnosti (štiri velikosti kvadratkov), za redke vrste pa točkovno.

Sledi osrednji del knjige, predstavitev posameznih vrst, od »malega ponirka do velikega strnada«. Poleg nemškega in znanstvenega imena vrste je zapisano tudi angleško, italijansko in slovensko ime. Pri nekaterih vrstah pa še nemška imena iz starejše literature. Seznam obsega 157 gnezdečih vrst, pri čemer vrsta velja za gnezdečo, če je bilo gnezdenje potrjeno vsaj enkrat v času kartiranja. Vsaka vrsta je predstavljena na dveh straneh: njena razširjenost, življenjski prostor, pogostnost in gostota, fenologija (časovno pojavljanje), ogroženost in varstvo. Pri vsaki vrsti je

zemljevid njene razširjenosti oziroma pogostnosti na Koroškem, vsaj ena fotografija ptica in uporabljena literatura. Na koncu je še navedba avtorja besedila predstavljene vrste. Med gnezdilci zasledimo tudi brkatega sera, ki je na Koroškem gnezdil leta 2001 – po več kot 125 letih!

Nekdanjih gnezdilcev Koroške je 30 vrst; med njimi južna postovka, čuk, zlatovranka, hribski škranec, rumena pastirica, pisana penica, črnočeli srakoper in vrtni strnad. V poglavju »Rezultati« so povzeti v knjigi zbrani podatki in narejena njihova analiza; tako po letih poteka terenskega dela kot po posameznih obdelanih kvadratih in habitatnih tipih. Na vrhu lestvice pogostnosti gnezdilcev Koroške so ščinkavec, menišek, črnoglavka, taščica in kos.

V poglavju o varstvu narave in spremembah avifaune na Koroškem skozi čas je analiziranih 30 vrst nekdanjih gnezdilcev, z navedbo leta njihovega zadnjega potrjenega gnezdenja. Zanimiv je seznam ponovno gnezdečih vrst po letu 1985, ki so bile že na seznamu izumrlih gnezdilcev. Med njimi najdemo, z navedbo leta prve ponovne potrditve, čebelarja (1985), črno štokljo (1988), modro taščico (1992), belo štokljo (1996), čopastega škranca (1999), kozačo (2000), brkatega sera (2001), pegasto sovo (2003),

konopnico (2004) in plotnega strnada (2004).

In za konec še poglavje o Rdečem seznamu ogroženih gnezdilcev Koroške. Tabelačno so navedene vse vrste, s podatki o njihovem statusu na Koroškem, v Avstriji in Evropi. Med kritično ogroženimi vrstami na Koroškem, ki jim grozi izumrtje, so čapljica, bela štorčja, kreheljc, sivka, veliki žagar, jerebica, kosce, dular, veliki skovik, belohrbti detel, čopasti škrjanec, modra taščica, slegur, kobiličar, bičja trstnica, rakar, mali muhar, konopeljščica in škrlatec (preseneča podatek o bičji trstnici, saj je njeno število v Sloveniji v očitnem porastu). Kritično število poljske jerebice, kosca in velikega skovika je v povezavi z degradacijo kulturne krajine. Po drugi strani pa je, po zaslugi celoletnega zakonskega varstva, poraslo število velikih plenilcev, kot so planinski orel, sokol selec in velika uharica. Ker je velik del Koroške gozdnat in gorat, so tu še vedno bogate populacije koconogih kur, kot so belka, divji petelin, ruševca in gozdni jereb.

Pred nami je knjiga, ki vsestransko osvetljuje gnezdilce naše sosednje dežele. V njeni širini se zrcali skupinsko delo več avtorjev, predanih svojemu delu. Mična je tudi po videzu, saj jo krasi več kot 250 lepih barvnih fotografij, v glavnem posameznih ptičjih vrst, ki so jih prispevali različni avtorji. Glavnino fotografij je prispeval nam dobro poznani fotografski mojster J. Zmöltnig. Če pomislimo, da je bilo terensko delo končano leta 2004, pa že imamo delo natisnjeno pred seboj, lahko tudi po tej plati avtorjem samo iskreno čestitamo.

Ornitološko temeljito je obdelan predel v naši neposredni sosesčini, ki ima mnoge naravne danosti, podobne našim. To nam bo lahko v veliko pomoč, ko bomo pri nas iskali kakšno od »pričakovanih gnezdik«. Prepričan sem, da bo knjiga dobrodošlo branje in pomagalo v rokah tistih, ki se poglobljajo v ptičje življenje, pa tudi vsak ljubitelj bo našel v njej veliko zanimivosti in tudi estetskega užitka. Ob nakupu knjige se predhodno pozanimajte v pisarni DOPPSa, kjer bodo morda lahko poskrbeli za kakšno znižanje stroškov nabave.

Janez Gregori

VSEBINA LETNIKA 27 (2006), ŠT. 128-131: STR. 1-192

Contents of Volume 27 (2006), No. 128-131: pp. 1-192

Pregledni članki / Review articles

SAVELJIĆ, D.: The breeding of Pygmy Cormorant *Phalacrocorax pygmeus* in Montenegro: a review [Gnezdenje pritlikavega kormorana *Phalacrocorax pygmeus* v Črni gori: pregled], 123-129.

Članki / Articles

BIEDERMANN, P.H.W.: Hidden leks in the Yellow-browed Warbler *Phylloscopus inornatus*? – Investigations from the Khan Khentey reserve (Mongolia) [Prikriti leki pri mušji listnici *Phylloscopus inornatus*? – raziskava iz rezervata Khan Khentey (Mongolija)], 21-35.

BORDJAN, D.: Dinamika pojavljanja velikega škurha *Numenius arquata* na zadrževalniku Medvedce (SV Slovenija) med leti 2002 in 2005 [Seasonal dynamics of the Curlew *Numenius arquata* occurring at Medvedce reservoir (NE Slovenia) during the 2002-2005 period], 131-137.

DENDER, D. & KOTROŠAN, D.: First data on the breeding of Fieldfare *Turdus pilaris* in Bosnia and Herzegovina [Prvi podatki o gnezdenju brinovke *Turdus pilaris* v Bosni in Hercegovini], 69-71.

KUHAR, B., KALAN, G., JANŽEKOVICH, F.: Prehrana lesne sove *Strix aluco* na Kozjanskem (V Slovenija) [Diet of the Tawny Owl *Strix aluco* in the Kozjansko region (E Slovenia)], 147-154.

MILCHEV, B., BOEV, Z. & GEORGIEV, V.: Birds in the Diet of Barn Owl *Tyto alba* in SE Bulgaria [Ptice v prehrani pegaste sove *Tyto alba* v JV Bolgariji], 59-63.

PETKOV, N.: The Ferruginous Duck *Aythya nyroca* as a potential indicator species for tracking ecological changes at the Srebarna Lake managed reserve (NE Bulgaria) [Kostanjevka *Aythya nyroca* kot potencialna indikatorska vrsta za spremljanje ekoloških sprememb v upravljanem rezervatu jezera Srebarna (SV Bolgariji)], 37-43.

RÉKÁSI, J. & KISS, J.B.: New data on the lice (Phthiraptera) of some birds in Northern Dobrogea

(Romania) [Novi podatki o ušeh (Phthiraptera) na nekaterih pticah v severni Dobrudži (Romunija)], 139-145.

SCHERZINGER, W. & FANG, Y.: Field observations of the Sichuan Wood Owl *Strix uralensis davidi* in western China [Terenska opazovanja sečuanske kozače *Strix uralensis davidi* v zahodni Kitajski], 3-12.

SCHNEIDER-JACOBY, M., RUBINIĆ, B., SACKL, P. & ŠTUMBERGER, B.: A preliminary assessment of the ornithological importance of Livanjsko Polje (Cetina River Basin, Bosnia and Herzegovina) [Preliminarna ocena ornitološkega pomena Livanjskega polja (dolina reke Cetine, Bosna in Hercegovina)], 45-57.

SHURULINKOV, P.S. & STOYANOV, G.P.: Some new findings of Pigmy Owl *Glaucidium passerinum* and Tengmalm's Owl *Aegolius funereus* in western and southern Bulgaria [Nekaj novih odkritij malega skovika *Glaucidium passerinum* in koconogega čuka *Aegolius funereus* v zahodni in južni Bolgariji], 65-68.

TUCAKOV, M.: Population development, nest site selection and conservation measures for White Stork *Ciconia ciconia* along the lower Tamiš River (Vojvodina, N Serbia) [Bela štorclja *Ciconia ciconia* ob spodnjem toku reke Tamiš – populacijski trendi, izbira gnezdišč in varstveni ukrepi zanje (Vojvodina, S Srbija)], 13-20.

Stališča / Points-of-view

VREZEC, A.: Ali je vzrok upada populacije jerebice *Perdix perdix* v Sloveniji prikrita kompeticija s fazanom *Phasianus colchicus*? [Is the Grey Partridge *Perdix perdix* population decline in Slovenia the result of apparent competition with the Pheasant *Phasianus colchicus*?], 73-81.

TRONTELJ, P.: Soimenski, nominaten ali nominotipski? – prispevek k sistematskemu poimenovanju [Nominate or nominotypical? – a contribution to systematic terminology], 155-157.

Kratki prispevki / Short communications

BOŽIČ, L.: Rezultati januarskega štetja vodnih ptic leta 2006 v Sloveniji [Results of the International Waterbird Census (IWC) in January 2006 in Slovenia], 160–167.

GUSTIN, M., MENDI, M. & PEDRELLI, M.: Red-footed Falcon *Falco vespertinus* breeding in Magpie's *Pica pica* nest built on a pylon [Gnezdenje rdečenoge postovke *Falco vespertinus* v gnezdu srake *Pica pica*, zgrajenem na nosilcu daljnovega], 83–84.

JANČAR, T.: Nova gnezditvena kolonija planinskih hudournikov *Tachymarpis melba* v Karavankah (J Avstrija) [New breeding colony of Alpine Swift *Tachymarpis melba* in Karavanke / Karawanken mountains (S Austria)], 168.

MIHELIČ, T. & BRAJNIK, I.: Nova opazovanja selitve ujed na Volovji rebri (J Slovenija) [New observations of birds of prey migrating over Volovja reber (S Slovenia)], 86–87.

MIKUSKA, T., ROMULIĆ, M., MIKUSKA, A. & MIKUSKA, J.: The first record of African Spoonbill *Platalea alba* in Croatia [Prvi podatek o afriški žličarki *Platalea alba* na Hrvaškem], 159

MUŽINIČ, J.: Black Stork *Ciconia nigra* on the island of Pag (Dalmatia, Croatia) [Črna štorklja *Ciconia nigra* na otoku Pagu (Dalmacija, Hrvaška)], 169.

MUŽINIČ, J. & PURGER, J.J.: The number of Spanish Sparrow *Passer hispaniolensis* nests in the Neretva delta (S Dalmatia, Croatia) [Število gnezd travniškega vrabca *Passer hispaniolensis* v delti Neretve (J Dalmacija, Hrvaška)], 85–86.

NIKOLOV, S.C.: New data on the birds of Ponor Mountains (W Bulgaria) [Novi podatki o pticah pogorja Ponor (Z Bolgariji)], 88–89.

NIKOLOV, S.C., GEORGIEV, D., IVANOV, B. & IANKOV, P.: A recent evidence of the spring migration of Mediterranean Shearwater *Puffinus yelkouan* along the Bulgarian Black Sea coast [Novi dokazi o pomladni selitvi sredozemskega viharika *Puffinus yelkouan* vzdolž obale Črnega morja v Bolgariji], 91–92.

NIKOLOV, S.C., GEORGIEV, D. IVANOV, B. & IANKOV, P.: Evidence for the regular spring and autumn migration of Terek Sandpiper *Xenus cinereus* along the

western Black Sea coast [Dokazi o redni spomladanski in jesenski selitvi sabljastega martinca *Xenus cinereus* vzdolž zahodne obale Črnega morja], 92–93.

NIKOLOV, S.C., IVANOV, B., IANKOV, P. & DAMBIERMONT, J.-L.: A short review of the status of Bonelli's Eagle *Hieraetus fasciatus* in Bulgaria [Kratek pregled statusa kraguljega orla *Hieraetus fasciatus* v Bolgariji], 90.

VREZEC, A.: Strong agonistic reaction of territorial male Blackbird *Turdus merula* against its self-image [Močna agonistična reakcija teritorialnega samca kosa *Turdus merula* proti lastni podobi], 84–85.

Uvodniki / Editorials

KMECL, P.: Nekatere spremembe v rubrikah [Some changes in the journal's contents], 1.

VREZEC, A.: Tržaški zaliv – mednarodno morsko območje IBA/SPA? [The Gulf of Trieste – an international marine IBA/SPA site?], 117–119.

In memoriam

GREGORI, J.: V spomin: Prof. dr. Jozsef Mikuska, 1942–2006 [In memoriam: Prof dr Jozsef Mikuska, 1942–2006], 121.

Razprave / Forum

TOME, D.: Razprava: Komentar na članek MIHELIČ, T. & GENERO, F. (2005): Occurrence of Griffon Vulture *Gyps fulvus* in Slovenia in the period from 1980 to 2005. – *Acrocephalus* 26 (125): 73–79 [Forum: Comments on the article by MIHELIČ, T. & GENERO, F. (2005): Occurrence of Griffon Vulture *Gyps fulvus* in Slovenia in the period from 1980 to 2005. – *Acrocephalus* 26 (125): 73–79], 170.

TRONTELJ, P.: Komentar na članek MIHELIČ, T. & GENERO, F. (2005): Occurrence of Griffon Vulture *Gyps fulvus* in Slovenia in the period from 1980 to 2005. – *Acrocephalus* 26(125): 73–79. [Comments on the article by MIHELIČ, T. & GENERO, F. (2005): Occurrence of Griffon Vulture *Gyps fulvus* in Slovenia in the period from 1980 to 2005. – *Acrocephalus* 26(125): 73–79.], 94–96.

Povzetki diplomskih, magistrskih in doktorskih del / Thesis summaries

KUHAR, B. (2005): Prehrana lesne sove (*Strix aluco*) v Kozjanskem regijskem parku [Diet of the Tawny Owl (*Strix aluco*) in Kozjansko Regional Park], 97-98.

SMOLE, J. (2005): Race iz rodu *Aythya* na ribnikih v Donjem Miholjcu v času gnezdenja [Ducks from the genus *Aythya* on Donji Miholjac fishponds (Croatia) during the breeding period], 171.

Iz ornitološke beležnice / From the ornithological notebook

No. 128/129

SLOVENIJA / SLOVENIA: *Gavia arctica*, *Botaurus stellaris*, *Ixobrychus minutus*, *Ardea cinerea*, *Somateria mollissima*, *Melanitta fusca*, *Mergellus albellus*, *Gyps fulvus*, *Circus aeruginosus*, *Falco peregrinus*, *Alectoris graeca*, *Coturnix coturnix*, *Larus michahellis*, *Strix uralensis*, *Apus apus*, *Dendrocopos medius*, *Bombycilla garrulus*, *Saxicola torquata*, *Hippolais icterina*, *Sturnus roseus*, *Carpodacus erythrinus*

HRVAŠKA / CROATIA: *Ciconia nigra*, *Aix sponsa*, *Somateria mollissima*, *Falco naumanni*, *Porzana parva*, *Calidris canutus*, *Coracias garrulus*, *Coracias garrulus*

BOSNA IN HERCEGOVINA / BOSNIA AND HERZEGOVINA: *Ardea purpurea*, *Aquila chrysaetos* & *Oenanthe oenanthe*, *Falco vespertinus*, *Acrocephalus schoenobaenus*, *Bombycilla garrulus*

SRBIJA / SERBIA: *Aquila chrysaetos*, *Hieraeetus pennatus*, *Falco vespertinus*, *Tringa stagnatilis*, *Larus canus*, *Larus fuscus*, *Columba oenas*, *Anthus campestris*, *Oenanthe oenanthe*, *Saxicola torquata*, *Turdus torquatus*

TURČIJA / TURKEY: *Ciconia nigra*, *Halcyon smyrnensis*, *Motacilla cinerea*, *Montifringilla nivalis*

No. 130/131

TUNIZIJA / TUNISIA: *Recurvirostra avosetta*, *Merops persicus*

SLOVENIJA / SLOVENIA: *Haliaeetus albicilla*, *Asio flammeus*, *Anthus campestris*, *Acrocephalus dumetorum*, *Corvus corone cornix*,

HRVAŠKA / CROATIA: *Aix sponsa*, *Numenius phaeopus*, *Anthus cervinus*, *Motacilla citreola*, *Lanius minor*, *Passer hispaniolensis*,

BOSNA IN HERCEGOVINA / BOSNIA AND HERZEGOVINA: *Hirundo daurica*, *Tichodroma muraria*, *Pyrhacorax graculus*, *Pyrhacorax graculus*

SRBIJA / SERBIA: *Bubo bubo*, *Tyto alba*, *Picus canus*, *Hirundo daurica* & *Ptyonoprogne rupestris*, *Bombycilla garrulus*, *Regulus ignicapillus*, *Corvus corax*

ČRNA GORA / MONTENEGRO: *Ciconia nigra*, *Bubo bubo*, *Athene noctua*, *Dendrocopos medius*

Nove knjige / New books

FELDNER, J., RASS, P., PETUTSCHNIG, W., WAGNER, S., MALLE, G., BUSCHENREITER, R.K., WIEDNER, P. & PROBST, R. (2006): Avifauna Kärntens, Die Brutvögel, 183-184 (GREGORI, J.).

SEZNAM RECENZENTOV

The list of manuscript reviewers

Spisek recenzentov, ki so pregledovali prispevke v reviji *Acrocephalus* za letnik 27, 2006. Njihov delež pri nastajanju revije je bil velik in ključen pri objavljanju kvalitetnih prispevkov. Urednik in člani uredništva se zato vsem iskreno zahvaljujemo za opravljene recenzije v minulem letu. Imena recenzentov so urejena po abecednem vrstnem redu brez akademskih naslovov, a z oznakami držav (z * so označeni tisti recenzenti, ki so v letu 2006 recenzirali dva ali več prispevkov):

The list of manuscript reviewers for the journal *Acrocephalus* in Volume 27, 2006. Their contribution was great and essential in preparing high quality papers published in Volume 27. The Editor and the Editorial Board would like to thank them for their work in the past year. Names of reviewers are presented in alphabetical order without academic titles but with abbreviations of their countries (with the names of those who reviewed two or more papers marked *):

LUKA BOŽIČ (SI)
 ALAIN CRIVELLI (F)
 DAMIJAN DENAC (SI)
 BOJIDAR IVANOV (BG)
 FRANC JANŽEKVIČ (SI)
 PRIMOŽ KMECL*(SI)
 DRAŽEN KOTROŠAN (BIH)
 JELENA KRALJ (HR)
 BORIS KRYŠTUFEK (SI)
 MICHAEL MÜHLENBERG (D)
 BORIS NIKOLOV (BG)
 HANNU PIETIÄINEN (SF)
 JENŐ J. PURGER (H)
 SLOBODAN PUZOVIĆ (SRB)
 BORUT RUBINIĆ (SI)
 BORIS SKET (SI)
 TOMI TRILAR (SI)
 MARKO TUCAKOV (SRB)
 MILAN VOGRIN (SI)
 AL VREZEC* (SI)
 PAVEL ZEHTENDJIEV (BG)

POPRAVEK

Corrigendum

V številki 128/129 letnika 27 je prišlo do napake (slaba barvna reprodukcija in izrez) na sliki sečuanske kozače *Strix uralensis davidi* v barvni prilogi (str. 115). Sliko zato ponovno objavljamo v tej številki. Nekaj manjših napak se je pojavilo tudi na drugih mestih (označeno s stran-stolpec-vrstica): 48-2-5: namesto »Table 2« mora biti »Table 6«; 49: namesto »16 May 2002« mora biti »16 May 2003«; 52-1-14: namesto »Table 5« mora biti »Table 4«; 52-2-9: namesto »Table 6« mora biti »Table 5«. Na drugi strani ovitka je pri napisu »Ilustracija na naslovnici« potrebno dodati: »mušja listnica *Phylloscopus inornatus* in rumenoglava kraljička *Regulus regulus*«. Na četrti strani ovitka je napačen napis v drugem stolpcu: »Kratki članki/ Short Articles«; mora biti: »Kratki prispevki / Short Communications«.

In the issue 128/129 of the volume 27 there is an error (bad colour reproduction and frame) on the photograph of Sichuan Wood Owl *Strix uralensis davidi* in the colour appendix (page 115). We are therefore re-publishing the photograph in this issue. A few errors appeared on other places (denoted as page-column-line): 48-2-5: instead of »Table 2« there should be »Table 6«; 49: instead of »16 May 2002« there should be »16 May 2003«; 52-1-14: instead of »Table 5« there should be »Table 4«; 52-2-9: instead of »Table 6« there should be »Table 5«. On the second page of cover under the »Front page« there should be added: »Yellow-browed Warbler *Phylloscopus inornatus* and Goldcrests *Regulus regulus*«. On the forth page of cover there is a wrong title in the second column: instead of »Kratki članki / Short Articles«, there should be: »Kratki prispevki / Short Communications«.

Figure 1: African Spoonbill *Platalea alba* observed on 4 Oct 2005 at Podunavlje fishponds (UTM CR25, Kopački rit Nature Park, NE Croatia; Photo: M. Romulić) – see page 159

Slika 1: Afriška žličarka *Platalea alba*, opazovana 4.10.2005 na ribnikih Podunavlje (UTM CR25, naravni park Kopački rit, SV Croatia; foto: M. Romulić) – glej stran 159

Figure 2: Female Sichuan Wood Owl *Strix uralensis davidi* brooding in nest box (Photo: Y. Fang) – see page 5 in *Acrocephalus* 27 (128/129)

Slika 2: Samica sečuanske kozače *Strix uralensis davidi* med valjenjem v gnezdilnici (foto: Y. Fang) – glej stran 5 v *Acrocephalusu* 27 (128/129)

Vzemite si čas za brezplačen klepet.

Vsak dan od 19.00 do 7.00 ter vse vikende in praznike v družbi več kot 1.400.000 uporabnikov Mobitelovega omrežja.

Vklop storitve »Večerni in vikend pogovori« naročnik potrdi s podpisom obrazca Naročilo dodatnih storitev, uporabniki storitve Monitor pa lahko izpolnijo e-obrazec. Več informacij na www.mobitel.si, na telefonski številki Centra za pomoč naročnikom 041 700 700 ali v najbližjem Mobitelovem centru.

**Za samo
5,99 €**
doplačila na mesec

